

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

12'nci Birleşim
4 Kasım 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç'un, Kahramanmaraş'ın ekonomik verilerine, deprem sonrası gelinen noktaya ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Ankara'da yaşanan konut ve kira sorununa ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Erzurum Milletvekili Abdurrahim Fırat'ın, Erzurum'a yapılan kamu yatırımlarına ilişkin gündem dışı konuşması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kahramanmaraş'tan gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi
- 2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden ODTÜ'nün değişik fakültelerinde okuyan öğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Tezkereler

- 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında düzenlenen Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın 2024 yılı harcamalarına ilişkin dış denetim raporlarının inceleme sonuçlarına ilişkin tezkeresi (3/1204)

C) Önergeler

- 1.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, (2/2689) esas numaralı Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/117)

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam'ın, yeni ALTAY tankına ilişkin açıklaması
- 2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya Meram'daki Havzan Tank Taburu arazisine ilişkin açıklaması
- 3.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Edirne'nin yol sorununa ilişkin açıklaması
- 4.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, İstanbul'da düzenlenecek olan 14'üncü Rize Tanıtım Günleri'ne ve eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz'a ilişkin açıklaması
- 5.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'na ilişkin açıklaması
- 6.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, AK PARTİ iktidarının 23'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, kara yoluyla uluslararası yük taşımacılığı yapan Türk tır şoförlerine ilişkin açıklaması
- 8.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması
- 9.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, barış umudunun kalıcı hâle gelmesi için atılmasını istedikleri adımlara ilişkin açıklaması
- 10.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'te kişi başına düşen nakdî kredi tutarına ilişkin açıklaması
- 11.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Cumhuriyet gazetesine ilişkin açıklaması
- 12.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, ilçelerdeki tüketici hakem heyetlerinin kapatılması kararına ilişkin açıklaması

- 13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun Liman KöprülÜ Kavşakđ'ndaki dalçık projesine ilişkin açıklaması
- 14.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'daki sağık sistemine ilişkin açıklaması
- 15.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, 4 Kasım tarihine ilişkin açıklaması
- 16.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıklamasına ilişkin açıklaması
- 17.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Malatya'nın Doğanşehir ilçesinde Çevre Bakanlığı tarafından resen onaylanan imar planına ilişkin açıklaması
- 18.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, emeklilik hakları için mücadele eden 20 bin engelli vatandaşa ilişkin açıklaması
- 19.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Aksaray Eski'in eski ilçe Millî Eğitim Müdürü İbrahim Kılıçer'e ilişkin açıklaması
- 20.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir Sındırgı'nın afet bölgesi ilan edilmesi talebine ilişkin açıklaması
- 21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri Kocasinan'ın Yakut Mahallesi'ndeki eski doğümevi arazisine ilişkin açıklaması
- 22.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, TÜİK'in dün paylaştığı enflasyon verilerine ilişkin açıklaması
- 23.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'teki üvez böceğı istilasına ve üreticilerin beklentilerine ilişkin açıklaması
- 24.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıklamasına ilişkin açıklaması
- 25.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Batı Şeria topraklarına ilişkin açıklaması
- 26.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması
- 27.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Çorum Sungurlu'nun Karakaya köyünde açılmak istenen taş ocağına ilişkin açıklaması
- 28.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, fındık üreticisinin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 29.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'daki Akkuyu Mahallesi 1'inci etap TOKİ konutlarında yaşayan depremzedelerin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 30.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, Balıkesir Sındırgı İlçe Başkanları Servet Akmeşe'nin mesajına, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarına, zirai don ödemelerine, tarım ve hayvancılık alanındaki problemlere, Mersin'in Akdeniz ilçesinin Eş Belediye Başkanları Hoşyar Sarıyıldız'a ve Nuriye Aslan'a, kayyım uygulamasına, AİHM'in Selahattin Demirtaş kararına ilişkin açıklaması
- 31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, 2026 yılı bütçesine ve bugün Plan ve Bütçe Komisyonundaki bütçe görüşmelerine katılan Sanayi ve Teknoloji Bakanına ilişkin açıklaması
- 32.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, 2026 yılı bütçesine, Cumhurbaşkanlığı İttifakı'na, Sudan'da yaşanan iç savaşa, Gazze'de yaşananlara ve terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması
- 33.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 4 Kasım 2016 tarihine, ülke ekonomisine, Eş Genel Başkanları Tuncer Bakırhan'ın asgari ücret konusunda yaptığı çağrıya, hazırlanan bütçeye, sanatçılara ve set işçilerine ilişkin açıklaması
- 34.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, AKP'nin iktidara gelmesinin 23'üncü yıl dönümüne, Hazine ve Maliye Bakanının açıklamalarına, Selahattin Demirtaş'a ve kent uzlaşısı davasına ilişkin açıklaması
- 35.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, cumhuriyetin 102'nci yıl dönümüne, AK PARTİ iktidarının 23'üncü yıl dönümüne ve 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'ne ilişkin açıklaması
- 36.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 37.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, yükseköğretim mezunlarının beyin göçü eğilimlerinin çok yönlü bir biçimde araştırılması, nedenlerinin tespit edilmesi, etki alanlarının analiz edilmesi ve kamu yararı doğrultusunda çözüm politikalarının geliştirilmesi amacıyla 4/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, kamuoyuna açıklanan İlk Evim Arsa Projesi kapsamında, üzerinden dört yıla yakın süre geçmesine rağmen hiçbir hak sahibine arsa teslimi yapılamamasının nedenlerinin tespiti, proje sürecinde yaşanan usulsüzlük, gecikme ve mağduriyetlerin ortaya çıkarılması, vatandaşa verilen sözlerin neden tutulmadığının belirlenmesi ve benzer mağduriyetlerin tekrar yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin tespiti amacıyla 3/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, 4 Kasım 2016'da HDP'ye yönelik yapılan siyasi operasyonların demokratik siyasette yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla 4/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Gebze'de çöken 7 katlı binanın nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 3/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229)

2.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Karamamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, TBMM İdari Teşkilatı bütçesi, yapılan atamalar ve mobbing iddialarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/33566)

2.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, TBMM'deki bazı güvenlik uygulamalarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/33567)

3.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Irak'la uluslararası tahkim yargılamasına konu olan bir hukuki uyumsuzluğa ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34438)

4.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Eskişehir'in Beylikova ilçesinde bulunan nadir toprak elementi rezervine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34528)

5.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Harran Belediyesinin borçlarına, Eyyübiye Belediyesinin borçlarına, Viranşehir Belediyesinin borçlarına, Suruç Belediyesinin borçlarına, Karaköprü Belediyesinin borçlarına, Hilvan Belediyesinin borçlarına, İlişkin soruları ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34531), (7/34532), (7/34533), (7/34534), (7/34535), (7/34537)

6.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Siverek Belediyesinin borçlarına, Ceylânpınar Belediyesinin borçlarına, Bozova Belediyesinin borçlarına, Haliliye Belediyesinin borçlarına, Birecik Belediyesinin borçlarına, Akçakale Belediyesinin borçlarına, İlişkin soruları ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34539), (7/34540), (7/34541), (7/34542), (7/34543), (7/34544)

7.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, bir kamu bankasının bir kısım hissesinin yabancı yatırımcılara satışına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/34613)

8.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 2025-2026 eğitim öğretim dönemi için Erasmus+ hibe programının bütçesine ilişkin sorusu ve Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/34655)

9.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, BM Genel Kurul toplantısına katılan heyete ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34685)

10.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Gaziantep Üniversitesi bünyesinde kurulan bir tesisin akıbetine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/34777)

11.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bir holdingin Rusya'daki mal varlığına el konulmasına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/34797)

12.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, ABD'yle imzalanan LNG tedarik anlaşmasına aracılık edecek şirkete dair iddialara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/34930)

- 13.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, THY'nin mevcut filosuna ekleyeceği uçaklara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34941)
- 14.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde görev yapan iki akademisyenin başka bir üniversitede usulsüz doktora eğitimi aldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34943)
- 15.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın, Gaziantep'te sanayi sektörünün geliştirilmesine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/35041)
- 16.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, yabancı bir otomobil firmasına tanınan muafiyetlere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/35043)
- 17.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, kültürel ve ticari ürünlerde kullanılan sembollerin denetimine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/35065)
- 18.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, THY ile ABD menşeli bir firma arasında yapılan uçak alım anlaşmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/35067)
- 19.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Muş Alparslan Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/35068)
- 20.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, KYK yurtlarında yaşanan altyapı sorunlarına ilişkin sorusu ve Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/35138)
- 21.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, THY ile ABD menşeli bir firma arasında yapılan uçak alım anlaşmasına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/35171)
- 22.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, bir siyasi parti grup toplantısında yaşanan bir olaya Koruma Daire Başkanlığı tarafından müdahale edilmemesine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/35180)
- 23.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,
Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,
Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Atatürk Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,
Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Anadolu Üniversitesiyle ilgili yaptığı bazı tespitlere,
İlişkin soruları ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/35182), (7/35183), (7/35184), (7/35185)
- 24.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Meteoroloji Genel Müdürlüğü personelinin havacılık tazminatına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/35297)
- 25.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, TBMM Başkanının yurt dışı seyahatlerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/35299)
- 26.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, personel lojmanlarının tahsisiyle ilgili bir iddiaya ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/35300)
- 27.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, personel lojmanlarının tahsisiyle ilgili bir iddiaya ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/35301)
- 28.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı 2023-2027 Stratejik Planı'na ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/35450)
- 29.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/35589)
- 30.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Kamu Denetçiliği Kurumunun idareye tavsiye verme yetkisinin kullanımına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/35673)

4 Kasım 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kahramanmaraş'ın ekonomik verileri ve deprem sonrası gelinen nokta hakkında söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili Zuhul KARAKOÇ'a aittir.

Buyurun Sayın Karakoç. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç'un, Kahramanmaraş'ın ekonomik verilerine, deprem sonrası geline nokta ilişkin gündem dışı konuşması

ZUHAL KARAKOÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstiklal Harbi'nde topraklarımızdan emperyalizmin pençesini söküp atan, hürriyete olan susuzluğuyla millet iradesini canı pahasına koruyan Kahramanmaraş'ımızın ekonomik verileri ve deprem sonrası geline nokta hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle aziz Türk milletini ve Gazi Meclisimizi selamlıyor, ebedî Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları başta olmak üzere kahraman Türk askerine, şehitlerimizin aziz hatıralarına ve yiğit gazilerimize saygılarımızı sunuyor, 6 Şubat 2023 tarihli merkez üssü Kahramanmaraş olan depremlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anıyorum.

6 Şubat 2023 tarihli asrın felaketi, memleketimizde sadece evlerimizi değil sanayi tesislerini, ticari hayatı, altyapı gibi ekonominin sinir uçlarını da vurdu. Bugün bu kürsüden sadece bir ilin değil geride bıraktığımız iki buçuk yılın ardından vatanın yüreğinde açılmış derin bir yaranın sesini bir kez daha duyurmak istiyorum çünkü Kahramanmaraş, 6 Şubat sabahı yalnız canlarını, binalarını ve anılarını değil işini, emeğini ve geleceğini de yitiren bir şehir oldu.

Kahramanmaraş, deprem öncesinde güçlü bir üretim ve ihracat altyapısına sahipti. TÜİK ve İŞKUR verilerine göre ilimizde imalat, inşaat ve ticaret sektörleri toplam istihdamın yüzde 69'unu oluşturuyordu. Sanayimizin lokomotifleri olan tekstil, metal mutfak eşyaları, gıda ve kâğıt sektörleriyle ihracat yapan işletme oranı yüzde 25,8 düzeyindeydi. Ancak depremin ardından yaşanan yıkım bu ekonomik dinamizmi ciddi şekilde sekteye uğrattı. TÜİK 2023 verilerine göre, Kahramanmaraş, gayrisafi yurt içi hasılası en fazla azalan 6 ilden biridir, yüzde 2 oranında küçülme yaşanmıştır ve kişi başına düşen gelir de Türkiye ortalamasının, maalesef, yüzde 25 oranında altına düşmüştür. Bu tablo, yalnız rakamların değil insan hayatının anlatısıdır ve bu nedenle sadece üretimi değil sosyal hizmetleri de doğrudan etkilemiştir.

Eğitim alanına özellikle dikkat çekmek istiyorum. Depremin üzerinden neredeyse üç yıl geçmesine rağmen, Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre, Kahramanmaraş'ta yıkılan ya da ağır hasar gören okulların önemli bir bölümü henüz tamamlanamamıştır. 700'e yakın derslik yeniden yapım sürecindedir. Bu durum, binlerce öğrencimizin hâlen konteyner ve geçici binalarda eğitim görmesine yol açıyor. Konut eksikliği nedeniyle, atama yapılan öğretmenlerin önemli bir kısmı göreve başlayamamakta, tayin istemekte ya da kısa süre içerisinde il dışına gitmektedir.

Aynı tablo sağlık sektöründe de geçerli. Hekim ve hemşire açığı deprem öncesine göre yüzde 30 oranında artış gösterdi çünkü kalıcı konut eksikliği ve yaşam alanlarının yetersizliği memurların bölgeyi tercih etmesini zorlaştırıyor.

Tarımsal üretim alanında da benzer bir tablo var ve bu endişe verici. Depremlerle birlikte hem sulama altyapısı hem de tarımsal tesisler zarar gördü. 2024 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre, Kahramanmaraş'ta ekili dikili alanlarda yaklaşık yüzde 18'lik bir azalma yaşandı. Hayvancılıkta, özellikle yem maliyetlerinin artması ve mera alanlarının zarar görmesiyle üretim yüzde 15 civarında gerilemiş bulunmakta. Oysa Kahramanmaraş'ın bereketli ovası Anadolu'nun üretim kalbidir, bu kalbin yeniden atması için tarımsal altyapının onarılması, çiftçiye faizsiz kredi, mazot ve yem desteği verilmesi şarttır.

Eğitimde ise öncelikli görevimiz, yarım kalan okulların tamamlanması ve lojman destekleriyle öğretmenlerimizin kalıcı olarak istihdam edilmesidir.

Sağlık alanında hekim ve hemşire açığının kapanması için geçici görevlendirmeler değil kalıcı teşvik modelleri hayata geçirilmelidir.

Sanayide ise yatırımcının önündeki bürokratik engeller kaldırılmalı, vergi, sigorta ve kredi destekleriyle Kahramanmaraş yeniden üretim üssü hâline getirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, biz inanıyoruz ki Kahramanmaraş yeniden ayağa kalktığında bu sadece bir şehrin değil Türkiye'nin direncinin, dayanışmasının ve umut gücünün yeniden vücut bulması olacaktır ve biliyoruz ki Kahramanmaraş yeniden yükselecek, bu ülkenin yarınlarına güç verecek; bir kez daha azmin, çalışmanın ve inancın simgesi olacaktır. İlk günden beri söylediğimi bir kez daha bu kürsüden tekrarlamak istiyorum: Kahramanmaraş için yardım değil yatırım istiyoruz. Bu şehirde çakılan her çivi, taşınan her tuğla Türkiye Cumhuriyeti'nin bekası için atılan yeni bir adımdır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, Ankara'da yaşanan konut ve kira sorunu hakkında söz isteyen Ankara Milletvekili Deniz Demir'e aittir.

Sayın Demir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Ankara'da yaşanan konut ve kira sorununa ilişkin gündem dışı konuşması

DENİZ DEMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizin özellikle son yıllardaki en büyük yaralarından biri olan konut ve kira sorunu hakkında söz almış bulunuyorum. Ülkemizin tamamında olduğu gibi, barınma sorunu Ankara'mızda da önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmakta.

Değerli milletvekilleri, en temel insan haklarından biridir konut ve barınma hakkı, anayasal bir hak yani anayasa ile sağlanmış hak. Anayasa'mızın 36'ncı maddesi "Herkes temel insani gereksinimlerini karşılayabilecek, insan haysiyetine yakışır biçimde konut ve barınma hakkına sahiptir. Devlet, bu hakların gerçekleşmesi için şehirlerin ve diğer yerleşim birimlerinin tarihî ve kültürel nitelikleri ile çevre değerlerini de esas alan bir plan çerçevesinde gerekli tedbirleri alır." şeklinde ve açık. Fakat gerçekler apayrı, özellikle pandemi krizinden sonra Ankara yoğun göç alan kentlerin başında geliyor. Yoğun göç nedeniyle artan barınma talebi fiyatlara da doğal olarak yansdı. Artık geline noktada başını sokabilmek için ev almak vatandaş için hayal oldu, kira fiyatları ise el yakıyor. Çıkıp hemen yanı başımızda, Ayrancı'da, Dikmen'de konut ve kira fiyatlarına bakın; 30 bin liradan, 35 bin liradan aşağı tabiri caizse eli yüzü temiz bir daire bulabilmek neredeyse imkânsız hâle gelmiştir. Asgari ücretin 22 bin lira olduğu bir ülkede kiralardan

asgari ücretin 2 katı olması sürdürülebilir bir durum değildir. İşçi, memur, emekli ne yapacak? 15 bin lira emekli maaşı alan vatandaş çadırdı mı kalacak? Günümüzde alt gelir grupları barınma hakkına erişim için zaten büyük zorluklarla karşılaşırken orta sınıf da hızla bu imkânı kaybetmeye başlamıştır. Konut piyasasının yatırım aracı olarak görülmesi, yüksek gelirli kesimlere servetini koruma ve artırma alanı yaratırken dar ve orta gelirli hanelerin bu piyasanın dışında kalmasına neden olmaktadır. Bu durum, mülkiyetin yalnızca ekonomik bir mesele olmaktan çıkıp toplumsal dengeyi de bozduğunu ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, barınma krizinden en çok etkilenen kesimlerden biri de üniversite öğrencileri. Her yıl olduğu gibi bu yıl da yüzlerce öğrenci bizlere ulaşarak çaresizliklerini ifade etti. Öğrenciler için şu anda barınma krizi, eğitim hakkının önündeki en büyük engellerden biri. KYK yurtları kontenjan olarak yetersiz kalırken özel yurt fiyatları da aylık 20-25 bin TL'ye ulaştı. Bu durum, özellikle Anadolu'dan gelen öğrencileri eğitim hakkı ile geçim kaygısı arasında sıkıştırıyor. Üniversitelerde her yıl yeni bölümler açılırken üniversitelerin yaşayabileceği uygun fiyatlı konut sayısı artmıyor. Bu nedenle birçok genç şehir merkezinden uzak, ulaşım maliyeti yüksek bölgelerde çoğu zaman kötü koşullarda yaşamaya mecbur kalıyor. Bazı öğrenciler de yüksek kira nedeniyle kayıtlarını dondurmak zorunda kalıyor.

Elimde bir kiralık daire ilanı var, sarı sitelerin birinden aldım. "Bina yaşı otuzun üzerinde." diyor, muhtemelen kırk, elli yıllık bir bina; Cebeci'de, Ankara Üniversitesinin Siyasal ve Hukuk Fakültelerine yakın 2+1 daire. 2+1 dairede kaç kişi yaşayabiliyor? Maksimum 3 ya da 4 kişi. Peki, 3 ya da 4 öğrenci bir araya geldiği zaman bu evi tutmaya kalksa ilk etapta cebinden ne çıkacak? 25 bin depozito; artı 25 bin, emlakçı bedeli; artı bir aylık 25 bin peşin kira, toplam 75 bin lira yani asgari ücretin yaklaşık 4 katı, 3 bin lira olan KYK bursunun da tam 25 katı. (CHP sıralarından alkışlar) Evet, yanlış duymadınız, devletin şanslı öğrencilere verdiği 3 bin TL'lik KYK bursunun 25 katıyla bir ev tutulabiliyor, diğer masrafları saymıyorum bile.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, barınmadığı için eğitimden vazgeçen gençlerin, çocuğunu okutamadığı için anne-babaların başarısını öne eğdiği bir ülke olmamalıdır. Sosyal konut projeleri bir lütuf değil devletin anayasal bir yükümlülüğüdür. Halkın alım gücünün çok üzerinde ödeme planları, yüksek peşinatlar ve uzun vadeli borç yükleriyle bu projeler gerçekten ihtiyacı olan kesimleri dışarıda bırakmamalıdır. Ayrıca, konutların sadece inşa edilmesi değil ulaşım, sağlık, eğitim ve istihdam olanaklarıyla birlikte planlanması da zorunludur; aksi hâlde şehirlerin çeperlerinde beton yığınları yükselir ama insanlar hâlâ evsiz kalır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Demir, lütfen tamamlayın.

DENİZ DEMİR (Devamla) - Sosyal devlet vatandaşını piyasanın insafına bırakmaz. Bu nedenle sosyal konut projeleri sadece bina değil eşitlik, adalet ve umut inşa etmelidir.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kahramanmaraş'tan gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Kahramanmaraş'tan gelen bir kısım misafirimiz dinleyici locasında Genel Kurul çalışmalarını izlemektedir, kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

3.- Erzurum Milletvekili Abdurrahim Fırat'ın, Erzurum'a yapılan kamu yatırımlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Erzurum'a yapılan kamu yatırımları hakkında söz isteyen Erzurum Milletvekili Abdurrahim Fırat'a aittir.

Sayın Fırat, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDURRAHİM FIRAT (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzurum'a yapılan kamu yatırımları hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

3 Kasım 2002'de milletimizin teveccühüyle iktidara gelen AK PARTİ yirmi üç yılda Türkiye'yi küresel bir güç hâline getirdi. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde geleceğe umut taşımaya devam ediyoruz. AK PARTİ iktidarında Erzurum'a yapılan yatırımları sıralarsak kelimeler kifayetsiz kalır. Yirmi üç yılda hükûmetimizin Erzurum'a yatırımları yaklaşık 210 milyardır. Üretimden sanayiye, turizmden enerjiye, eğitimden sağlığa, ulaşımdan teknolojiye kadar Erzurum her alanda gelişmiş kalkınma üssü hâline gelmiştir.

Erzurum sağlıkta da cazibe merkezidir. Merkez ve ilçelere 19 hastane kazandırdık. Yüzlerce birinci basamak sağlık birimini hizmete aldık. Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastanesi ve Şehir Hastanesi modern donanımı ve yetkin kadrolarıyla bölgemizde etkin konumdadır.

Değerli milletvekilleri, sanayide 1'inci ve 2'nci OSB'nin yanı sıra, Pasinler ve Oltu Organize Sanayi Bölgeleriyle birlikte 4 aktif OSB faaliyet göstermektedir. Tekstilkent, Besi OSB ve İhtisas OSB Projeleriyle Erzurum'un üretim kapasitesi artmaktadır.

Erzurum, kış turizminde Palandöken, Konaklı kayak tesisleri ve otelleriyle dünyada da ön plandadır. Erzurum Havalimanı'nda olumsuz hava koşullarında dahi iniş ve kalkış yapılabilmektedir. Uçak sefer sayılarımız artırıldı. Yaygın yol ağıyla Erzurum ulaşımında altın çağını yaşıyor. AK PARTİ iktidarında 101 köprü, 8 tünelle Erzurum'un ulaşımı güçlendirildi. Zigana ve Ovit Tünelleriyle Erzurum, Trabzon ve Rize'ye bağlandı. Kop, Kırık, Dalılıkavak ve Çirişli Tünelleriyle ise Erzurum, bölgesel ve stratejik

ulaşım ağını daha da güçlendirmektedir. Tekman'ı Erzurum'a en yakın ilçe hâline getirecek, Hınıs-Erzurum arası mesafeyi 90 kilometreye düşürecek ve İran-Van-Erzurum gzerghına alternatif oluşturulacak Palandöken tünelinin yatırım planına alınması için de çalışmalarımız sürüyor.

Erzurum'da gerçekleştirilen su, enerji ve tarımsal altyapı yatırımlarının büyük bölümü 2002-2025 yıllarında AK PARTİ iktidarı döneminde hayata geçirilmiştir. Mesela, 15 barajın 13', 15 göletin 10'u, 31 HES'in 29'u, 51 sulama tesisinin 24', toplam 538 tesisin 391'i bu dönemde işletmeye alınmıştır. Hınıs Başköy Barajı'yla 200 bin dönümlük verimli topraklarımız bereketleniyor. Ayrıca, Söylemez Barajı'yla 350 bin dönüm tarım arazisi sulanacaktır.

Değerli milletvekilleri, Erzurum'un büyümesi için tüm kurumlarımız eş güdümlü olarak alışıyor. AK PARTİ ailemizin, Byşehir Belediyemizin, ilçe belediyelerimizin, Valiliğimizin, bakanlıklarımıza bağlı kurumlarımızın hizmetleri hepimizi gururlandırıyor. Erzurum Byşehir Belediyesi rnek teşkil eden kentsel dönüşüm çalışmalarına imza attı. pten elektrik enerjisi üretilen tesisler, GES'ler, Avrupa'nın en büyük tesisi olan Doğu Anadolu Canlı Hayvan Borsası, fuar ve gösteri alanlarıyla şehir âdeta yeniden inşa edilmektedir. TOKİ kanalıyla Erzurum'un tüm ilçelerinde sosyal konutlar inşa edilmektedir. Yüzyılın Konut Projesi kapsamında ilimizde 4.905 sosyal konut yapılacaktır. Kentimiz Millİ Eğitim Bakanlığımızın eğitim yatırımlarıyla da dönüşüyor. Yüzlerce okul, yurt, pansiyon, halk eğitim merkezi yatırımı yapıldı ve yapılmaya devam ediliyor. şehrimizdeki niversitelerimiz Türkiye'nin sayılı niversiteleri arasındadır. Atatürk niversitesi dünya niversiteleri sıralamasında ilk 1.000'e girme başarısını göstermiş olup bu köklü niversitemizin hedefi ilk 750'ye girmektir. Doğu Anadolu Gözlemevi ülkemizi astronomi araştırmalarında st lige taşıtmaktadır. Doğal gaz tüm ilelerimize ulaştırılmıştır. Erzurum için yüksek hızlı tren ve kent içi tramvay çalışmaları da sürmektedir. Erzurum 238 spor kulübü, 73 spor tesisi ve 73 bin lisanslı sporcusuyla sporun merkezidir. Bu vesileyle Erzurumspor'a başarılar dilerim. Daha yolumuz uzun, Erzurum için yapacağımız çok şey var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Sayın Fırat, lütfen tamamlayın.

ABDURRAHİM FIRAT (Devamla) - Teşekkür ederim.

Geçmişte Osmanlı'nın 3 gümrük şehrinden biri olan Erzurum, Zengezur Koridoru'yla ve Kalkınma Yolu'yla yeniden eski ihtişamına inşallah kavuşacaktır. Her alanda şehrimize yeni yatırımlar gelmektedir. Komando tugayı, bedelli askerlik eğitim merkezi ve yeni stadyum projeleriyle Erzurum'un geleceği daha da güçlenecektir. Gayret bizden, tevfiķ Allah'tandır diyor; AK PARTİ iktidarını her zaman güçlü bir şekilde destekleyen, Cumhuri İttifakı'na sahip çıkan, kardeşliği ve huzuru ön planda tutan Erzurumlu kıymetli hemşehrilerimi sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Ekranları başında bizleri dinleyen vatandaşlarımıza ve Gazi Meclisimizdeki değerli milletvekillerimize teşekkürlerimi sunar, hayırlı günler dilerim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAşKAN - Sayın Fırat, teşekkür ediyorum.

V.- BAşKANLIğIN GENEL KURULA SUNUşLARI (Devam)

A) eşitli işler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden ODTÜ'nn değişik fakültelerinde okuyan ğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAşKAN - Değerli milletvekilleri, ODTÜ'nn değişik fakültelerinde okuyan kıymetli öğrencilerimizden bazıları misafir locasında Genel Kurulumuzu takip ediyorlar, kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Değerli milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 30 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Ankara Milletvekili Lütfiye Selva am'ın.

Sayın am, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva am'ın, yeni ALTAY tankına ilişkin açıklaması

LÜTFİYE SELVA AM (Ankara) - Cumhuriyetimizin 102'nci yılını kutladığımız geçen hafta Kahramankazan'ımızda tarihİ bir ana tanıklık ettik. Türk Silahlı Kuvvetlerimizin envanterine katılan yeni ALTAY tankı, ileri teknolojisi, üstün manevra kabiliyeti ve yüksek yerlilik oranıyla Türkiye'nin son çeyrek yüzyılda savunma sanayisinde ulaştığı seviyeyi ve geleceğe dair iddiamızı güçlü bir şeklinde ortaya koydu. Bu gelişme, savunma sanayisindeki hamlelerimizin yalnızca teknolojik bir başarı değil aynı zamanda diplomasimize, ulusal güvenliğimize ve geleceğimize yön veren kararlı bir iradenin, yerli bir aklın ve millİ duruşun tezahürü olduğunu bütün dünyaya ilan etti. Sahada etkin olarak kullanılan ya da test aşamasında bulunan her proje ülkemizin etki alanını genişletiyor, bölgemizdeki dengeleri yeniden şekillendiriyor. Ordumuza g, aziz milletimize güven veren yeni ALTAY tankı ve savunma sanayimizin kahramanlarının ürettiği tüm projeler, ülkemize ve coğrafyamıza hayırlı olsun. Cumhurbaşkanımıza ve emeği geçen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Konya Milletvekili Barış Bektaş...

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya Meram'daki Havzan Tank Taburu arazisine ilişkin açıklaması

BARIş BEKTAş (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meram ilçemizde bulunan Havzan Tank Taburu arazisi 2018 yılında Millİ Savunma Bakanlığından Konya Byşehir Belediyesine devredildiğinde "Yeşil alan olacak." sözü verilmişti. Aradan geçen yedi yıllık süre zarfında yeşil alana dönüştürülmediği gibi, geçtiğimiz günlerde yapılan ihaleyle birlikte şehrin

merkezindeki bu 66 bin metrekarelik kıymetli arazi konut yapılmak üzere satıldı. Halkın ortak malı olan bu araziye yeşil alan yapmak yerine lüks konut rantına açmak, kamu yararını hiçe saymaktır. Kentin dokusuna ve doğasına böylesine hoyratça müdahale edilmesi ve tarih boyunca "yeşil Meram" olarak bilinen ilçemizin betona boğulması kabul edilemez. AKP iktidarı bir kez daha sözünü tutmamış; rantı, kârı ve betonu halkın yararının önüne koymuştur. Oysa gerçek hizmet betonla, ihale ve rantla değil halka verilen sözü tutmakla olur.

BAŞKAN - Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan...

3.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Edirne'nin yol sorununa ilişkin açıklaması

AHMET BARAN YAZGAN (Edirne) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Edirne, Türkiye'nin Batı'ya açılan kapısı ama bu kapının yolları yok. Geçtiğimiz günlerde Edirne-Lalapaşa kara yolunun Süloğlu yol ayrımı yakınında meydana gelen kazada ne yazık ki 1 vatandaşımız yaşamını yitirdi. Bu yol uluslararası bir yol ancak ne yazık ki iktidarın övündüğü duble yollardan değil. Uzunköprü ile Meriç, Edirne ile Süloğlu ve Keşan ile Enez arasındaki yollar da ne yazık ki yeni yollardan da kötü. Örneğin, yıllardır bitmesi beklenen 58 kilometre uzunluğundaki Keşan-Enez yolunda son iki buçuk yıldaki ilerleme yalnızca 1,5 kilometredir, bu 1,5 kilometrelik kısım da sadece iki günde deforme olmuştur. Edirneliler güvenli yollarını istiyor Sayın Başkanım.

Saygılarımla.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Rize Milletvekili Harun Mertoğlu...

4.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, İstanbul'da düzenlenecek olan 14'üncü Rize Tanıtım Günleri'ne ve eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz'a ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkürler Sayın Başkan.

14'üncü Rize Tanıtım Günleri İstanbul'da başlıyor; Valiliğimizin himayelerinde, belediyemiz ve İstanbul Rize Dernekleri Federasyonunun iş birliğinde düzenlenen etkinlikler 5 Kasım Çarşamba günü Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'nde kapılarını açıyor. "Sofralarımız çaylı, kardeşliğimiz daim olsun." temasıyla şehrimizin bereketli topraklarını, dünyaca ünlü çayını, yöresel lezzetlerini, kültürünü, el sanatlarını, doğal güzelliklerini ve sıcakkanlı insanını İstanbul'a taşıyoruz.

Başbakanlar yetiştiren, Cumhurbaşkanını bağrından çıkaran "Davasına olan sevdamız." dediği Rize, çayla dostluğu, kardeşliği ve birliği yaşıyor. Bu vesileyle, tekraren, merhum Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz'ı saygı ve rahmetle yâd ediyorum.

Tüm hemşehrilerimizi ve İstanbulluları 9 Kasım'a kadar devam edecek etkinliğe bekliyorum. Valiliğimize, Rize Belediyemize, İstanbul RİDEF'e tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar...

5.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'na ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'dır. Lösemi, kemik iliğindeki kök hücrelerde meydana gelen bir bozulma sonucu oluşur ve kan kanseri olarak da bilinir. Ülkemizde çocuk kanserlerinde 1'inci sırada lösemi yer almakta olup tedavisi de çok pahalıdır. LÖSEV yıllardır binlerce çocuğa umut olmuş, onlara sadece ilaç değil yaşam gücü vermiş bir kurumdur. LÖSEV'in 2024 Yılı Faaliyet Raporu'na göre 2024 yılı içerisinde 13.859 yeni hasta kaydedilmiştir. Tedavi başarı oranının yaklaşık yüzde 94 civarına gelmesi hepimize umut olmuştur. Umut varsa iyileşme de vardır diyerek hayır kuruluşu olan LÖSEV'e sahip çıkalım; hep beraber umudu çoğaltalım, turuncu farkındalık yaratarak çocuklarımızı hayata bağlayalım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz...

6.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, AK PARTİ iktidarının 23'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bugün, AK PARTİ'mizin kuruluşunun 23'üncü yıl dönümüdür. "Güçlü Türkiye" idealini daha ileriye taşımanın onurunu ve gururunu yaşıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın dirayetli liderliğiyle Türkiye, son yirmi üç yılda büyüyen, güçlü demokratik değişimler üreten ve dış siyasette büyük roller üstlenen, kriz çözümlerinde güvenilir adres olan ve eser, hizmet siyasetiyle anılan bir ülke hâline gelmiştir. Yirmi üç yıllık iktidarımızda Türkiye'nin kronikleşmiş sorunlarını çözerek ekonomiden sağlığa, savunmadan ulaşıma kadar her alanda çağ atlatan devrimlere imza attık. Atılan her adım, yapılan her icraat ülkemizi 2053 ve 2071 hedeflerine taşıyan sağlam bir köprüdür. Bizler bu kutlu yürüyüşte birliğin, beraberliğin ve kardeşliğin en büyük gücümüz olduğunu biliyoruz; Türkiye Yüzyılı'nı inşa etme yolunda omuz omuza yürümeye devam edeceğiz. Başta Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere tüm dava arkadaşlarımıza teşekkür eder, ahirete irtihal edenlere Allah'tan rahmet dilerim.

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Murat Çan...

7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, kara yoluyla uluslararası yük taşımacılığı yapan Türk tır şoförlerine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kara yoluyla uluslararası yük taşımacılığı yapan Türk tır şoförlerine özellikle Gürcistan'da uzun süredir haksız ve keyfî para cezaları kesiliyor, şoförlerimiz ayırımı muamelelere maruz kalıyor. Bu durum sadece şoförlerimizin değil Türkiye'nin ihracat zincirinin, rekabet gücünün ve bölgesel ticaret dengelerinin de zarar görmesine yol açmaktadır. Kara yolu taşımacılığı bu ülkenin üretim gücünü dünyaya taşıyan stratejik bir damardır ancak Hükümet bu sorunu diplomatik ve siyasi girişimlerle çözmek yerine sessiz kalmakta, vatandaşının hakkını koruyamamaktadır. Türk şoförleri, cezalarla değil saygıyla karşılanmayı hak ediyor. Buradan iktidara açıkça sesleniyorum: Gürcistan makamları nezdinde gerekli girişimleri derhâl başlatın, şoförlerimizin onurunu koruyun, devletin itibarını daha fazla zedelemeyin.

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar...

8.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Anayasa madde 19 "Hürriyet ancak mahkeme kararıyla sınırlandırılabilir..." Mahkeme kararlarını yok sayarak mahpusların tahliyelerini keyfî gerekçelerle engelleyen cezaevi idare gözlem kurulları barış sürecini baltalıyor. Elâzığ Cezaevinde kalan yüzde 94 engelli ağır hasta Emin Güler'in şartlı tahliyesi, idare gözlem kurulu tarafından engellendi. Ağır hasta tutsakların ev hapsiyle tahliye edilmesi barış sürecine olan güveni artıracaktır. Cezaevinde kapasite fazlalığından dolayı 100 binden fazla mahpus yerde ve tuvalet önlerinde yatıyor. İnsanlık onuruna aykırı yapılan kuyu tipi hapisanelerin kapatılması için yüzlerce mahpus aylardır açlık grevinde. Covid yasasındaki eşitsizlik, adaletsizlik devam ediyor. İçinde infaz düzenlemesi olmayan on birinci yargı paketini halk olarak kabul etmiyoruz. İktidarı adalete ve barış sürecine dair samimiyete davet ediyoruz.

Sizlere de geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz.

BAŞKAN - Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez...

9.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, barış umudunun kalıcı hâle gelmesi için atılmasını istedikleri adımlara ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİİRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve Kobani kumpas davasında tutuklu olan yoldaşlarımız dâhil olmak üzere tüm siyasi rehineler, siyasi tutsaklar bir dakika bile kaybedilmeden serbest bırakılmalıdır. AİHM'in verdiği kararlar bir an önce uygulamaya konulmalıdır. Pozitif barışın yolu bu adımların atılmasından geçmektedir. Hukuksuzlukta ısrar, anayasal düzenin bizzat iktidar tarafından yok edilmesi anlamına gelmektedir. Milyonlar umut ilkesinin derhâl yürürlüğe konmasını ve siyasi tutsakların rehinelik pozisyonundan çıkarılmasını beklemektedir. Sorumluluklarından kaçanlar Kürt meselesinde demokratik çözümü esas almalı, demokratikleşmeye engel olmamalıdır. Ülkede yeşeren barış umudunun kalıcı hâle gelmesi dile getirdiğimiz hususların ortadan kaldırılmasıyla mümkün olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Melih Meriç...

10.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'te kişi başına düşen nakdî kredi tutarına ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Vatandaşın borcu gırtlığa dayandı, kredi ve nakit avans işlemleri patlama yaptı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre bankaların takipteki alacakları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 91 arttı yani vatandaşın borcu neredeyse yüzde 100'e yakın arttı. Bir zamanlar üretimin, bereketin, sanayinin göz bebeği olarak anılan seçim bölgem Gaziantep de bu ekonomik buhrandan nasibini aldı. Kişi başına düşen nakdî kredi tutarında Gaziantep, Ankara ve İstanbul'un ardından 3'üncü sıraya geriledi. Gazi şehrimizde kişi başına düşen nakdî kredi tutarı tam 436.827 liradır. Ekonomiyi batırdınız, yetmedi, vatandaş borç batağına soktunuz, o da yetmedi, şimdi krediyi krediyle kapatmaya çalışan milyonlara acı çektiriyorsunuz. İşte, Türkiye Yüzyılı budur; borcuyla harcıyla hayırlı olsun.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Ayhan Barut...

11.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Cumhuriyet gazetesine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, adını Ulu Önder'imiz Atatürk'ün koyduğu, basınımızın onuru ve ülkemizin gururu Cumhuriyet gazetesi tam yüz bir yıldır başı dik, dürüst, ilkel, halktan ve cumhuriyetten yana yayıncılık yapıyor, bu süreçte hayli zorlanıyor. Gücünü okurlardan ve halkımızdan alan, Cumhuriyet'le dayanışmayı büyütme hepimizin görev ve sorumluluğudur. Bu anlamda, Cumhuriyet okurları öncülüğünde başlatılan "Cumhuriyet ile Dayanışma" kampanyasını destekliyoruz çünkü Cumhuriyet gazetesi sadece bir gazete değil ülkemizin vicdanıdır; demokrasiye, laikliğe, hukuka ve kadın-erkek eşit yurttaşlığına sahip çıkan limandır. Bugün gazetemizin karşı karşıya kaldığı ekonomik zorluklar ve baskılar karşısında cumhuriyete, demokrasiye sahip çıkmak ödevdir. Halkın haber alma hakkı ve demokrasimiz için siz de Cumhuriyet gazetesine omuz verin.

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Aliye Coşar...

12.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, ilçelerdeki tüketici hakem heyetlerinin kapatılması kararına ilişkin açıklaması

ALİYE COŞAR (Antalya) - Ticaret Bakanlığı, tüketici hakem heyetlerini ilçelerde kapatıp il merkezlerinde ticaret il müdürlükleri bünyesinde hizmet vermesine yönelik karar almıştır. Bu uygulama arasında Antalya da yer almaktadır. Akseki, İbradı ve Gündoğmuş ilçelerimiz Manavgat ilçemizdeki, Gazipaşa ilçemiz ise Alanya ilçemizdeki tüketici hakem heyetine başvuru yapmaktaydı. Manavgat ve Alanya ilçelerimizin nüfus ve turizm yoğunluğunu dikkate aldığımızda, tüketici hakem heyetlerinin kapatılıp merkeze alınması kamu hizmetinin etkinliğini ve verimliliğini azaltacaktır. Bu uygulamayla, tüketicilerin mağduriyeti artacak, hak arama ve çözüm bulma süreçleri uzayacaktır. Tüketiciyi mağdur edecek bu yanlış uygulamadan bir an önce vazgeçilmelidir.

BAŞKAN - Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş...

13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun Liman Köprülü Kavşağı'ndaki dalçık projesine ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Giresun Liman-Köprülü Kavşağı'ndaki dalçık projesi için 2 bakanla temel atma töreni yapıldı. Bugün geline nokta ise açılışı sesli yapılan projenin şantiyesi sessizce kapatıldı. Giresun trafiğini rahatlatması beklenen projenin akıbeti Giresun kamuoyunda büyük hayal kırıklığına yol açmıştır.

Daha önce Giresun Milletvekili olarak verdiğim soru önergesine ilgili bakanın cevabı "Proje onaylandı, ihalesi yapıldı, şantiye kuruldu." şeklindeydi. Trafik sıkışıklığı elzem boyutta, Giresun'da trafik güvenliği ise ciddi tehdit altındadır. Giresun güney çevre yolu 2026 Yatırım Programı'na alınmalıdır, dalçık projesi bir an önce yapılmalıdır; Giresun halkına verilen sözler tutulmalıdır.

Giresun'um sahipsiz değildir.

BAŞKAN - Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

14.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'daki sağlık sistemine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Amasya'da sağlık sistemi tıkanmış durumda, ilçe hastanelerinde pek çok bölümde uzman doktor yok. Cildiye, radyoloji, kulak burun boğaz, kardioloji, nöroloji, psikiyatri ve göz bölümlerinde ya randevu alınamıyor ya da en erken on beş gün sonrasına randevu veriliyor. Aylardır eksik olan onkoloji kadrosu yüzünden hemşhailerimiz çevre illere gitmek zorunda kalıyor. Her gün onlarca yurttaşımız bizi arıyor, "Randevu bulamıyoruz." diyor. Eminim diğer milletvekillerine de aynı telefonlar gidiyor. Bir ülkede vatandaş hastanede sıra bulmak için torpil aramak zorunda kalıyorsa orada sağlık değil çaresizlik vardır. Amasya'da yaşanan bu kriz sistemin iflas ettiğinin en açık göstergesidir. Derhâl sağlık altyapısı güçlendirilmeli, doktor eksiklikleri giderilmelidir. Sağlık bir lütuf değil en temel haktır; bu hak ertelenemez, ötelenemez, pazarlık konusu olamaz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Bozan...

15.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, 4 Kasım tarihine ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

4 Kasım ülkenin hukuk ve politik tarihinin en kara günlerinden biri. 4 Kasım 2016 yılında HDP önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'ın da aralarında olduğu siyasetçiler tutuklandı, dokuz yıldır cezaevindeler. 4 Kasım 2024'te ise Mardin, Batman ve Halfeti Belediyelerimize kayyum atandı. Siyasi operasyonlarla siyasetçilerin, kentlerin ve hukukun hakkı göz göre göre gasbedildi. Hiçbir zaman geç değildir; yeni bir sürecin ikinci aşamasındayız, bu aşama artık kararlı adımlar atmaya gebedir. Bugün 4 Kasım, bu tarihi geçirmeden 86 milyonun sürece dair umutlarının büyütülmesi ve sürece güvenin tesisi için artık sözü bir kenara bırakıp pratik, somut adımlar atma zamanıdır. Bir birliktelik kuruyorsak en başta adil ve gerçek bir hukuku inşa etmeliyiz. Bugün doğru kararlar alınmasını bekliyoruz.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu...

16.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıklamasına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek çıktı, "Borçlarımızın anaparasını ödeyemiyoruz, faizi de ödeyemiyoruz." dedi. Yani açıkça "Devletin kasası boş, ekonomi iflasın eşiğinde." dedi. Bu söz bir bakanın ağzından değil sanki Düyun-ı Umumiye defterlerinden okunuyordu. Aradan yüz yıldan fazla zaman geçmiş ama tablo aynı; borç batağı, faiz yükü, milletin sırtına yüklenen faturalar. O zaman soruyoruz: Allah aşkına, bu kadar vergi nereye gidiyor? Elektriğe, mazota, havaya, suya vergi koydunuz. Hani her şey yolundaydı? Hani Türkiye Yüzyılı'ydı? Eğer Türkiye Yüzyılı'nın ilk çeyreği buysa Allah diğer kısmından milleti korusun. Osmanlı'nın borcunu ödeyip cumhuriyeti kurdu bu millet ama siz cumhuriyetin birikimini borç batağına saptadınız.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Celal Fırat...

17.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Malatya'nın Doğanşehir ilçesinde Çevre Bakanlığı tarafından resen onaylanan imar planına ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Malatya'nın Doğanşehir ilçesinde Çevre Bakanlığı tarafından resen onaylanan imar planı ciddi toplumsal mağduriyetlere yol açmıştır. Plan ne askıya çıkarılmış ne de Belediye Meclisinden geçirilmiştir. Vatandaşlara ait tapulu iskânlı araziler ham arazi sayılarak yüzde 35 ile yüzde 45 oranında düzenleme ortaklık payı kesintisi yapılmıştır. Depremde evini kaybeden yurttaşlar şimdi bir de mülkiyet hakkından edilmiştir. Bu planla 2000'e yakın hak sahibi mağdur edilmiş, 640 arsanın tapusu belediyeye geçirilmiştir. Anayasa'nın 35'inci maddesiyle güvence altına alınan mülkiyet hakkı açıkça ihlal edilmektedir. Halkın rızası alınmadan yapılan bu düzenlemeler hem hukuka hem de vicdana aykırıdır. Depremzede yurttaşların yarasını sarması gereken belediye, devlet şimdi onların mülklerini parçalamaktadır. Doğanşehir halkının sesi duyulmalı, bu hukuksuz imar planı derhâl iptal edilmelidir.

BAŞKAN - Afyonkarahisar Milletvekili Hasan Arslan... Yok.

Uşak Milletvekili Ali Karaoba...

18.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, emeklilik hakları için mücadele eden 20 bin engelli vatandaşa ilişkin açıklaması

ALİ KARAOKA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yıllardır emeklilik haklarının peşinde olan 20 bin engelli yurttaşımızın sesi olmamız gerekiyor. 2008 öncesi SGK girişi olan vatandaşlarımız düzenleme eksikliği nedeniyle hâlâ emeklilik hakkından mahrum bırakılıyor. Her gün ilaçla, ağrıyla mücadeleye, hayata tutunmaya çalışan yurttaşlarımız sürekli engellerle karşılaşılıyor. Bu insanlar lütuf değil eşit haklarını istiyorlar. Devlet, en çok korunması gereken vatandaşlarına sırtını dönemez, dönmemelidir. Engellilerin alın teriyle kazandığı bir hak artık bekletilmemelidir. Bir düzenleme yapılarak bu adaletsizlik bir an önce sonlandırılmalıdır. Engellilerin umudunu yeniden yeşertmeliyiz çünkü adalet ve eşitlik ancak dezavantajlı gruplarımızın yüzü güldüğünde asıl anlamını kazanır. Engellilerin onurlu yaşamı ve emeklilik hakkı için mücadele etmeye, söz söylemeye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Kars Milletvekili İnan Akgün Alp...

19.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Aksaray Eskil'in eski ilçe Millî Eğitim Müdürü İbrahim Kılıçer'e ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın milletvekilleri, Aksaray'ın Eskil kazasında sekiz yıl ilçe Millî Eğitim Müdürü olarak görev yapan İbrahim Kılıçer öğrencilere 2 katlı bir kütüphane yaptırmıştı. AK PARTİ'li Belediye Başkanı yeni seçilince bu kütüphaneyi kapatmış yerine lokanta yapmıştır. Duruma tepki gösteren İbrahim Kılıçer'i de Yusuf Tekin görevden almıştır. Bu sabah İbrahim Kılıçer evinde ölü bulundu; kendini asmış, intihar etmiş. Geriye de birisi engelli 3 çocuğu kalmış, bir de bu lokanta binası kaldı, kütüphane yerine yapılan lokanta binası. Ben buradan Yusuf Tekin'e bir kere daha sesleniyorum: Sen bu memlekete bunu da yaşattın Yusuf Tekin, sana yazıklar olsun!

BAŞKAN - Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

20.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir Sındırgı'nın afet bölgesi ilan edilmesi talebine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

10 Ağustosta Sındırgı ilçemizde büyük bir deprem felaketi yaşandı. Bölge halkımızın taleplerini dile getirmek üzere söz almış bulunuyorum. Bölgede yaşayan vatandaşlarımız mağduriyetlerin giderilmesi için bölgenin afet bölgesi ilan edilmesini talep ediyor. 10 Ağustos tarihinde yaşanan ilk depremde 776 konut, 48 iş yeri, 46 ahır, 6 depo olmak üzere büyük bir hasar almıştı. Geçtiğimiz haftada yaşanan yeni bir depremde, 27 Ekimde, 689 konut, 119 iş yeri, 31 ahır ve 21 depo ağır hasar alarak bölge ekonomisi yaralanmış durumda. Şu anda bölge halkının memleketimizden, devletimizin şefkatli elinden bir desteğe ihtiyacı var. Meclisimizi bu anlamda destek olmaya davet ediyorum. BAĞ-KUR, sigorta borçlarının durdurulması, kredi ve vergi borçlarının ertelenerek faizlerinin silinmesi, konut ve yapı stokunun bir an evvel yenilenebilmesi için bölgenin afet bölgesi ilan edilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Kayseri Milletvekili Aşkın Genç...

21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri Kocasinan'ın Yakut Mahallesi'ndeki eski doğumevi arazisine ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgem Kayseri'nin Kocasinan ilçesi Yakut Mahallesi Muhtar Sayın İsmail Kılıç ve mahalle sakinleriyle görüşüyoruz. Vatandaşlarımız mahalledeki eski Doğumevi Hastanesinin yaklaşık yedi yıl önce yıkıldığını ve o günden bu yana arazinin boş kaldığını ifade ediyor. Büyükşehir Belediye Meclisinde bu alanın dış hastanesi, poliklinik veya Yakut Mahallesi Sağlık Ocağı olarak değerlendirilmesi yönünde karar alınmış olmasına rağmen bugüne kadar hiçbir çalışma ne yazık ki başlatılmamış. Mahalle

sakinlerinin talebi yıllardır boş duran eski doğumevi hastanesi alanının yeniden sağlık hizmetine kazandırılması yönünde. Buradan Sağlık Bakanlığına, Kayseri Büyükşehir ve Kocasinan Belediyelerine çağrıda bulunuyorum: Yakut Mahallesi'nin eski Doğumevi Hastanesi arazisini yeniden sağlık yatırımıyla buluşturun, mahalle halkı yıllardır verilen sözlerin tutulmasını bekliyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.
BAŞKAN - Adana Milletvekili Bilal Bilici...

22.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, TÜİK'in dün paylaştığı enflasyon verilerine ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Dün TÜİK enflasyon verilerini paylaştı, TÜİK diyor ki: "Ekim ayında enflasyon sadece 2,55 ve yıllık enflasyon yüzde 32,87." Şimdi ben sormak istiyorum: Hangi pazarda, hangi markette, hangi çarşıda bu rakamlar var ve bulan bunları gösterebilir misiniz diyorum. TÜİK yine bir makyaj yaptı ama çarşı pazardaki fiyatların ateşini pudrayla da söndüremezsiniz, örtemezsiniz diyorum. Birtakım verilerle, süslü püslü renkli grafiklerle de milleti kandıramazsınız. Emin olun, kimse bunlara, bu açıklanan verilere inanmıyor ve güvenmiyor. Enflasyon herkesin cebinden çalınan gizli ve en ağır vergi, durdurun bu enflasyonu diyorum ama makyajla değil rasyonel ekonomi politikaları ve hukuk devletiyle.

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen...

23.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'teki üvez böceği istilasına ve üreticilerin beklentilerine ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gaziantep'te son haftalarda yaşanan üvez böceği istilası kentin her tarafında vatandaşların hayatını olumsuz etkiliyor. Üvez böceği tarımsal üretkenliği de tehdit eden önemli bir zararlı türdür. Daha önce Gaziantep'te böyle bir üvez istilası görülmedi. Sadece tarlası olan çiftçiler değil şehir merkezindeki vatandaşlar da bunun mağduriyetini yaşıyor. Belediyeler ilaçlama yapmakta geç ve yetersiz kalmıştır. Fıstık ağaçları, zeytin ağaçları ve hatta tüm meyve bahçeleri tehdit altındadır. Kuraklığın, zirai donun vurduğu Gaziantep'i şimdi de istilacı böcek türleri vuruyor. Gaziantep'te tarım istihdamı günden güne düşüyor, üretici destek beklerken AKP köstek olmaya devam ediyor. Barak P-2 pompa istasyonu ve ana kanalları bir an önce tamamlanmalı, P-3 ve P-4 pompaj sistemleri yatırım programına alınıp daha fazla zaman kaybedilmeden hayata geçirilmelidir.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila...

24.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıklamasına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Mehmet Şimşek diyor ki: "Toplanan vergiler yetmiyor, ya vergileri artıracakız ya da borçlanacağız." Bu cümle aslında Türkiye'de üretimin olmadığına ispatıdır. Ne sanayide ne tarımda ne hayvancılıkta istikrarlı bir üretim kalmadı, her şeyde ama her şeyde dışa bağımlı hale getirildik. Bugün ülkemizin dışa bağımlılık oranı yüzde 80'dir, ayrıca can damarı üretim merkezlerimiz de yabancı şirketlere satılmıştır. Bu ülke ürettiği kadar güçlüdür, üretmeyen ülke vergiyle halkını sömürür ve borçlanarak geleceğini ipotek eder. Kendi kaynaklarını üretemeyen, kendi sanayisini ayakta tutamayan bir devlet yarın sadece borçlarını değil iradesini de ipotek olarak vermek zorunda kalır ki öyle de oluyor, Allah korusun. Gerçek yerli ve millî olmak sloganla değil üretilen alın teriyle mümkündür. Sayın Şimşek, bir millet ancak emeğiyle ayağa kalkar, borçla değil diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Sami Çakır...

25.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Batı Şeria topraklarına ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, terör devleti meclisinin işgal edilmiş olan Batı Şeria topraklarını ilhak etmeye yönelik kararı şaşılacak bir davranış gibi değerlendiriliyor. Bu karar soykırım zihniyetinin varoluş gayesi olarak dünden tevarüs eden saldırganlığın, hukuksuzluğun güncel bir adımıdır. "Ateşkes varmış, yokmuş" sorgulamadan önce bu habis ruhun varlığını görme mecburiyeti aslolandır. Batı Şeria Filistinlilerin vatanıdır ve öyle kalacaktır. İnandığımız bir gerçek var, 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan ve coğrafi bütünlüğe sahip bağımsız ve egemen bir Filistin devleti er veya geç kurulacak ve var olacaktır. Bugünün güç zalimliğinin sağladığı hakların temeli yoktur ve yıkılmaya mahkûmdur. İnsan olarak durduğumuz yer tam burasıdır ve bu gerçekleşinceye kadar geri adım atmayan Filistin mücadelesinin kutsallığını haykırmaya, savunmaya devam edeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara...

26.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Adalet sisteminde mahkeme süreçlerinden cezaevi koşullarına kadar birçok konuda şikayetler var. Yatak kapasiteleri yetersiz, hıncanın dolu. Örneğin Hatay'da tüm mahkûmlar depremden bu yana Kilis Cezaevine gönderiliyor ve kapasite 2 katına

ulaşmış durumda. Covid yasası mağdurları, ehliyet affı, sicil affı bekleyenler, OHAL KHK'leriyle işlerine, rütbelerine dönemeyenler, askerler, polisler, uzmanlar, doktorlar, öğretmenler âdeta yaşam savaşı veriyorlar, aileleri perişan. Yine bilişim suçları, telefon dolandırıcılığı, sanal bahis, kumar gibi konularla ilgili düzenlemeler mutlaka yapılmalı. Yargı paketinde kısmi af da düşünülerek yargı mekanizmasından kaynaklanan sorunlar mutlaka çözülmeli.

AKP'ye buradan söylüyoruz: Sorunların özyle yüzleşin. Suç salgınının sebebi ekonomik kriz ve AKP'nin bugün eliyle yarattığı koşullardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Perihan Koca...

27.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Çorum Sungurlu'nun Karakaya köyünde açılmak istenen taş ocağına ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler.

Çorum Sungurlu Karakaya köyü işgal altında. Karakaya köyünde Çelikler Holding açmak istediği taş ocağı için halkın topraklarını talan ediyor, doğayı ve yaşamı günbegün karartıyor. Kırma-eleme kapasitesini küçük gösteren, manipülasyon ve yalanlarla dolu bu proje için Çorum Valiliği görevi kötüye kullanarak "ÇED Olumlu" raporu verdi. Valiliğin "ÇED Olumlu" raporu verme yetkisi olmadığı gibi mahkemenin deyiştürmeyi durdurması ve ruhsatı iptal etmesi gerekirdi ancak tam tersine, Karakaya köylülerinin yaşam alanlarının, tarım arazilerinin ve içme sularının yer aldığı bölgeye bu sabah Çelikler Holding jandarma eşliğinde girdi. Karakaya köylüleri ise bu hukuksuzluğa, işgale ve talana karşı direniyorlar. Doğasına, yaşamına, geleceğine sahip çıkan Karakaya köyünün ve köylülerinin yanındayız.

BAŞKAN - Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez...

28.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, fındık üreticisinin sorunlarına ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, zirai don ve kahverengi kokarca derken şimdi de Ferrero. "Verim düşüşü ve fiyat artışı" diyerek alımları durdurup "Stokumuz var, acelemiz yok." şeklinde açıklama yaparak fındık sektörünü belirsizliğe sürüklemiştir. Ülkemiz fındık üretiminde dünyada lider konumdadır ancak bu liderlik yanlış tarım politikaları nedeniyle günden güne zayıflamaktadır. AKP iktidarının yıllardır uyguladığı yanlış tarım politikalarıyla üreticiye yeterli destek sağlanmadığı gibi piyasa düzeni de yabancı tekellerin insafına bırakılmıştır. Fındık da fındık üreticisi de perişandır. Yetkililere sesleniyorum: Fındık üreticisini koruyacak, üretimi sürdürülebilir hâle getirecek, piyasa düzenini üretici lehine yeniden kuracak adımlar bir an önce atılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Orhan Sümer...

29.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'daki Akkuyu Mahallesi 1'inci etap TOKİ konutlarında yaşayan depremzedelerin sorunlarına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Adana Yumurtalık ilçemizde Akkuyu Mahallesi 1'inci Etap TOKİ konutlarında yaşayan depremzede yurttaşlarımız Emlak Konutun aidaatlara yaptığı yüzde 100 zamla mağdur durumdadır. Hem emekli hem de deprem mağduru, dar gelirli olan bu insanlarımız sorulmadan yapılan bu fahiş zammı ödeyemeyecek durumdadır. Üstelik konutlarda da ciddi eksiklikler vardır. Aydınlatmalar çalışmıyor; okul, market, dinî tesis yok; yollar karanlık, ulaşım pahalı. Bu insanlar hak ettikleri güvenli ve insanca yaşam koşullarını talep ediyorlar. Emlak Konut ve ilgili Bakanlığı göreve çağırıyor, aidat zammının geri alınmasını ve öncelikle eksikliklerin giderilmesini, zam yapılacaksa da vatandaşa sorularak ortak bir karar alınması gerektiğini söylüyor, yetkililere buradan tekrar sesleniyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e ait.

Sayın Ekmen, buyurun.

30.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, Balıkesir Sındırgı İlçe Başkanları Servet Akmeşe'nin mesajına, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarına, zirai don ödemelerine, tarım ve hayvancılık alanındaki problemlere, Mersin'in Akdeniz ilçesinin Eş Belediye Başkanları Hoşyar Sarıyıldız'a ve Nuriye Aslan'a, kayyım uygulamasına, AİHM'in Selahattin Demirtaş kararına ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Sizi de tekrar kürsüde ve aramızda görmekten duyduğumuz mutluluğu ifade ediyoruz. Geçmiş olsun dilekelerimizi yineliyoruz, sağlıklı bir şekilde Meclis çalışmalarımıza devam etmenizi diliyoruz.

Sayın Başkanım, bir süredir Balıkesir ve havalisinden çok ciddi deprem haberlerini almaktayız. Deprem haberlerini duyunca ilk tepkimiz şöyle oluyor: "Çok şükür İstanbul'da değilmiş, çok şükür büyük deprem değilmiş." Ama orada ciddi hasarlar oluşuyor. Ben şimdi Sındırgı İlçe Başkanımız Sayın Servet Akmeşe'nin bütün Sındırgı adına paylaşmış olduğu bir mesajı sizinle paylaşmak

istiyorum: "10 Ağustos depreminde 624 binada 986 bağımsız bölüm, 24 iş yeri zarar görmüşken 27 Ekim depreminin neticesinde ise 22.164 binadaki 32.576 bağımsız bölümde 607 konut, 93 iş yerinde toplam 760 bağımsız bölümde ağır hasarlı yıkım tespit edilmiştir ve 100'den fazla esnaf için de yıkım kararı verilmiştir. Sındırgılı esnafımızı, çiftçimizi ve vatandaşlarımızı koruyacak, onları finansal olarak güvence altına alacak; BAĞ-KUR, SGK, vergi ve kredi borçlarını, Sındırgı Belediye Başkanlığının yapmış olduğu Belediye kesintilerini yapılandıracak ya da öteleyecek bir kanuna ihtiyaç vardır. Bunun için Sındırgı'nın bir an önce afet bölgesi ilan edilmesini ilçemizin yeniden ayağa kaldırılması açısından hayati önemde görmekteyiz. Sındırgı için bir ve birlik olma zamanıdır. Bu kararı, gündelik siyasi tartışmaların ötesinde, iktidar ve muhalefet olarak hep birlikte alabilmeli; esnafımızın, çiftçimizin, vatandaşımızın nefes alması için el birliğiyle hareket etmeliyiz."

AK PARTİ'li Balıkesirli milletvekillerimizin de bu konudan haberdar olduğunu ve bazı çalışmalar içerisinde bulunduğunu biliyoruz. Sındırgı'nın afet kapsamına alınması için gereken her neyse burada muhalefet ve iktidar ayrımı yapmaksızın hep birlikte hayata geçirmek için hazır olduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkanım, bu haftanın gelişmelerinden biri de TÜİK'in açıklamış olduğu enflasyon rakamları oldu. Yaklaşık otuz aydır TÜİK'in rakamlarla oynamadığı var sayılıyor, TÜİK'in rakamları manipüle etmediği var sayılıyor ancak buna piyasalar da vatandaşlarımız da inanmıyor ki hâlâ enflasyon anlamlı bir düşüş çizgisine, eğrisine girmiş değil ve bu hafta açıklanan rakamlarda da ENAG'ı bir kenara koyuyoruz, bazı verilere erişim veya bazı hesaplama yöntem farklılıkları olabilir ama İTO ile TÜİK arasındaki açıklanan enflasyon rakamlarında yıllık yüzde 8'lik bir fark vardır. Gerçekten otuz ay sonra Anayasa'mıza göre kamu örgütü niteliğinde olan İstanbul Ticaret Odası ile TÜİK arasındaki bu farkın hâlâ izah edilebilir bir yönü yoktur, olmamalıdır; TÜİK bunu bir an önce açıklamalıdır, bu farkın neden kaynaklandığını izah etmelidir. Devam eden enflasyon, 2026 yılında da daha fazla faiz ödemesi, en az maaş alan emekliye, memura ve asgari ücretliye iyi bir iyileştirme yapılamayacağı anlamına geliyor. İktidarın ekonomide büyük ve yıkım doğuran deneylerden vazgeçmesi doğru ama -ekonomi, İMKB, faiz oranları, kur oranları- ayrıca reel sektöre ilişkin tedbirlerin de alınması gerekir; bu başta hukuk, yargı, adalet mevzuları olmak üzere ülkede gerçek anlamda bir güven ikliminin esas kılınmasını gerektiren bir şeydir; bu da kabul edelim ki ekonomi yönetiminin çapını aşan bir durumdur. Sayın Cumhurbaşkanı başta hukuk, adalet, yargı, demokrasi ve özgürlük alanları olmak üzere başkanlık döneminde yapmış olduğu yanlışlardan ve yönelimlerden behemahâl vazgeçmelidir.

Sayın Başkanım, bu haftanın haberlerinden biri de zirai don ödemelerinin başladığı yönündeki bir haberdir. Bu habere bakınca "Aa, iyi, çiftçimizin eline para geçiyor." diye düşünebiliriz ama maalesef 25 Şubat'ta ilk don vakasının yaşanmasının üzerinden on ay geçti, bu on ay boyunca çiftçi ne yaptı, kredisini nasıl yönetti; tefecinin eline düştü mü, düşmedi mi? Bütün bunları takip etmediğimiz için maalesef gıda enflasyonu artarak devam ediyor. Bütün dünyada yüzde 7 civarında seyrediyorken bizde yüzde 50'nin üzerinde seyrediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Tarım ve hayvancılık alanında çok önemli problemlerimiz olduğunu biliyoruz ama daha büyük bir problem artık ithalat politikaları. Mesela, Tarsus ve Çamlıyayla'da çiftçi bir yıl boyunca emek sarf ediyor, cennet hurmasını hasat ediyor, o hafta Azerbaycan'dan Türkiye'ye yüzlerce tır cennet hurması ithal ediliyor. Bu kime yarıyor ve biz niçin çiftçimizi bu duruma düşürüyoruz? Aynı şeyi üç ay önce pamuk hasadının arifesinde pamuk ithalatında da görmüştük. Aynı şeyi fıstık, badem ve cevizleri hasat ederken Amerika'ya fıstık, badem ve ceviz verginin sıfırlanması vakasında da görmüştük. Çiftçimize madem yardım etmiyorsunuz, adamın elindeki mala çökmeyin bari ya. İthalat politikalarıyla birilerini zenginleştirmekten vazgeçin. Çiftçimizin çok zor şartlarda elde ettiği hasadının tam da hasat mevsiminde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ederim.

Geçen yıl da tam olarak marul hasadında İran ve Pakistan'dan marul ithalatına izin verilmişti.

Sayın Başkanım, bu elimde 30 sayfalık bir not görüyorsunuz. Bu hafta hukuk, adalet, yargı alanında yaşananlar tam 67 madde ve bu 67 madde içerisinde neredeyse iyi olmuş diyeceğimiz bir şey yok. Konuşma süremi sonuna yaklaştım, bunların çok önemli bir kısmını inşallah yarın ve ertesi gün ifade etmeye çalışacağım ama seçim bölgem Mersin'de Akdeniz ilçesinin eş belediye başkanları Sayın Hoşyar Sarıyıldız ve Nuriye Arslan on ay tutukluluktan sonra ilk duruşmada tahliye edildiler. Şimdi, buna sevinmeli miyiz yoksa on ay boyunca niçin içeride kaldıklarını anlamaya, sorgulamaya mı çalışmalıyız? Keza, üç gündür tahliye edildikleri hâlde kayyım uygulamasından hâlâ geri adım atılmamasının nedenini sormalıyız. Başkanlara geçmiş olsun diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, son kez uzatıyorum.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Esenyurt'ta, Batman'da, Mardin'de olduğu gibi kayyım uygulamasının bir an önce sonlandırılarak bu başkanlarımızın görevine iadesini öneriyorum.

Hukuk alanında ikinci güncel gelişme olarak Sayın Demirtaş hakkında yapılan itiraza AİHM karar verdi, bu bir fırsattır. Sayın Bahçeli'nin de bugün bazı değerlendirmeleri oldu. Keşke Sayın Bahçeli'nin tavsiyesine gerek kalmadan, "Türkiye'de hâkimler var." diyeceğimiz bir şekilde Anayasa Mahkemesinin ve AİHM'in kararlarına uygun bir şekilde bu tahliyeler daha önce gerçekleştirilmiş olsaydı; maalesef gerçekleştirilmedi. Bugün itibarıyla bu kararın bir fırsat bilinerek Sayın Demirtaş'ın sekiz yılı bulan tutukluluğuna son verilmesinin hukukun gereği olduğunu ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

İkinci söz İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu'ya ait.

Sayın Kavuncu, buyurun.

31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, 2026 yılı bütçesine ve bugün Plan ve Bütçe Komisyonundaki bütçe görüşmelerine katılan Sanayi ve Teknoloji Bakanına ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Ben de öncelikle size geçmiş olsun diyor, bugün burada sizi görmekten duyduğumuz memnuniyeti ifade etmek istiyorum. Umarım çok daha sık bir arada oluruz inşallah önümüzdeki dönemlerde.

2026 bütçesi Meclise geldi, şu anda komisyonda 2026 yılının bütçesi ilgili bakanlıklarla konuşuluyor. Aslında bizim bütün vaktimizi ve önümüzdeki iki üç ayı üzerinde ciddi şekilde tartışmamız gereken bu bütçeye ayırmamız lazım. Neden bunu söylüyorum? Çünkü bütçe bir iktidarın namusudur arkadaşlar; bütçe, siyasetin ana belgesidir; bütçe, bir iktidarın ülkeyi nasıl yöneteceğini ve hangi anlayışla hareket edeceğini gösteren ana ilkeleri içerisinde barındırır. Biz bu bütçeyi duyduğumuzda, bütçenin detaylarına baktığımızda tek tek her bakanlıkla ilgili söyleyeceğimiz, ekleyeceğimiz, yapacağımız eleştirileri yapıyoruz ama çok net olarak bu bütçe milleti tüketen iktidarın tükeniş bütçesidir. Bunun başka hiç uzatılacak, kıvrılacak bir tarafı yok; bir tükeniş bütçesi. Neden böyle söylüyoruz? Bir: Bu bir enflasyonla mücadele yani dezenflasyon bütçesi falan değil, enflasyonla mücadele yapıldığı falan da hiçbir şekilde bu millete anlatılmıyor çünkü öyle bir çabayı görmüyoruz. Üç ayağı var bu işin; para politikası, maliye kamu politikası ve yapısal reformlar. Burada sadece para politikasının uygulandığını biz görüyoruz, üretim yerine âdeta vergiyi öncelikleyen bir anlayışla karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Bakın, üretim Türkiye'de bitme noktasında; hem İstanbul Sanayi Odası hem de MÜSİAD yani Türkiye'deki iş örgütlerinin, iş odalarının, birliklerinin çoğunluğu artık hep bir ağızdan feveran ediyor. TUSİAD da önceden söylüyordu ama işte orada bir tutuklama, gözaltı oldu; eskisi kadar sesini duymasak da TUSİAD'ın bu konuyla ilgili vermiş olduğu mesajlar da MÜSİAD ve İSO'nun söyledikleriyle aynı.

Bu bütçede neyi görüyoruz biz? Toplanan her 100 liralık verginin 61'i dolaylı, 35'i de dolaysız yani gelir, servet üzerinden alınacak hâle gelmiş. Bu yüzde 65, sadece tüketim üzerinden de yüzde 35 yani emekçinin, işçinin sırtına binen bir anlayış olduğunu görüyoruz. Bununla beraber, büyük sermaye çevrelerine af, erteleme, yapılandırma da aynı hızıyla devam ediyor. Şimdi, resmî bütçe sonuçları bizi başka bir gerçekle de yüzleştiriyor. Toplanan verginin, toplanan her 100 liralık verginin 21,4'ü doğrudan faiz ödemelerine gidiyor. Hani faiz kötüydü ya, hani faiz sebep enflasyon sonucu ya. Vatandaştan aldığınız her 100 liranın 21'i, 22'si faize gidiyor; yazıktır, günahıdır. Bu oran 2015'te ne kadardı biliyor musunuz? 12,5 liraydı, 12 liraydı. Bugünkü iktidar topladığı vergilerin 21'ini yani 2015'e göre 2 katını faize öder hâle geldi; bu artık üretimi falan unutmuş, âdeta borcu çeviren, borcu döndüren bir iktidarın yaklaşımı. Bakın, üretim yoksa, üretim bitiyorsa gelir artışı yokken yapılan her vergi artışı fiyatlara biner, fiyatların üstüne eklenir ve fiyatlar yukarı çıkar. Üretici perişan durumda. Ticari kredilerin yüzde 50,2; ihtiyaç kredisinin yüzde 65,7 olduğu bir ülkeden bahsediyoruz. Üretici bitme noktasında diyorum.

Kapasite kullanım oranlarına bakın. Kapasite kullanım oranları yüzde 74 yani sanayici sadece kapasitesinin yüzde 75'ini kullanıyor yani dörtte 1'ini kullanamıyor, atıl durumda. Bununla beraber, makine yatırımlarına bakıyorsunuz, ne kadar artmış biliyor musunuz geçen seneye oranla? Makine ve teçhizata yapılan yatırım sadece yüzde 1, geçen seneye oranla artışı.

Yurt dışına giden yatırım Türkiye'den ne kadar olmuş? Geçen seneye göre yüzde 22 yurt dışına yapılan yatırım artmış yani artık kendi ülkesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - ...yatırım yapmayı tercih etmeyen, yurt dışına giden sermaye sahipleriyle karşı karşıyayız.

Şimdi, bununla beraber, bakıyoruz Sanayi Bakanı acaba ne diyecek işte bugün Komisyonunda? Geçen sene ben burada da ifade ettim; bakın, ara malı ithalatı toplam ithalatın yüzde 76'sı. Ya, biz ihracat yaparken ithalat yapıyoruz. Bununla ilgili bir önlem alındı mı; bununla ilgili bir plan var mı, bununla ilgili bir proje var mı? Yok. Sanayi Bakanına bugün de soracak arkadaşlar, geçen sene de geldi burada teknolojiiden bahsetti. Sanayicinin, iş adamının bitme noktasına geldiği bir noktada biz Sanayi Bakanından bu problemleri çözecek birtakım öneriler duymak istiyoruz.

Enflasyon hedefinin tutmayacağı net, yüzde 2,55 ekim ayı yani yıl sonu enflasyon oranı da yüzde 32,9 yani öngörülen hedefi tutturamayacağını artık ilan etmiş oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Zira, planlanan bütçenin tutması için bundan sonraki iki ayda yüzde 1,2 çıkması lazım aylık enflasyonun. Bakın, gelecek seneye ilgili enflasyon tahmini yüzde 16. Vatandaşla yapılan ankette çıkan rakam ne kadar biliyor musunuz? Yüzde 55. Bu iktidar daha güven sağlayamamış durumda, güvenin sağlanamadığı bir ortamda da enflasyonu kontrol edemezsiniz.

Tekrar söylüyorum: Milleti bitiren, tüketen iktidarın tükeniş bütçesidir bu diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, teşekkür ediyorum.

Üçüncü söz Nevşehir Milletvekili ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Filiz Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

32.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, 2026 yılı bütçesine, Cumhurbaşkanlığı İttifakı'na, Sudan'da yaşanan iç savaşa, Gazze'de yaşananlara ve terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; Sayın Başkanım, öncelikle size tekrar geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum. Ardından da -şu anda Komisyonunda bütçe görüşmeleri devam ediyor- bütçe görüşmelerini yapan milletvekillerimize kolay gelsin diyorum ve daha sonrasında Genel Kurula gelecek biliyorsunuz bütçemiz ve biz burada tekrar görüşeceğiz. Bu sürecin hayırlara vesile olmasını, bütçe görüşmeleri neticesinde 2026 bütçesinin milletimiz ve ülkemiz adına hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Evet, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, seferberlik ruhuyla, milletimizin her ferdiyle gönül gönüle, yürek yüreğe, sokak sokak, mahalle mahalle çalışıyoruz. Hiçbir taviz vermeden, ülkemizin her köşesinde, her hanesinde, her gönlünde varız, var olmaya da devam edeceğiz. Nerede bir vatandaşımız varsa oradayız, nerede ülkücü-milliyetçi harekete ihtiyaç varsa oradayız; elimiz uzanıyor, gönlümüz açılıyor, davamız, ilk günkü heyecanımız, azmimiz ve kararlılığımızla daha da büyüyor, inancımız güçleniyor. Türk ve Türkiye Yüzyılı'nda hedeflerimize Cumhuriyet İttifakı olarak amasız fakatsız önce ülkem ve milletim şiarıyla yürüyoruz. Cumhuriyet İttifakı bu milletin sarsılmaz iradesi, vatan sevdasının ete kemiğe bürünmüş hâlidir. Bizler bilge liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı ve dik duruşundan aldığımız güçle Türkiye'mizin yarınlarına umut, milletimizin geleceğine güven olmaya ant içtik. Cumhuriyet İttifakı her adımda milletimizin emrindedir, her nefeste Türkiye'miz için çalışmaya devam etmektedir. Davamız güçlü, liderimiz bilge, yolumuz kutludur.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2023 yılından bu yana Sudan'da yaşanan iç savaş artık bir siyasi kriz değil insanlık vicdanını paramparça eden bir trajediye dönüşmüştür. Devlet otoritesini yıkmak için kurgulanmış dış destekli karanlık yapılar Sudan'da masum halkı acımasızca hedef almıştır. El Faşir'de yaşananlar bir çatışma değil düpedüz bir katliamdır. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, silahlı siviller kanın ve ateşin ortasında dünyanın sessizliğiyle baş başa bırakılmıştır. Bu sadece Afrika'nın değil insanlığın utancıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak her zaman diyoruz ki mazlumun dini, dili, rengi olmaz. Biz Sudan halkının yanındayız. Biz mazlumun, mağdurun, zulme uğrayanın yanındayız. Bu kirli savaş artık sadece bir ülkeyi değil bölge istikrarını, insanlığın onurunu da tehdit eder hâle gelmiştir. İnsanlığın sessizliği zalimi cesaretlendirmektedir. Biz susmayacağız, biz görmezden gelmeyeceğiz.

Diğer yandan, Gazze'de yaşananlar artık bir savaş değil bir soykırımdır; bunu defalarca söyledik. Sözde ateşkes vaatleri İsrail'in zulmünü perdelemeye yetmemiştir. Hastaneler, okullar, çocuklar hedef alınırken insanlık sessizliğinin utancına gömülmüştür.

Bu barbarlık karşısında duruşumuz karardır, nettir, sarsılmazdır. Mazlum Filistin halkının yanındayız. Hiç kimse, hiçbir yabancı misyon, hiçbir kirli odak Türkiye'yi kendi çıkar hesabına alet etmeye kalkışmasın. Bu devletin istikameti bellidir; hakikatin, adaletin ve mazlumun yanındadır. Hak haklının onurudur, onur ise Türk milletinin nişanesidir; hiçbir güç, hiçbir zalim hakkın sancağını indiremeyecek, mazlum gönülleri esir alamayacaktır. Zafer inananlarındır, zafer sabırla mücadele edenlerindir, zafer sıratı müstakim üzere yürüyenlerin nasibidir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen yüce Türk milleti; bizim baktığımız yer milletimizin vicdanıdır, bizim yönümüz Türk milletinin iradesidir; hedefimiz, güçlü, üretken, huzurlu ve barış dolu bir Türkiye'dir. Bu hedef sadece bir siyasi sorumluluk değil geleceğe bırakılacak en kıymetli mirasımızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Türk milleti aklın rehberliğinde, inancın kudretiyle, iradenin kararlılığıyla bütün engelleri aşacaktır. Fitneye, fesada, teröre geçit yoktur, olmayacaktır; ok yandan çıkmıştır, hedefimiz açık, yolumuz mukaddestir. Terörsüz, huzurlu, müreffeh bir Türkiye aziz milletimizin azmiyle ve iradesiyle yükselecektir. Bu duygu ve düşüncelerle yüce Meclisimizi en içten duygularıyla selamlıyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye ait.

Sayın Temelli, buyurun.

33.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 4 Kasım 2016 tarihine, ülke ekonomisine, Eş Genel Başkanları Tuncer Bakırhan'ın asgari ücret konusunda yaptığı çağrıya, hazırlanan bütçeye, sanatçılara ve set işçilerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 4 Kasım. 4 Kasım 2016 Türkiye'de hukuk adına, siyaset adına yaşanmış en büyük utançlardan birinin tarihinin yıl dönümü. Evet, 4 Kasım 2016'da sevgili Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve 12 arkadaşımız gözaltına alındı; tam dokuz yıldır tutsaklar, dokuz yıldır yaratılmış bir kumpasın esiri durumundalar. Evet, bu kumpasın ilk yaratıcıları da... Hatta o "cemaat" diye suçladığınız savcılar eliyle oluşturulmuş bir kumpas; onu devraldınız, dokuz yıldır sürdürdünüz ve arkadaşlarımız hâlâ tutsak. Bunun ne denli büyük bir hukuksuzluk olduğunu, bunun ne denli büyük bir adaletsizlik olduğunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir kez daha tescilledi ama şu saat itibarıyla hâlâ arkadaşlarımızın -başta Selahattin Demirtaş olmak üzere- tutsaklığı devam ediyor. Buna acilen bir son verin. Bu hukuku kumpas anlayışından artık kurtarma zamanı gelmiştir. 2016 yılının 20 Mayıs'ında, burada milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırılarak bu kumpasın yolu açılmıştır ve kürsü konuşmalarından dolayı arkadaşlarımız yargılanmış ve bu kumpasın içine çekilmiştir. Şimdi adalet zamanıdır, şimdi hukuk zamanıdır, şimdi barış zamanıdır. Artık geçmişin hukuksuzluklarında, adaletsizliklerinde ısrar etmenin bu ülkede kimseye yararı yoktur; dolayısıyla arkadaşlarımızı artık serbest bırakın, bu tutsaklık sona ersin.

Bakin, o günden bugüne, geriye doğru baktığımız dokuz yıl boyunca kumpaslarla, kayyumlarla o denli büyük adaletsizlikler var edilmiştir ki bugün ülkede ekonomiden toplumsal yaşama dair nereye dönüp baksanız orada bir adaletsizlik karşınıza çıkar.

Neden? Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; nedeni tam da buradadır, 20 Mayıs 2016'dadır, 4 Kasım 2016'dadır. Eğer geride bıraktığımız bu dokuz yılın nedenini arıyorsanız hukuktan, siyasetten kaçmakta bulmalısınız bunun nedenini. Evet, hukuktan kaçtınız, siyasetten kaçtınız; kumpas davalarıyla, çöktürme planıyla bir ülkeyi çoktartiniz. Şimdi yeniden bir fırsat doğmuştur, evet, bu fırsat 27 Şubatta doğmuştur. Bu fırsat ülkenin özgürlük yolunda, ülkenin adalet yolunda, hukuk yolunda önünü açan bir fırsattır, şimdi bu fırsatı değerlendirme zamanıdır; buna sırtınızı dönemezsiniz, toplum bunu bekliyor. Toplum adalet istiyor, toplum bir hukuk devleti çatısı altında yaşamak istiyor; toplumda var olan bütün bireyler, bütün fertler eşit yurttaşlık temelinde bir arada yaşamak istiyor. Meclise düşen görev de budur. Meclis kumpas davalarının arkasından giden değil kumpas davalarına engel olan bir yerde durmak zorundadır; o yüzden, bugün, siyaset yaptığı için cezaevinde olan herkesin özgür kalma günüdür; Selahattin Demirtaş'ın, Figen Yüksekdağ'ın, Can Atalay'ın, Ekrem İmamoğlu'nun... Kim ki siyasetten dolayı içeride ise bu Meclisin utancısıdır, Meclis bu utanca hemen son vermek zorundadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülke ekonomisinin bu durumda olması da aslında bu adaletsizliklerin, bu hukuksuzlukların bir sonucu. Bakın, enflasyon rakamları açıklandı. Enflasyon rakamları TÜİK'e rağmen -her zaman altını çizerek söylüyoruz- yüzde 33. ENAG'a rağmen bunun 2 katı. Kaldı ki sokağa çıktığınızda emekçinin, yoksulun enflasyonu bunun da üzerinde. Hani gıda fiyatlarından yakınıyor ya; o gıdaları almak, yaşamını idame ettirmek zorunda olanlar aslında o enflasyona da katlanıyorlar.

Bugün grup toplantımızda Eş Genel Başkanımız Tuncer Bakırhan bir kez daha asgari ücret konusunda çağrı yaptı, dedi ki: "Asgari ücret yoksulluk sınırının yarısı yani 46 bin lira olmak zorundadır." Şu anda asgari ücret 22 bin lira. Bakın, 46 bin lira çağrısı, asgari ücrete yapacağınız yüzde yüz zammın bile üzerindedir. Şimdi herkes hayretle diyor ki: "Yüzde 100 zam olur mu?" Evet, olur. Siz öyle bir yoksulluk yarattınız ki yüzde 100 zam yapsanız bile yoksulluk sınırının yarısına yetişemiyorsunuz. Varın gerisini siz düşünün, varın yaratılmış tahribatı siz hesaplayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Tabii, sadece asgari ücretlerle ilgili değil konu. Ülke bir yoksulluk girdabının içinde, bir adaletsizlik girdabının içinde kıvranıyor; insanlar geçinemiyor, insanlar sesini duyurmak istiyor. Buna karşılık şu hazırlanan bütçeye bakın. Biraz vicdanı olan böyle bir bütçe hazırlar mı? Biraz vicdanı olan bu bütçenin kaynaklarını hâlâ böyle mi tahsis eder, kaynakları hâlâ böyle mi dağıtır; kaynakları hâlâ silaha, sermayeye mi dağıtır; 3,6 trilyon lira vergi harcaması mı yapar, bunca yoksulluk varken hâlâ sermayeyi vergi yükünden kurtarmak için mi çabalar? Böyle bir adaletsizlik olur mu?

Bütçede adaletsizlik var, her yerde adaletsizlik var. Şimdi Plan ve Bütçe Komisyonu işte bu gerçeklik, bu hakikat üzerinden hareket etmeli; muhalefetin verdiği, DEM PARTİ'nin, partimizin verdiği önergeleri dikkate almalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Çünkü o önergeler yoksulun sesidir, emekçinin sesidir, kadının sesidir, bu ülkede mağdur olan kesimlerin sesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak bir hazin fotoğraftan, hepimizin içini sızlatan bir sahneden bahsedeceğim. Antalya Film Festivali'nde sahneye -iyi bir tesadüf oldu, Sayın Yenişehirlioğlu da burada bir sanatçı olarak- bir tiyatro sanatçısı, Bilge Şen çıktı; 81 yaşında, altmış beş yıldır sanatla uğraşıyor, dedi ki: "Devlet bana o kadar az maaş veriyor ki yoksulluk sınırının altında yaşıyorum." Altmış beş yıldır sahnelerde olan bir sanatçı bu durumda. Neden?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Çünkü biz hep neonların parlattığı sanatçılara bakıyoruz, diyoruz ki: Oo, bütün sanatçılar böyle yaşıyor. Hayır, öyle değil. O sizin gördüğünüz dünya bir yalan dünya, sanatçıların çoğu maalesef yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Devlet sanata yaklaşımıyla, iktidar sanata yaklaşımıyla aslında bu durumun müsebbibidir. Bunu düzeltmek gerekiyor. Set işçilerinin haklarının korunması gerekiyor. Devlet sanatçılarının ve tüm sanatçıların ve tüm tiyatroların haklarının korunması gerekiyor. Bu konuda artık gerçek anlamda sanatın değerinin karşılığını bulabilmesi için sanatçıların bu yoksulluktan, bu haksızlıktan kurtulması gerekiyor. Buradan set işçilerini de selamlamak istiyorum, onların sendikal hakları da çok önemli haklardır. Bunun da gündeme alınmasını bir kez daha talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'a ait.

Sayın Günaydın, buyurun.

34.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, AKP'nin iktidara gelmesinin 23'üncü yıl dönümüne, Hazine ve Maliye Bakanının açıklamalarına, Selahattin Demirtaş'a ve kent uzlaşısı davasına ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, evet, bugün 4 Kasım 2025 yani AKP'nin iktidara gelmesinin 23'üncü yıl dönümü. Biraz sonra, eminim, AKP Grup Başkan Vekilleri bu yirmi üç yılı böbürlenerek anlatacaklardır. Benim bir şey söylememe gerek yok, memleketi getirdiğiniz durumu Maliye Bakanınız açıklıyor, diyor ki Mehmet Şimşek: "Epeydir biz bütçe açığı, fazla bütçe açığı veriyoruz ve hatta faiz dışı açık veriyoruz." Peki, nedir faiz dışı açık? Yani borcunuzun ana parasını ödemek için dışarıdan borç aldığınız gibi, faizi ödemek için de dışarıdan borç alıyorsunuz ama Mehmet Şimşek bir müjde veriyor, diyor ki: "Çok yakın bir zamanda faiz dışı fazla vermeye başlayacağız, faizi yavaş yavaş millî gelire oranla azaltmaya başlayacağız." Peki, neymiş? "2026'da azami yükseklığe çıkacak, yüzde 3,5 olacak, sonra program hedeflerimiz doğrultusunda yüzde 3,3'e düşüreceğiz." diyor. Yani Mehmet Şimşek faizin millî gelire oranını

0,2 puan düşürecekmiş, bununla övünüyor. Peki, 2026 bütçesinde ne kadar faiz ödüyorsunuz? 2 trilyon 742 milyar TL faiz ödüyorsunuz. Milyonlarca çiftçiye, tarıma ödediğiniz toplam bütçe ne kadar? 168 milyar lira. Yani siz tarıma, çiftçiye, köylüye, memleketin üretim gücüne ödeyeceğiniz paranın 16,5 katını faize ödüyorsunuz, yirmi üç yıl sonra övüneceğiniz nokta olsa bu olabilir. Peki, kim Mehmet Şimşek? Tayyip Erdoğan memleketi kendi eliyle soktuğu krizden kurtarmak için dolandırıcılıkla suçladığı Mehmet Şimşek'i Haziran 2023'te davet etmişti. Peki, bakalım, bırakın yirmi üç yılı falan, bırakın, şu son üç yıla bakalım, Haziran 2023'ten bu yana ne değişmiş: Yıllık enflasyon yüzde 38'den yüzde 33'e inmiş yani 5 puan gerilemiş. Neye rağmen? Bunca yoksulluğa, ücretliye yaptığınız zulme, emeklinin açlığa mahkûm edilmesine, sıcak paraya yüzde 20 dolar faizi vermenize; Venezuela, Güney Sudan, İran ve Burundi'den sonra dünyanın en yüksek enflasyonuna sahip olmanıza, salınan yüksek vergilere, yok edilen tarıma, Mısır'a kaçan tekstile, Fas'a kaçan otomotiv sanayisine, milyonlarca yeni işsize karşın enflasyonunuzu 5 puan düşürebilmişiniz. Yirmi dokuz ayın toplam enflasyonu ne kadar? Yüzde 163. Peki, bu zaman dilimi içerisinde en düşük emekli aylığı nereye çıkmış? 7.500 liradan 16.881 liraya. Ne kadar artmış? Yüzde 125 artmış. Bunu enflasyondan arındırırsan ne oluyor? Aldığı aylık yüzde 15 gerilemiş. Asgari ücret 11 bin liradan 22 bin liraya çıkmış, yüzde 93 artmış, enflasyondan arındırırsanız yüzde 20 gerilemiş. İşte, insanları getirdiğiniz tablo budur, 30 milyon insan sayenizde açlık sınırının altında yaşamaktadır. Politika faizini yüzde 8,5'tan yüzde 39,5'a çıkarttınız yani politika faizi 31 puan arttı. Dolar kuru 20 liraydı, şimdi 42 lira. Yalnızca üç yıllık başarınızdan, yirmi dokuz aylık başarınızdan bahsediyorum. Dolayısıyla bütün bu tablonun getirdiği sonuç nedir, insanlarımızı getirdiği yıkım nedir? Ek motorlu taşıtlar vergisi aldınız mı? Aldınız. KDV'yi artırdınız mı? Artırdınız. ÖTV arttı mı? O da arttı. Dışarıdan vatandaşın getirdiği telefona 6 bin lira olan vergiyi 20 bin liraya çıkarttınız mı? Çıkarttınız. Pasaport harcını artırdınız mı? Genel sağlık sigortası yükünü, sosyal sigortalar prim yükünü artırdınız mı? Elektriğe, doğal gaza, trafik cezalarına zam yaptınız mı? Yaptınız. Peki, bunca topladığınız vergi nereye gitti? Bunca topladığınız vergi bir, yolsuzluklara gitti; iki, faize gitti. İşte, mesele bu kadar açık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bakın, rakam veriyorum rakam, artık bunlar yoruma kapalı.

Konkordato, 2023'te 1.516'ydı, 2024'te 3.497'ye çıktı, bu yılın ilk dokuz ayında 4.442'ye çıktı beyler! Bu turuncu koltuklarda oturarak hayat okunmuyor. Takipteki batık krediler Haziran 2023'te 168 milyar liraydı, bugün 519 milyar liraya çıktı beyler! Biraz dışarıya çıkın, azcık pazara çıkın. İcradaki dosya sayısı 2023'te 21,8 milyondur, bugün 25 milyona çıktı; ayda 900 bin icra dosyası geliyor beyler! Biraz sokağa çıkın da vatandaşın hâline bir bakın.

Tabii, şunu söyleyeyim: Bütün bunlarla vatandaşın rızasını kazanamayınca geriye bir ceberut iktidar uygulaması kalıyor. Selahattin Demirtaş... Arkadaşlar söylediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bugüne kadar 3 kere AİHM karar verdi; 20 Kasım 2018, 22 Aralık 2020, 8 Temmuz 2025. Yahu, hiç utanmadan, kararın kesinleşmesine bir gün kala kararı Büyük Daireye götürdünüz AİHM'de. AİHM'de Büyük Dairenden dönen var mı kardeşim? Büyük Daire de işte, size söyledi, artık Türkiye'yi bu ayıptan kurtarın.

Kent uzlaşısı davasında daha dün Ahmet Özer ve arkadaşlarına on beş yıl ceza istediniz. Bir taraftan o gidecek İmralı'ya bu gelecek İmralı'dan, sonra batıdaki Kürtleri belediye meclisi üyesi yapmışız diye on beş yıl cezalandırma talep ediyorsunuz. Ben söyleyeyim size: Birisiyle başa çıkamadınız mı uygulamanız açıktır, önce "yolsuz" dersiniz, sonra "terörist" dersiniz, sonra "casus" dersiniz. Siz bu memleketin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'a bile "terörist" ve "casus" demiştiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben size söyleyeyim: Hüseyin Gün'le 8 Şubat 2010 tarihinde Lordlar Kamarasından ne yaptınız bir bakın. 2014 yılında Emniyette Hüseyin Gün'den ne brifingi aldınız bir bakın. Ayrıca, İngiliz casusluğuyla suçladığınız insanları pazar günü tutuklarken, pazartesi günü İngiltere Başbakanıyla neler konuştunuz, bunu da bir açıklayın.

Ben söyleyeyim size: Memleket artık bıktı kardeşim. Son yapılan araştırma, en tazesisi, casusluk gibi akla aykırı iddianıza inanan insanların oranının yalnızca yüzde 20'de kaldığını, yüzde 80'inin "Hadi oradan kardeşim, hadi oradan!" dediğini gösteriyor.

Biz de size söyleyelim: Sandık gelecek, hep beraber size "Hadi oradan!" diyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Çankırı Milletvekili ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'na ait. Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

35.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, cumhuriyetin 102'nci yıl dönümüne, AK PARTİ iktidarının 23'üncü yıl dönümüne ve 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'ne ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Öncelikli olarak tekrar sizleri aramızda görmekten dolayı memnuniyetimizi ifade ediyorum, geçmiş olsun dileklerimi beyan ediyorum. İnşallah, bir haftayı, yasama dilimini hep beraber hayırlı ve bereketli bir şekilde geçirmek nasip olsun.

Çok Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; 29 Ekim Çarşamba günü cumhuriyetimizin 102'nci yıl dönümünü hep beraber kutladık. Gerçekten, bir millî mücadele neticesinde, Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğinde bütün milletçe muazzam bir zafere kavuştuk ve istiklali tam ve tam bağımsız Türkiye'yle beraber muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmış bir Türkiye hedefiyle cumhuriyetimizin 102'nci yılına hep beraber kavuştuk. Allah'a çok şükür, her Cumhuriyet Bayramı'nda büyük bir eser ve hizmetle cumhuriyetimizi taçlandırdık. Cumhuriyetimizin mütemmim cüzü olan demokrasiyle, demokratik devrimlerle Türkiye'de son yirmi üç yıldır iktidarımız dönemlerinde büyük yatırımlara, üretimlere, hizmetlere, eserlere imza attık. Mustafa Kemal Atatürk'ün "En büyük

eserim." dediği cumhuriyeti gösterdiği hedeflere ulaştırdık. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, tam bağımsız Türkiye'yi ve muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmış bir Türkiye'yi gerçekleştirdik. Cumhuriyet bayramlarında, bir Cumhuriyet Bayramı'nda İstanbul Havalimanı'nı, dünyanın bir numaralı havalimanını milletimizin hizmetine sunduk, bir başka Cumhuriyet Bayramı'nda millî ve yerli aracımız Togg'u banttan indirdik. Taksim'de Atatürk Kültür Merkezini açtık. KAA'N'ı yüzde 100 kendi mühendislerimizin emeğiyle semalarda uçurduk ve elhamdülillah, 28 Ekim Cumhuriyet Bayramı arifesinde Mehmetçik'imize yerli ve millî yeni ALTAY tankımızı yeni Zırhlı Araçlar Fabrikamızı açmak suretiyle teslim ettik ve hemen akabinde de 1 milyon 250 bin metrekareye baliğ olan İstanbul Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'ni İstanbulluların ve ülkemizin bütün vatandaşlarının hizmetine sunduk. Sadece "Yaşasın cumhuriyet!" demekle kalmadık, eser ve hizmetlerle cumhuriyetimizin ne manaya geldiğinin içini doldurduk; gelecek nesillere güvenle, ümitle büyük bir eser armağan ettik. Bu vesileyle, Sayın Cumhurbaşkanımızı, bütün Kabinemizi, Bakanlarımızı bu eser ve hizmetleri nedeniyle tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Bütün milletimizin ve değerli milletvekillerimizin Cumhuriyet Bayramı'nı tekrar kutluyorum.

Evet, bugün 4 Kasım, dün 3 Kasım'dı; 14 Ağustos 2001'de Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve arkadaşları bir miladı armağan etti tarihimize. "Bundan sonra hiçbir şey eskisi gibi olmayacak." diyerek çıkılan yolda, 3 Kasım 2002 tarihinde, milletimizin iradesiyle ve helal oylarıyla bir Anadolu ihtilali gerçekleşti; işbaşına gelindi, kollar sıvandı. İşte, muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkan Türkiye bu yirmi üç yıllık dönemimizde gerçekleşti. Eğitimden sanayiye, enerjiden savunmaya, ticaretten turizme gerçekten, her alanda Türkiye 5'e, 10'a katlanan neticeler elde etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Allah'a çok şükür, bugün 24'üncü yılımızın ilk günü. Yirmi üç yıl kesintisiz millet iradesiyle, milletimizin helal oylarıyla işbaşında olan ve Guinness Rekorlar Kitabı'na geçecek olan bir iktidar pratiği var. Evet, milletin içinde olduğumuz için; çarşıda, pazarda, sokakta milletinle beraber olduğumuz için; milletin değerleri değerlerimiz olduğu için, milletimizin gündemi gündemimiz olduğu için bu başarıyı, bu destanı hep beraber husule getirdik, ortaya koyduk ve hakikaten muazzam bir başarı hikâyesini milletimizin iradesiyle, milletimizle beraber Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde yazdık. Bu konuda, durmadan, duraksamadan, ilk günkü heyecanla, yepyeni başlangıçlarla, ilk günkü aşkla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...heyecanımızla, milletimizle "Durmak yok, yola devam!" diyor ve yeni hamlelerimizi gerçekleştiriyoruz.

Millî savunma sanayimizde yüzde 80 dışarıya bağımlıyken yüzde 80 oranında yerli ve millî oranını yakalayan bir AK PARTİ iktidarları dönemi, inşallah, millî enerji hamlesiyle beraber de özellikle cari açığın ortadan kaldırılmasıyla ilgili, ekonomik refahın bütün toplum kesimlerine yayılmasına, alım gücünün artırılmasına ilişkin önemli adımları peşi sıra atıyor; bugün, terörden temizlediğimiz Gabar'da yıllık 2 milyar dolar karşılığında dışarıdan daha az petrol almak, kendi yerli ve millî petrolümüzü üretmek, 710 milyar metreküp doğa gaz rezervini Türkiye'nin ev hanelerine bağlamak noktasında hummalı çalışmalarımıza devam ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, son kez uzatıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda, Allah'ın izniyle, sosyal konut projemizde gençlere, yeni evlenecek olanlara, emeklilere, şehit ve gazilerimize, başta bu toplum kesimleri olmak üzere bütün toplum kesimlerimize dönük, 81 vilayette 500 bin sosyal konutu kira öder gibi ev sahibi olabilme imkanını getiriyoruz. Bunun arkasından yeni hamlelerimizi, yeni müjdelerimizi vatandaşlarımızla paylaşacağımızı ifade etmek isterim. Asrın felaketi olan 6 Şubat depremiyle 11 vilayetimizde, 15 milyon insanımızı ilgilendiren, yakından ilgilendiren, deprem yaralarının sarılmasıyla ilgili, bu yılın sonuna kadar 453 bin konutu da her hak sahibine teslim etmek noktasında gece gündüz sahadayız, bu çalışmalara devam ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, sadece teşekkür için açıyorum, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son olarak, 2026 yılı bütçemizin de hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Ülkemizin ekonomik ve sosyal kazanımlarının temelinde son yirmi üç yıldır sağladığımız bu güçlü siyasi istikrar ve güven yer almaktadır. Bu istikrarı mümkün kılan, bizlerden güvenini esirgemeyen aziz milletimizin tüm fertlerine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Borç, faiz ve yokluk var, ne var bütçede!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Vatandaş ve hizmet odaklı yaklaşımla hazırlanan 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'miz bir istikrar ve refah bütçesidir. Bütçemiz, yatırımı, istihdamı, üretimi ve ihracatı destekleyerek kalıcı istikrarı, kapsayıcı kalkınmayı ve refahı toplumun tüm kesimlerine yaymayı hedeflemektedir. Bu bütçenin de inşallah bundan sonraki bütçelere bir temel teşkil etmesi ve ikinci çeyrek asırlık dönemimizin de milletimizle beraber...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Teşekkür yok.

BAŞKAN - Efendim, herkese eşit verdim, siz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sözlerimi şöyle bitiriyorum: Bütün milletimizle beraber ikinci çeyrek yüzyılda da inşallah hep beraber, cumhuriyetimizi demokrasiyle ve terörsüz Türkiye'yle, Türkiye Yüzyılı'yla milletçe ve devletçe taçlandırarak ilanihaye bu devleti, bu cumhuriyeti payidar kılmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Yirmi beş yılda yapamadığınız neyi yapacaksınız acaba?

BAŞKAN - Meram anlaşıldı.

Değerli milletvekilleri, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.41

İKİNCİ OTURUM

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.
Gündeme geçiyoruz.
Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında düzenlenen Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın 2024 yılı harcamalarına ilişkin dış denetim raporlarının inceleme sonuçlarına ilişkin tezkeresi (3/1204)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın 2024 yılına ait dış denetim raporlarının inceleme sonuçlarına ilişkin tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

Okutuyorum:

23/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun 37'nci maddesi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 69'uncu maddesi kapsamında düzenlenen Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın 2024 yılı harcamalarına ilişkin dış denetim raporları Başkanlık Divanının 9 Ekim 2024 tarihli toplantısında üst yöneticilerin cevapları da dikkate alınarak görüşülmüş ve ekteki inceleme sonuçlarının Genel Kurulun bilgisine sunulmasına karar verilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay Başkanlığının 2024 Dış Denetim Raporları İnceleme Sonuçları

1. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış Denetim Raporu İnceleme Sonuçları

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2024 mali yılı hesaplarının dış denetimini yapmak üzere görevlendirilen Sayıştay uzman denetçileri tarafından düzenlenen 9/9/2025 tarihli Dış Denetim Raporu'nda 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'yla tahsis edilen ödeneklerin harcama birimleri tarafından kullanımı sırasında düzenlenen harcama belgelerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığı, hazırlanan mali tabloların doğruluğu, denkliği ve güvenilirliği hususlarının incelendiği belirtilmiştir.

Ayrıca, yapılan inceleme sırasında 2024 yılına ait cetvel ve tablolarda gösterilen gider rakamlarının doğru ve denk olarak kaydedilip kaydedilmediği; toplamalarının doğru, denk ve tutarlı olup olmadıkları ve hesapların birbirleriyle mutabık bulunup bulunmadıklarına bakıldığı, bütçede tahmini olarak yer alan kullanılabilir ödenek rakamları ile kesin hesap sonuç rakamları karşılaştırılmak suretiyle gerçekleşme oranlarının ve uygunluk durumlarının kontrol edildiği, programa alınan yatırımların gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin araştırıldığı, kesin hesap cetvelindeki rakamların dayanağını oluşturan ödeme emirleri ve eki sarf belgelerinin ilgili mevzuata uygunluğunun örnekleme yoluyla denetlendiği ifade edilmiştir.

Raporda özetle;

TBMM Başkanlığı 2024 yılı başlangıç ödeneğinin 9.536.586.000 (9 milyar 536 milyon 586 bin) TL olduğu, yıl içinde yapılan aktarmalar ve eklemelerle birlikte 10.965.034.000 (10 milyar 965 milyon 34 bin) TL'ye çıktığı, 31/12/2024 tarihi itibarıyla bu ödeneğin 10.946.620.006,56 (10 milyar 946 milyon 620 bin 6 lira 56 kuruş), başka bir deyişle yüzde 99,8'inin harcadığı;

Ekonomik sınıflandırmaya göre harcamalara bakıldığında, personel giderleri için ayrılan ödeneğin yüzde 99,8 oranında kullanıldığı, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödemelerine ayrılan ödeneğin yüzde 99,7 oranında kullanıldığı, mal ve hizmet alımları ödeneğinin yüzde 100 oranında kullanıldığı, cari transferler ödeneğinin yüzde 100 oranında kullanıldığı, sermaye giderleri ödeneğinin yüzde 100 oranında kullanıldığı, sermaye transferlerine ayrılan ödeneğin ise yüzde 100 oranında kullanıldığı;

TBMM Başkanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığınca arşivlenen 2024 yılı harcamalarına ait ödeme emri belgeleri ve muhasebe işlem fişleri tutarları ile bunların kaydedildiği ilgili hesaplardaki tutarların mutabık olduğu;

2024 yılı kesin hesap cetvellerinde gösterilen gelir gider rakamlarının doğru ve denk olduğu, harcama evrakıyla tevsik edildiği, ödeneküstü harcama yapılmadığı;

Strateji Geliştirme Başkanı, harcama birimleri başkanları ve diğer personelin mali işlemlerin yürütülmesine ilişkin harcama belgelerinin düzenlenmesinde ve muhasebe kaydında ilgili mevzuatta öngörülen usul ve esaslara uygun şekilde işlem yaptıkları;

Üst yöneticinin kalkınma planına, yıllık programa, kurumun stratejik plan hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak bütçe hazırlanması ve uygulanmasına; kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesini ve kullanımını sağlamaya özen gösterildiği ifade edilmiş ve harcama belgelerinin ve eklerinin incelenmesi neticesinde iş ve işlemlerin mevzuata uygun şekilde gerçekleştirildiğinden bahisle herhangi bir bulgu ve tenkide yer verilmemiştir.

Dış Denetim Raporu'na istinaden verilen üst yönetici cevabında;

2024 yılına ait 10.965.034.000 (10 milyar 965 milyon 34 bin) kullanılabilir ödenekten 10.946.620.006,56 (10 milyar 946 milyon 620 bin 6 lira 56 kuruş) harcamanın yapıldığı, bütçe gerçekleşmesinin yüzde 99,8 olduğu tespitine yer verilerek, kurumun plan ve programında gösterilen alım ve yapım hizmetlerinde kullanılmak amacıyla öngörülen ve 2024 yılı bütçesine konulan ödeneğin aynı yıl içinde kullanıldığı; böylece kurumun amaç, hedef ve planına uygun harcama yapıldığı;

Bu çerçevede komisyon tarafından düzenlenen dış denetim raporunda harcama belgeleri ve ekli belgelerin incelenmesi neticesinde, iş ve işlemlerin mevzuata uygun gerçekleştirildiğinden bahisle herhangi bir bulgu ve tenkitte bulunulmadığı;

Dış Denetim Raporu'nun "Sonuç" bölümünde de belirtildiği üzere;

İdarenin mali faaliyet, karar ve işlemlerinin 5018 sayılı Kanun ve diğer yasal mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmekte olduğu;

Bundan sonraki süreçte de yasal çerçeve içinde faaliyet sürdürürken kurum kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasına azami gayret ve özen gösterileceği ifade edilmiştir.

2. Sayıştay Başkanlığının Dış Denetim Raporu İnceleme Sonuçları

Sayıştay Başkanlığının 2024 mali yılı hesaplarının dış denetimini yapmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca görevlendirilen İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişleri tarafından düzenlenen 15/8/2025 tarihli Dış Denetim Raporu'nda 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'yla tahsis edilen ödenekler kapsamında yapılan harcamalar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak bu ödeneklerin kullanımı sırasında düzenlenen harcama belgelerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığı, kamu kaynaklarının ekonomik, etkili ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığı, yapılan harcamaları gösteren mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğu hususlarının incelendiği belirtilmiştir.

Raporda özetle;

Sayıştay Başkanlığı 2024 yılı bütçesinde 2.463.770.350,00 (2 milyar 463 milyon 770 bin 350) TL ödenek tahsis edildiği, 31/12/2024 tarihi itibarıyla bu ödeneğin 2.415.480.676,77 (2 milyar 415 milyon 480 bin 676 lira 77 kuruş) harcadığı, oransal olarak yüzde 98,04 olduğu;

Ekonomik sınıflandırmaya göre harcamalara bakıldığında, personel giderleri için ayrılan ödeneğin yüzde 99,45 oranında kullanıldığı, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödemelerine ayrılan ödeneğin yüzde 98,56 oranında kullanıldığı, mal ve hizmet alımları ödeneğinin yüzde 88,13 oranında kullanıldığı, cari transferler ödeneğinin yüzde 99,72 oranında kullanıldığı, sermaye giderleri ödeneğinin yüzde 93,35 oranında kullanıldığı ifade edilmiştir.

Dış Denetim Raporu'nun "Sonuç" bölümünde;

Sayıştay Başkanının ödeme emirlerinin muhasebe işlem fişlerine dayalı olarak tahakkuk ettirildiği ödemeler ile banka hesap dökümlerinin mutabık olduğu;

Kesin hesap cetvellerinde gösterilen gelir gider rakamlarının denk olduğu, ödeneküstü harcama yapılmadığı;

Harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi, mali hizmetler birimi yöneticisi ve muhasebe yetkilisinin mali mevzuatın uygulanmasında ve gerekli tedbirlerin alınmasında çaba sarf ettikleri; kurumun mali işlemlerinin Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde yürütülmesine özen gösterildiği;

Sayıştay Başkanının üst yönetici olarak bütçeyle verilen kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin edecek mali tedbirlerin alınmasında, 5018 sayılı Kanun'da öngörülen mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesinde, görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesinde üstün gayret gösterildiği belirtilmiştir.

Dış Denetim Raporu'na istinaden verilen üst yönetici cevabında;

Sayıştay Başkanlığınca yapılan iş ve işlemlerle ilgili hukuka aykırılık yönünde herhangi bir tespit bulunmamakla birlikte;

Ödeme emirlerinin muhasebe işlem fişlerine dayalı olarak tahakkuk ettirildiği ödemeler ile banka hesap dökümlerinin mutabık olduğu;

Kesin hesap cetvellerinde gösterilen gelir gider rakamlarının denk olduğu, ödeneküstü harcama yapılmadığı;

Harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi, mali hizmetler birimi yöneticisi ve muhasebe yetkilisinin mali mevzuatın uygulanmasında ve gerekli tedbirlerin alınmasında çaba sarf ettikleri; kurumun mali işlemlerinin Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde yürütülmesine özen gösterildiği;

Sayıştay Başkanının üst yönetici olarak bütçeyle verilen kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin edecek mali tedbirlerin alınmasında, 5018 sayılı Kanun'da öngörülen mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesinde, görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinde üstün gayret gösterildiği ifade edilmiştir.

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Şimdi YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, yükseköğretim mezunlarının beyin göçü eğilimlerinin çok yönlü bir biçimde araştırılması, nedenlerinin tespit edilmesi, etki alanlarının analiz edilmesi ve kamu yararı doğrultusunda çözüm politikalarının geliştirilmesi amacıyla 4/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 4/11/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen
Mersin

Öneri:

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, yükseköğretim mezunlarının beyin göçü eğilimlerinin çok yönlü bir biçimde araştırılması, nedenlerinin tespit edilmesi, etki alanlarının analiz edilmesi ve kamu yararı doğrultusunda çözüm politikalarının geliştirilmesi amacıyla 4/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 4/11/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e söz veriyorum.

Sayın Ekmen, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki toplumların gerçek anlamda güvenlik ve beka sorunları olur, devletlerin de gerçek anlamda güvenlik ve beka sorunları olur. Biz, özellikle son beş yıldır suni üretilmiş bir beka ve güvenlik söylemi karşısında gerçek anlamda beka sorunlarımızı ıskalıyoruz. Birçok alanda, örneğin, dünyada su savaşları bekleniyorken tarım alanında artık kendi kendine yeten değil kendi ürettiğini dahi pazara sunamayan bir tarım gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Geleceğe dair en önemli kaygılarımızdan biri doğurganlık hızının oldukça düşmüş olması. Bunlar da değişik zamanlarda bu kürsüde konuşuluyor ama bugün bizim dikkat çekmek istediğimiz nokta, gençlerimizin ve çocuklarımızın eğitim kalitesi ve bu zor şartlarda dahi kaliteli eğitim alabilmiş gençlerimizin ülkemizde artık istihdam edilemiyor oluşu yani ülkemizde artık yaşamıyor oluşu. Buna geçmeden önce, bir gazetenin bu hafta çok sayıda araştırmadan özetle vermiş olduğu bazı rakamları hızlıca paylaşmak istiyorum: Artık 18-24 yaş arası yaş grubunun üçte 1'i ne eğitimde ne istihdamda yani evde geceleri internette takılıyorlar, gündüzleri uyuyorlar; en küçük bir sorunda aileleriyle, büyük problemlerle karşı karşıya geliyorlar. Türkiye'deki genç kadınların yüzde 42'si artık kariyer fırsatları sistemlerinin tamamen dışına atılmış durumda. Üniversite mezunlarının istihdamına baktığımızda Avrupa'daki 33 ülke arasında sonuncu sıradayız çünkü üniversite mezunlarımızı gerçekten eğitim alacakları bölüme uygun bir şekilde ortaokul ve lisede bir eğitime tabi tutmuyoruz; mezun olduklarında da mezun oldukları, eğitimini aldıkları diplomaya uygun bir şekilde istihdam edemiyoruz; artık o gençlerden ülkeyi terk edebilenler ediyor, edemeyenler de üç harfli marketlerde kasiyerlik yapıyor, kuryelik yapıyor ve tezgâhtarlık yapıyor âdeta. AK PARTİ'nin çok övündüğü bir kalem vardı, eğitim harcamalarının bütçedeki ağırlığının artması; doğru, uzunca bir süre çok ciddi rakamlarla eğitime yatırım yapıldı ama bundan vazgeçildiği günden beridir bütçedeki ağırlık yüzde 12,9 olan en yüksek orandan yüzde 10'lara gerilemiş durumda. Bir öğrenci için yapmış olduğumuz masraflar OECD sıralamasında oldukça gerilerde. Üniversitelerde akademisyenlerimiz, bırakınız doğru düzgün akademik çalışma yapabilmelerini, geçinebilecekleri rakamlarda dahi maaş alamıyorlar. Yurt dışına gönderdiğimiz akademisyenlere 3 liralık kurla sözleşme imzalatmıyız, bugün -35 liralık değil 45 lira oldu, artık hafızamız dahi kur artış hızına yetişemiyor- 42 liralık, 48 liralık kurlardan tahsilat peşindeyiz. Oysa bu çocukların Türkiye'de inovatif alanlarda, akademik alanlarda çalışması gerekiyor. Akademik fırsat eşitsizliği, işsizlik, ücret yetersizliği ve araştırma ortamlarının yetersizliği nedeniyle çok hızlı bir kan kaybı içerisindeyiz. Türkiye'de mezunların yüzde 2'si artık yurt dışına çıkıyor, bu oran erkeklerde 2,4; kadınlarda 1,6; devlet üniversitesi mezunlarında 1,7; özel üniversitelerde 4,3. Böyle rakam verince yüzde 2 filan küçük bir şeymiş gibi geliyor ama detaylara baktığımızda, sevgili arkadaşlar -AK PARTİ'li arkadaşlarımız her zaman olduğu gibi sadece 5 üyeyle görüşmeleri takip ediyorlar ama inşallah geleceğin iktidarı olan muhalefet partisi milletvekillerine sesleniyor olayım ben- son beş yılda sadece tıp mezunlarının iyi hâl kâğıdı olarak ülkeyi terk etme istatistiği -eğer orada, yurt dışında doktorluk yapmak istiyorsa bu belgeyi alıyor yoksa gidip kebabçılık ve kuryelik yapanlar da var- 11.733. Biz en büyük yatırımı tıp okuyan çocuklara yapmıyor muyuz hem aileler hem Millî Eğitim olarak ama bunlardan 11.733'ü ülkeyi terk etti ve Sayın Cumhurbaşkanı çok olağan bir şeymiş gibi "Giderlerse gitsinler." dedi. Evet, onlar giderlerse gittiler ama aramızda tıp profesörü hocalarımız var; bugün milletvekillerinin telefonları kulak, burun, boğaz randevusu için siyasi aracılık rica eden aramalarla dolu. Bir MR randevusunu altı aya, bir tomografi randevusunu üç aya veriyoruz.

Bugün moleküler biyoloji alanında mezun olmuş gençlerimizin yüzde 15'i Türkiye'yi terk etmiş, işletmede yüzde 10, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinde yüzde 6,8; mühendislikte bu oran 4,9.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Bu, Türkiye'nin insan kaynağının en kaliteli diliminin Türkiye'yi terk etmesi hâli, yükseköğretimde stratejik planlama yoksunluğu ve aynı şekilde, Türkiye'nin yaşanabilir bir ülke olmaktan hızla uzaklaşmış olmasıdır. Ben size soruyorum: En gözde, en iyi eğitim almış çocuklarımız bir fırsatını bulabildiği için ülkeyi terk edebiliyorken acaba geride kalanların hâli nedir ve biz bu ülkeyi terk etmiş çocuklarımızı tekrar ülkemizdeki nitelikli iş gücüne katamaz isek Türkiye bu içine girmiş olduğu darboğazdan nasıl çıkacak?

Vaktim az, başta Gülcan Kış Vekilim olmak üzere diğer milletvekillerimiz de diğer konulara değinecektir; uzun uzadıya, aylarca bu konuları konuşmamız lazım.

Önergemizin kabulü yönünde oylarınızı rica ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Şenol Sunat'a aittir.

Sayın Sunat, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bildiğiniz üzere 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası, lösemi tedavisi gören tüm çocuklarımıza sağlıklı bir gelecek diliyorum bu vesileyle.

Evet, sayın milletvekilleri, YENİ YOL Grubunun araştırma önergesi olan yükseköğretim mezunlarımızın yurt dışına gitme eğilimi üzerine söz aldım. 21'inci yüzyılda kalkınmanın anahtarı ne petrol ne uçak ne tanktır, yetenekli gençleri kendinize çekebilme. Yetenekli gençler bir milletin ancak yüzde 2'sini veya yüzde 3'ünü oluşturuyor ve ülkeler bu yüzde 2'ye ne oranda sahip

çıkarmak ve imkân tanır, bu yüzde 2'yi ne kadar yukarıya çekebilirse kalkınmasını o kadar hızlandırabiliyor. Bir şehir, bir ülke kalkınmak, büyümek, gelişmek istiyorsa yetenekli insanlarını da -yetenekli derken, sadece yetenekten bahsetmiyorum- iyi eğitim almış olan insanları da elinde tutmak zorundadır. TÜİK verilerine göre, 2023 yılında yükseköğretim mezunları arasında yurt dışında yaşayanların oranının yüzde 2 olduğunu görüyoruz. Ülkemizde eğitim görmüş, uzmanlaşmış bireylerin önemli kısmının yurt dışına yönelmesi, yatırım yapılan insan sermayesinin yurt içinde tam olarak değerlendirilememesinin sonuçlarını yaşıyoruz.

Evet, siyasetçilerin "Neden gidiyorlar?" sorusuna bir cevap aramaları gerekiyor. Bilgisayar, yazılım mühendisliği, tıp, moleküler biyoloji ve genetik mühendisliği gibi stratejik alanlarda beyin göçü giderek artıyor. Evet, o nedenle geride kalmış ülkeler altyapıya yatırım yapmaya çalışırken gelişmiş ülkeler de bu yetenekli gençleri kendilerine çekmeyi bir vazife olarak görüyorlar.

Saygıdeğer milletvekilleri, gençlerin bu eğilimi yükseköğretimde rakamlara da yansımaktadır. Bakın, toplam doktora kaydı 2023'ten 24'e yüzde 10 azalırken yüksek lisans kaydı yapanların oranı yüzde 16 düşmüştür. Türkiye'nin 2024 doktora öğrenci sayısı, üniversite ve öğrenci sayısındaki artışa rağmen 2018 yılı seviyesine gerilemiştir. Bu yıl 100 bine yakın öğrenci üniversiteye kayıt yaptırmamıştır. Yani bu tablo Türkiye'de plansız üniversite yatırımlarının eseridir, beceriksiz ekonomi idaresinin eseridir, nitelsiz eğitim politikalarının eseridir sayın milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sunat, lütfen tamamlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Sağ olun.

Tablo böyle olunca gençler ülkesinden umudunu keserek ve tüm yolları deneyerek daha iyi hayat koşulları için yurt dışına çıkmakta, bu güzel vatani geride bırakmaktadır. Çünkü gençlerimiz bu ülkede kendilerine bir gelecek göremiyor; liyakat yok, işe alımda adalet yok, hak aramada hukuk yok, akademide özgürlük yok, bilim insanına güven yok; alın terinin, emeğin, yeteneğin karşılığı yok.

Değerli milletvekilleri, bunu değiştirmek zorundayız. Bunu ancak araştırarak, anlamaya çalışarak ve çözüm üreterek yapabiliriz. Beyin göçü değil beyin gücüyle büyüyen bir Türkiye için bu önergeye hep birlikte sahip çıkmalıyız diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sunat, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'a ait.

Sayın Sakik, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİRRİ SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında göçün, beyin göçü, iş göçü ve -ne derler- sermayenin göçü, huzurla ve hukukla... Eğer bir toprakta hukuk yoksa, huzur yoksa göç olur. Onun için bu ülke barışıyla bir an önce yüzleşmelidir. Bu topraklarda; bu kırk yıllık, elli yıllık kavgada halklar çok ağır bedeller ödedi. Ben de bir Kürt olarak payıma düşen o bedellerden size küçük bir sunum yapacağım.

Dün Gaziantep'teydim. Tam 33 yıl önce Gaziantep'te il başkanı olan ağabeyim ensesinden vurularak öldürüldü. Ondan önce kız kardeşim Siirt Sason Dağlarında bir çatışmada yaşamını yitirdi. Ağabeyimin ölümünden sonra ağabeyimin oğlu -üniversite öğrencisi- bu haksızlığa isyan etti, o da dağlara gitti ve -bir üniversite öğrencisi- 99'daki barış görüşmelerinde pusuya düşürülerek öldürüldü. Bunlara isyan eden küçük kardeşim, o da dağlara çıktı ve güney kürdistan'da, mezar taşı orada. Yeğenimin mezar taşı yok, onlarca yakınımın mezar taşı yok, sevgili eşimin ağabeyinin mezar taşı yok.

Şimdi, bunları niye söylüyorum? Bu kadar acılarımız var. Bütün bu acılara rağmen biz öç ve intikam değil biz barışın tarafında saf tutmak istiyoruz; bu ülkeyi barışa, kardeşliğe götürmek istiyoruz. Bugün Sayın Bahçeli'nin açıklamaları, Sayın Özgür Özel'in açıklamaları, AIHM'in açıklamaları, Sayın Öcalan'ın açıklamaları çok önemliydi. Eğer bunlar bir an önce hayata geçirilirse Türkiye hızlı bir şekilde barışa doğru gider. Bakın, 4 Kasım'da Selahattin Demirtaş ve arkadaşları tutuklandılar, tam dokuz yıldır içeride. AIHM "Serbest bırakın." diyor, Anayasa Mahkemesi "Serbest bırakın." diyor ama hâlâ yaprak kıpırdamıyor. Bunların bir an önce özgür olması lazım.

Herkes savaşın anıtlarını dikebilir, biz de barışın ve bu savaşta mağdur olanların anıtını dikmeliyiz, Türkiye'nin böyle bir görevi var. Başbağlar'dan 33 askere, Ayşe Öğretmen'den Eren Bülbül'e, Roboski'den Vartinis'e kadar ve 20 bin faili meçhul cinayetin ismini nakşedebileceğimiz büyük bir anıt yapabiliriz. İşte Türkiye o zaman büyük barışını sağlayabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sakik, lütfen tamamlayın.

SİRRİ SAKİK (Devamla) - Çok teşekkür ediyorum.

Biz varız, acı çekenler var ama tuzu kuru olanlar bu süreci baltalamak istiyorlar.

Sevgili arkadaşlar, ben bu çatışmalı süreçte, bütün görüşmelerin olduğu süreçlerde arka mutfakta bulundum, her dönem barış karşıtlarıyla karşılaştık. En çok tuzu kuru olan onlar, onların çocukları yok bu kavgada, hiçbir bedel ödememiş; çocukları, hepsi yurt dışında eğitimler, yurt dışında hayatlar kurmuşlar ama siyaseten var olmak istiyorlar. Bunun yolu, yöntemi barışın önüne set çekmek. Valla barış olgunlaştı, artık hiçbir güç bu barışın önünde bir set oluşturamayacak. Bu topraklara barışı armağan edeceğiz, özgürlükleri armağan edeceğiz.

Bu ülkeyi hukukun ve huzurun ülkesi yapmak Parlatmentonun görevidir, hepimizin görevidir. Barışın bir an önce bu topraklarda hayat bulmasını diliyorum, hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sakik, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Gülcen Kış'a ait.

Sayın Kış, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun önerisi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Beyin göçü tam anlamıyla bu ülkenin ayıbıdır. Beyin göçü sadece bir kelimedenden ibaret değildir, bir ülkenin geleceğinin valizine konmuş tek yönlü bir bilet demektir. Sadece beyinler değil aynı zamanda umutlar da göç ediyor.

Bakalım, AKP iktidara geldiğinde yıl 2002'ydi. "Her ile üniversite" dediniz ama hiçbirine özgürlük koyamadınız. Bugün 2025, TÜİK verilerine göre her 100 yükseköğretim mezununun 2'si yurt dışına gidiyor. Üstelik en hızlı gidenler de en parlak olan gençlerimiz. Tam burslu vakıf mezunlarının yüzde 8'i "Bu ülkede kalınmaz." diyerek yurt dışına çıkıyor. Mühendislikte, bilişimde, biyolojide ise oranlar çift vakıya çıkmış durumda yani bu ülkenin kalkınma gücü tek gidişlik uçak biletiyle sığdırılmıştır.

Bir veri daha paylaşmak istiyorum: Geçen yıl mezun olan öğrencilerin yüzde 58'i hâlâ iş bulmakta zorlanıyor. Gençlerimiz en verimli çağında işsizlikle, belirsizlikle ve umutsuzlukla baş başalar. Dünya yapay zekâ ve dijitalleşme çağını yaşarken bizde en yüksek beyin göçü bilişim ve iletişim teknolojileri alanında. Yani çağın yönünü belirleyen gençler bu ülkenin dışında gelecek kurmaya çalışıyorlar.

Esasen kendimize şu soruyu sormalıyız: Giden bu gençler sadece iş kaygısıyla mı gidiyor? Tabii ki hayır. Özgürlük arayışıyla gidiyorlar; nefes alma ihtiyacıyla, gençliğini yaşayabilme umuduyla gidiyorlar. Çünkü bu ülkede genç depremde ölür, okulda ölür, kantinde borçlanır, gece evine yürürken korkar ve biz sonra sorarız "Neden gidiyorlar?" diye. Çünkü bu ülkede yaşamak bile artık dayanıklılık testi hâline gelmiştir. Türkiye beyinleri yetiştiriyor ama gençlere ülkesinde gelecek kuracak alan açamıyor çünkü burada bilim insanı destek değil baskı görüyor, liyakat değil sadakat ödüllendiriliyor, fikir özgürlüğe değil izin sistemine bağlı hâle gelmiş durumda.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanı Erdoğan 2022'de hekimler için "Varsın gidiyorlarsa gitsinler." demişti. Sadece iki yılda yaklaşık 15 bin doktor yurt dışına çıktı. Gidenler sadece hekim değildi; bu ülkenin vicdanıydı, bu ülkenin umuduydu. Onlar giderken alkışlayan iktidar bugün hastanelerde doktor açığını konuşuyor. Biz yalnızca bir sağlık krizi değil bir yönetim kriziyle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kış, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Bir ülke gençlerine iş, adalet ve özgürlük sunamazsa onlar da gider, başka ülkelerde başarı hikâyesi olurlar. Giden o gençlere, burada alkış yerine bizler birer özür borçluyuz ama biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak şunu söylüyoruz: Bu gidişi durduracağız, gençlerin bavluna pasaport değil umut koyacağız, üniversitelerde kayıyı değil seçimi geri getireceğiz, bilimi susturan değil destekleyen bir devlet olacağız, liyakati torpille bozan değil adaletle yükselten bir yönetim kuracağız ve o giden gençler bir gün tekrar Türkiye'ye dönecekler; Türkiye de bugün, yeniden, fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür gençlerin ülkesi olacak.

Değerli milletvekilleri, beyin göçü bir kader değildir, yanlış yönetimin doğal bir sonucudur ve biz bu sonucu değiştirmeye, ülkemizin geleceğini yeniden kurmaya kararlıyız.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kış.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'a ait.

Sayın Dusak, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, şunu ifade etmek isterim ki gençlerimiz, bilim insanlarımız, mühendislerimiz, doktorlarımız ve nitelikli insan kaynaklarımız bu ülkenin en kıymetli hazineleridir. Onların geleceği için çalışmak milletimize olan borcumuzdur, millî sorumluluğumuzdur. Verilen önerge, bağlamından koparılmış verileri içermekle birlikte Türkiye'nin son yirmi üç yılda attığı devasa adımları görmezden gelen tek taraflı bir bakış açısıyla hazırlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye; sağlık, teknoloji, mühendislik, savunma sanayisi ve finans gibi stratejik alanlarda son yıllarda OECD ülkeleri içinde en fazla atılım sağlayan ülkelerin başında gelmektedir. YÖK verilerine göre Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrenci sayısı 1 milyona yaklaşmıştır. Bu rakam, bilimin ve teknolojinin değerli görüldüğü bir ülke olduğunun açık göstergesidir. Ayrıca, bugün itibarıyla YÖK'te denklik için başvuru sonuçlanmasını bekleyen 20.639 yabancı üniversite mezunu bulunması durumun tam tersine olduğunu açıkça kanıtlamaktadır. Gençler Türkiye'den kaçmıyor, bilakis, Türkiye'de meslek icra etmek için tanınma bekliyor.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, bilim ve teknoloji alanında son yirmi üç yılda kurulan altyapımıza bakınız. AK PARTİ olarak AR-GE harcamalarını 1 milyar dolardan 20 milyar dolara çıkardık. AR-GE harcamalarının millî gelirimizdeki payını binde 5'ten yüzde 1,46'ya yükselttik. 2002'de 29 bin olan AR-GE personeli sayımızı 310 bine çıkardık. TEKNOPARK sayısını 2'den 113'e çıkardık. TEKNOPARK firmalarını 12 binin üzerine çıkardık, bu firmalar 15 milyar doların üzerinde ihracat gerçekleştirmiştir.

TÜBİTAK'ın genç araştırmacılara sağladığı burs ve destekler 12 kat artmıştır. Bu artış aritmetik değil, geometrik değil logaritmik bir artıştır. Türkiye savunma sanayisinde yerlilik seviyesinde yüzde 20'den yüzde 80'e ulaşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dusak, lütfen tamamlayın.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - TOGG, TCG ANADOLU, GÖKBAY, HÜRJET, KIZILELMA genç mühendislerimizin eseridir. Bunlar beyin göçünü değil beyin gücünü anlatan somut göstergelerdir. Türkiye, özgüveni yüksek, iddialı, girişimci gençlerin ülkesidir.

Evet, bu teknoloji çağında, globalizasyon ve mobilitenin arttığı bir dönemde gençlerimizin de bilgi ve becerilerini geliştirmek için yurt dışına gitmeleri değerlidir. Bilim insanı dünyanın her yerine gider, öğrenir, öğretir, döner, üretir. Büyük bir coşkuyla yapılan TEKNOFEST programları da bu yatırımların en belirgin göstergesidir. TÜBİTAK'ın Cocirculation3 gibi programları beyin göçünü tersine çevirmek için uygulanmaktadır. Eleştiri, yapılanları yok sayarak değil yerine göre elinde şakul olan ustaya tuğla uzatıp "Örülen duvarda bizim de bir tuğlamız olsun." diyerek yapılmalıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Biz gençlerimize güveniyoruz, bu topraklarda yetiştirdiğimiz beyinler...

BAŞKAN - Sayın Dusak, teşekkür ediyoruz.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) -Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde ana vatan, gök vatan, mavi vatan ve siber vatani inşa etmeye devam edecektir.

BAŞKAN - Sayın Dusak, teşekkür ediyorum.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Bu nedenlerle önergeye katılmadığımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, önerinin oylanmasından önce yoklama talebi vardır.

20 kişi varsa yoklama yapacağım.

Sayın Günaydın, Sayın Zeybek, Sayın Ersever, Sayın Coşar, Sayın Kış, Sayın Elçi, Sayın Çan, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın İncesu, Sayın Ertuğrul, Sayın Karakoz, Sayın Kılıç, Sayın Öztürkmen, Sayın Kavaf, Sayın Karagöz, Sayın Kanko, Sayın Yontar, Sayın Kara, Sayın Bektaş, Sayın Tahtasız.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, süre doldu.

Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:17.45

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.10

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN - Pusula veren sayın vekiller Genel Kurulu terk etmesin. Onların varlığını ayrıca arayacağım.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, yükseköğretim mezunlarının beyin göçü eğilimlerinin çok yönlü bir biçimde araştırılması, nedenlerinin tespit edilmesi, etki alanlarının analiz edilmesi ve kamu yararı doğrultusunda çözüm politikalarının geliştirilmesi amacıyla 4/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi YENİ YOL Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, kamuoyuna açıklanan İlk Evim Arsa Projesi kapsamında, üzerinden dört yıla yakın süre geçmesine rağmen hiçbir hak sahibine arsa teslimi yapılamamasının nedenlerinin tespiti, proje sürecinde yaşanan usulsüzlük, gecikme ve mağduriyetlerin ortaya çıkarılması, vatandaşlara verilen sözlerin

neden tutulmadığının belirlenmesi ve benzer mağduriyetlerin tekrar yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin tespiti amacıyla 3/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 4/11/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, kamuoyuna açıklanan İlk Evim Arsa Projesi kapsamında, üzerinden dört yıla yakın süre geçmesine rağmen hiçbir hak sahibine arsa teslimi yapılamamasının nedenlerinin tespiti, proje sürecinde yaşanan usulsüzlük, gecikme ve mağduriyetlerin ortaya çıkarılması, vatandaşa verilen sözlerin neden tutulmadığının belirlenmesi ve benzer mağduriyetlerin tekrar yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin tespiti amacıyla 3/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 4/11/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Evet, şimdi, İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; biz bu kürsüden iktidarı uyarmaktan bıktık ama maşallah, iktidar da vatandaşı avutmaktan, kandırmaktan, uyutmaktan bıkmadı. Tam dört yıl önce söz verdiğiniz İlk Evim Projesi'nde daha çivi bile çakmadınız; bu projelerle alakalı henüz daha çivi yok, çivi! Şimdi kalkmış, yeni bir proje ve yeni bir hayal, "500 bin konut" diyerek vatandaşı yine aldatma peşindesiniz. Tek derdiniz, yine yalanlarla dolanlarla milleti kandırmak, allem edip kalem edip yine oyunu almak. "Yüzyılın Projesi" diye âlâyıyalayla duyurduğunuz konu yüzyılın mağduriyeti hâline geldi, haberiniz yok. Tam adı neydi? İlk Evim Arsa Projesi; işte, o projeniz de tam anlamıyla koskoca bir fiyaskoya dönüştü. 2022 yılında büyük...

(Uğultular)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Çok uğultu var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Efendim, şu uğultuyu...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Süreyi tutalım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bir de süreyi...

BAŞKAN - Süreyi tutalım.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda büyük bir uğultu var. Sohbet eden vekillerimizi kulislere davet ediyorum. Genel Kurul sohbet yeri değil müzakere yeridir; hatibi dinleme, anlama, verdiği mesajları değerlendirme yeridir.

İstirham ediyorum.

Sayın Kayatürk... Sayın Kayatürk... Sizleri dışarı davet ediyorum, samimi sohbetleri kuliste yapın lütfen.

Sayın Türkoğlu, lütfen buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - 2022 yılında büyük vaatlerle açıkladınız, "1 milyon arsa" dediniz, "Vatandaş evini kendi yapacak, Türkiye konut sorununu çözecek." dediniz. Aradan tam dört yıla yakın vakit geçti, ortada ne arsa var ne tapu var ne de altyapı var. Binlerce vatandaş bize ulaşıyor, "Vekilim, arsayı kazandık ama nerede olduğunu bilmiyoruz." diyorlar; bazıları "Bölgesini biliyoruz, parseli belli değil." diyorlar, parselini bilenler diyor ki: "Tapu yok, altyapı yok, inşaat yasağı." TOKİ'ye gidiyorlar, "Sizin bölgenizde arsa yok." cevabı alınıyor. Peki, o zaman, olmayan arsanın kurasını niye çektiniz? Bu mudur devlet ciddiyeti? "Arsa yok." denilen iller şimdi 500 bin konut projesine dâhil ediliyor. Soralım o zaman: Arsa var mı, yok mu? Varsa neden hak sahiplerine verilmiyor, yoksa olmayan arsalar üzerinden nasıl yeni vaatlerde bulunuyorsunuz? Bilin ki bu ülkenin vatandaşı artık hayal değil haklarını istiyor. "Yüzyılın Projesi" diye yola çıktınız ama vatandaşa yüzyılın hayal kırıklığını yaşattınız. İnsanlar üç yıldır taksit ödüyor ama ortada ne bir parsel ne de tapu var. Kimi 100 bin lirasını, kimi 200 bin lirasını yatırmış ama yetkililere gittiğinde hâlâ "Sizin arsanız yok." cevabı alınıyor. Bu projenin adı "İlk Evim Arsa" değil "son umudum gitti" projesine dönüşmüş. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan Murat Kurum'a sesleniyorum: Bu millet sizden artık söz değil hesap bekliyor. "Hazır altyapılı arsa" dediniz ama vatandaşa altyapısız bir mağduriyet bıraktınız ve şimdi hiçbir hesap vermeden yeni bir konut projesi açıklıyorsunuz. Bu ülkenin vatandaşına umut satmak siyaset değildir; siyaset, sözünün arkasında durmaktır.

Sayın Başkan, İlk Evim Arsa Projesi'nin tüm süreçleri Meclis tarafından araştırılmalıdır. Kimler hangi bölgeleri belirledi, hangi illerde arsa olmadan kura çekildi, vatandaşlardan toplanan milyonlarca lira ne oldu? Bu kürsüden söylüyorum: Bir tek hak sahibi bile arsasına kavuşmadan yeni projeler açıklamak vatandaşa yapılacak en büyük aldatmacadır. Mesela, 2019'da 100 bin sosyal konut sözü verdiniz. O zaman Türkiye'de kendi evinde oturanların oranı yüzde 58'di, bu oran 2024'te yüzde 56'ya düştü; bu rakamlar TÜİK rakamları. Yani ne kadar sosyal konut projesi açıklıyorsanız açıklayın, vatandaş o kadar mülksüzleşiyor. Daha da çarpıcısı, 2000 yılında yani tam yirmi dört yıl önce nüfus sayımına göre halkın yüzde 68'i kendi evinde oturuyordu, bugün yüzde 56'sı. Kim diyor? Sizin yalancı TÜİK diyor. Yirmi dört yılda tam 12 puanlık bir düşüş var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bu, milyonlarca insanın artık kiraya, krediye, borca, çaresizliğe mahkûm edilmesi demek. Hani "Herkesin bir evi olacak." diyordunuz, vatandaşın değil rant çevrelerinin oldu o evler. TOKİ'nin amacı konut hakkını korumaktı; şimdi inşaat şirketlerinin, rant çevrelerinin, yüklenicilerin haklarını koruyor. "Dar gelirliye ev" diyerek açılış yaptığınız konutlar dar gelirlilerin değil bankaların ipotek defterlerine yazılıyor.

Değerli milletvekilleri, bir ülkede kendi evinde oturanların oranı sürekli düşüyorsa o ülke sosyal devlet ilkesini kaybediyor demektir.

O nedenle, araştırma önergemize desteğinizi bekliyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a ait.

Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TOKİ 1984 yılında kuruldu. 1984 yılından 1999 yılına kadar yaklaşık 45 bine yakın ev yaptı. 99 yılında büyük bir felaketle tanıştık ve deprem oldu, Gölcük depremi. Bu depremden sonra da yeni bir düzenleme başladı. Ardından bir iktidar değişikliği oldu, 2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldi. O günden bugüne kadar TOKİ oldukça başarılı işlere imzalar attı. Ne yaptı peki TOKİ? Şimdi, birilerine göre 1 milyon 200 bin, birilerine göre 1 milyon 400 bin, birilerine göre 1 milyon 750 bin civarında ev yaptı ama bu evlerin çoğunluğunu ne zaman yaptınız biliyor musunuz? O parlamenter sistem döneminde yaptınız. Parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtikten sonra sizin ilk olarak vaatlerinizden bir tanesi neydi biliyor musunuz? "2019 yılında - 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtiniz- 100 bin konut yapacağız." dediniz. Sayın Cumhurbaşkanı konuştu, "100 bin konut yapacağız ve iki yıl içinde teslim edeceğiz, bir buçuk ile iki yıl arasında ve çok düşük ücretlerle." dedi. Bu ücretler ne kadardı? 2 bin, 3 bin lira kadar bir taksitleydi. Ardından da bununla ilgili olarak çalışmalar yaptığınızı zannettim. Sayın Cumhurbaşkanı 2022 yılında bir konuşma yapınca "500 bin konut yapıyoruz; İlk Evim Arsa, 500 bin konut, 250 bin arsa, 50 bin de iş yeri yapıyoruz." dediği zaman da merak ettim, acaba hakikaten bu 100 bin konut yapıldı mı dedim. Araştırdım ve Bilgi Edinme Yasası çerçevesinde sorular sordum, bana Bilgi Edinme Yasası çerçevesinde TOKİ'den cevap geldi fakat ipe un sermişlerdi, arabayı yokuşa sürmüşlerdi, hiçbirinde cevap yoktu. Hangi ilçede bu evler yapıldı, hangi ilde yapıldı? Ve ardından da medyaya görüştüm, medya devreye girdi ve baktık ki çoğu yerlerde, mesela Manisa Durasılı'da tabela yazılmış "2022 yılının Eylül ayında tamamlanacak." diye, gittim, kendi şehrim, yok öyle bir şey. Orada bir tabela var, 2022 yılında ne ev var, ne temel var, ne bina var, hiçbir şey yok. Ardından Trabzon'a gittim, Trabzon'da vatandaşlarla görüştüm, dediler ki: "Burada ne evi Selçuk Bey, arsamız yok." Ardından Seydikemer'e gittim, Muğla'ya gittim, Muğla'dan Denizli'ye gittim, Pamukkale'ye gittim; Pamukkale'de de yine evler yapılacaktı, yoktu. Ardından burada Ankara'da Balâ'ya gittim. Balâ'da elime bir lüks lambası aldım Doğan Demir'le beraber, Doğan Demir'le gittim, Doğan Demir bana sordu: "Ne arıyorsun Selçuk ağabey burada gece yarısında lüks lambasıyla?" Sinoplu Diyojen elinde lüks lambasıyla gezerken arkadaşları "Ne arıyorsun?" diye sordular. "Ben Anadolu topraklarında adam arıyorum." dedi. Ben de TOKİ konutlarını arıyorum dedim. Aradan aylar geçti, baktım ki bu TOKİ konutları yapılmaya başlandı. 35 milyon görüntü aldı bu video. Ardından da baktım, bunlar yapmaya başladılar. Balâ'daki evler şimdi teslim edildi mi, edilmedi mi bilmiyorum ama geçen gün geçtim, perde falan yoktu, hâlâ daha vatandaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Oraya gittim -açılış yapacağımı burada söyledim sizlere- bir açılış yaptım orada, bir kurdele kestim, Kur'an okudum, açılış yapıyorum, sizin binalarınızı ben yaptım dedim. "Yok, Cumhurbaşkanı yaptı." dediler, ben yaptırdım dedim.

Aynı şekilde, bakın, size bir şey daha söylüyorum şimdi bu evlerle ilgili. Şimdi, yeni bir 500 bin konut kiralayacakmışsınız vatandaşlara. Ya, bırakın Allah aşkına, bırakın! Ne olur, Hükûmet olarak doğru şeyler söyleyin. Bakın, size bir daha söylüyorum, ne diyor Peygamber'imiz? "Söz verirse Müslüman yerine getirir, söylerse doğruyu söyler ve emanete ihanet etmez." Bu emanet size verildi, sandıkta verildi. Bu emanete ihanet etmeyin. Aynı zamanda da söz verdiğiniz zaman yanlış şeyler söylemeyin; bakın, yalan demiyorum, yanlış şeyler söylemeyin, ümitlerimizi suya düşürmeyin. İnsanlar için en kötü şey nedir biliyor musunuz? Hayal kırıklığı.

Cümlelerimi şöyle tamamlamak istiyorum. Hani ataların bir sözü vardı ya "Dünyada mekân, ahirette iman." diye, siz şöyle yapıyorsunuz: Dünyada iman, ahirette mekân. Allah verecek zaten evleri, düzgün olanlara verecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - O nedenle, lütfen, bu İYİ Partinin grup önerisine "evet" oyu verin. Araştıralım, bakalım, görelim. Sizin dediğiniz doğruysa biz sizden özür dileyelim, eğer bizim dediğimiz doğruysa araştırma önergesiyle beraber vatandaşlar sizden umudunu kessinler.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'a ait. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Güneş Altın, buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, geçmiş olsun öncelikle.

Değerli milletvekillerini ve başının üstünde bir çatı olsun diye bir ömür boyunca emek veren bütün halkları ve emekçileri saygıyla selamlıyorum.

Bugün özünde konut hakkında bahsediyoruz, barınma hakkında yani evden. Ev, fenomenolojik olarak da pek çok çağrışımı olan yoğun bir imge ve aynı zamanda en temel ihtiyaç, en temel haklardan biri ve sosyal devlet ilkesinin de gereğidir.

Neden en temel haktır, biraz bundan bahsetmek istiyorum, tarihte de iz düşümleri var. Gaston Bachelard'ın "Ev, insanın ilk evrenidir." ve "Ev, beton bir yapıdan çok duygusal bir koordinattır." ifadeleri var. Evin önemini dile de yansıttığımızı söyleyebilirim, sayısızca söz vardır, atasözü vardır içinde "ev" geçen. Hatta "...¹ deriz biz Kürtçe teşekkür etmek için yani "Evin olsun, evin kurulsun." demek isteriz. Yani ev, kimlik ile benlik gelişiminin olmazsa olmazıdır. Ancak ne yazık ki milyonlarca insan bu duygusal koordinattan, ilk evrenden, korunaklı bir mekândan ve binlerce kadın da kendine ait bir odadan ne yazık ki mahrum yaşıyor. Barınma krizinin çocukların, gençlerin ve toplumun üzerindeki travmatik sonuçlarının bu kadar çarpıcı olmasının sebebi de budur.

Saatlerce konuşulabilir fakat bugünün asıl konusu, insan için bu kadar temel olan bir gereksinimin, evin, konut projelerinin nasıl hibe edildiği, onunla nasıl umut tacirliği yapıldığıyla ilgilidir. Şimdi, İlk Evim Arsa Projesi'yle ilgili pek çok soru var aklımızda, iktidara yöneltmek istiyorum. 2022'de duyurusunu yaptınız, "50 bin sosyal konut" "100 bin sosyal konut" gibi projeler sundunuz. Bu projelerin ne kadarını tamamladınız, ne kadarının inşaa süreci devam ediyor? Aynı zamanda hak sahiplerine -inşaatlar biterse tabii- nerede yaşayacaklarını bile söylemediğiniz; âdeta bilinmezlik ve öngörülemezlikle dolu olan bu çalışmaların halkın katılımına, denetimine açık bir hâle getirilmesi gerektiğinin farkında mısınız? Yapılan evlerin konumları itibarıyla yoksulların kentin çeperlerine itildiği yani bir tür yeni gettolaşma çabasındaki nüfus mühendisliği çabalarının farkında mısınız? Bu çalışmaların hangi sermaye gruplarıyla hangi ticari anlaşmalarla yapıldığını, rantı besleyen yönlerini araştırdınız mı ve en önemlisi, insan ve doğa dengesini gözettiniz mi? Ne yazık ki bizler bu sorulara cevap verince bu projelerin aslında halk için değil sermaye için yapılmış projeler olduğunu görüyoruz çünkü bu hâliyle yüzyılın projesi değil ne yazık ki bu proje çünkü ortada ev de yok, arsa da yok ne yazık ki. Eğer hedef halk ise halkın katılımı ve ihtiyacı temelinde yürütülmelidir ama bu proje daha çok sermayedarların yönetiminde yaptırılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Güneş Altın, lütfen tamamlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Bitiriyorum.

Eşitsizliklerle dolu dünyanın temel kodu niteliğindeki mülksüzleştirme tarihin başlangıç noktasından itibaren değişmeksizin devam ediyor ve tüm canlıların yuvası olan dünyada insanın ilk evreni olan yuvasını elinden alıyorsunuz ne yazık ki.

Yıllardır devam eden barınma krizi neticesinde, bu yıl da kira artışları, asgari ücretle çalışmak zorunda bırakılan yurttaşlar başta olmak üzere tüm halkın üzerinde bir buldozer etkisi yaratıyor. Son dört yılda kiralardaki artış yüzde 900'ü buldu. Biz diyoruz ki barınma en temel haklardan biri ve bu en temel hakkın şansa bırakılan kuralarla değil demokratik katılıma açık, sermayeye değil halka odaklı olması gerekir. Bu ihtiyaç popülist, içi boş söylemlerle, muhayyel bir zamanda tamamlanacağı belirtilen, yoksulların kentin çeperine itildiği projelerle mümkün olmaz diyerek bütün Meclisi gençlerin, çocukların, kadınların başta olmak üzere bütün toplumun barınma hakkının güvence altına alınmasının yasalarını yapmaya davet ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Güneş Altın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek'e ait.

Sayın Zeybek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İlk Evim Arsa Projesi'yle ilgili Kalkınma Planı'nın 373'üncü sayfasında şöyle deniyor: "Konut kira ve satışlarındaki fiyat artışlarının enflasyon üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesine yönelik konut arzını artırıcı ve konuta erişimi kolaylaştırıcı uygulamalar hayata geçirilecektir." Aslında siz bir gerçeği söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: "Kiralık konutlar, satın alınan konutlar enflasyonun çok üzerinde arttı." Değerli arkadaşlar, etin fiyatı enflasyonun üzerinde artmadı mı, sütun fiyatı artmadı mı, deterjanın fiyatı artmadı mı? Aslolan, toplumda insanların tüketimle ilgili ya da barınmasıyla ilgili ihtiyaçlarının tamamının giderleri enflasyonun çok üzerinde arttı çünkü sizin enflasyon rakamlarınız gerçek değil.

Şimdi, İlk Evim Arsa Projesi'yle arsa vereceğinizi söylediniz. Peki, kim alacak bu arsayı, alacak olan kim? Türkiye'nin gerçeklerinden haberdar değilsiniz ve Türkiye'nin gerçeklerini bilmiyorsunuz. Ya, Türkiye'nin son iki yıl içinde nüfus artış hızı binde 2'ye düştü, binde 2'ye yani ülkede evlenen insan sayısı boşanan insan sayısının altında kaldı iktidarınız sayesinde. Mesele insanların arsa alıp o arsa üzerinde ev yapmasını sağlamak değil mesele şu: Arsa bir spekülâtif tasarruf aracı mıdır, konut spekülâtif bir tasarruf aracı mıdır? Bunlara ilişkin bir düzenleme getirmeden sürekli olarak kampanya yapıyorsunuz. 500 Bin Konut Kampanyası, İlk Evim Arsa Projesi, bir de Damla Kent Projesi vardı. Daha ağustos ayında çıkardınız Damla Kent Projesi'ni, 7 lira 69 kuruştan birim hisseyi sattınız, 5 lira 99 kuruşa düştü. Yani Damla Kent Projesi'yle ağustos ayında size inanmayıp bugünü bekleyen bir kişi yüzde 20'den fazla kâr etmiş oldu. Yani nasıl bir iktidarsınız ki size inananları sürekli olarak kandırıyorsunuz ve sürekli olarak onların ekonomik anlamda silkelenmesine yol açıyorsunuz.

Başka bir sıkıntılı nokta şu değerli arkadaşlar, inşaat sektörü açısından söylüyorum: Türkiye'de son beş yıl içinde her yıl istikrarlı olarak yapı sektöründeki küçük, orta boy yani Anadolu'da iş yapan müteahhit sayılarında ciddi azalma var; iş yapamıyorlar, sektör daralmış durumda, sektör küçülmüş durumda ve Anadolu'nun pek çok il ve ilçesinde orta ölçekli iş yapacak olan müteahhitler, mimar ya da mühendisler iş yapmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Zeybek, lütfen tamamlayın.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) - Peki, bu arsaların üzerindeki binaları siz kime yaptıracaksınız? 2020 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplanan Deprem Araştırma Komisyonunda biz İzmir depreminden sonra 100 metrekare konutun 150 ila 160 bin lira arasında yapılacağını konuşuyorduk. Beş yıl geçti arkadaşlar, iktidarınızda beş yıl geçti, bugün, TOKİ'nin ihale yoluyla, tünel kalıp sistemiyle yaptırdığı konutların, 100 metrekare olan konutların size maliyeti 3 milyon ila 3,5 milyon TL arasında. Yani beş yıl içinde

15 katından fazla, 20 kata gelen bir fiyat artışı olmuş. Peki, bu dönem içinde insanlarımızın gelirlerinde artış olmuş mu; asgari ücret artmış mı, ücretler artmış mı, emekli aylığı artmış mı? Artmamış. Şimdi, siz daha önce pazarladığınız İlk Evim Arsa Projesi'yle yeniden insanları kandırmaya çalışıyorsunuz ama aldatılan siz olacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Zeybek, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz'a ait.

Sayın Oğuz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; İYİ Parti tarafından verilen araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarları olarak yirmi üç yıldır vatandaşlarımızın en temel ihtiyaçlarından biri olan barınma hakkını devletimizin güçlü eliyle destekliyoruz. Bunun yakın örneklerinden biri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın duyurusunu geçtiğimiz günlerde yapmış olduğu Yüzyılın Konut Projesi, 500 Bin Konut ile Ev Sahibi Türkiye Projesi'dir. Bugün Türkiye'nin dört bir yanında TOKİ vasıtasıyla 1 milyon 700 bini aşkın konut, 26 üniversite, 1.488 okul, 997 spor salonu, 270 hastane, 220 öğrenci yurdu, 22 stadyum ve sayısız cami, sağlık ocağı, sosyal tesis vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur. Bu tablo, AK PARTİ'nin lafla değil icraatla konuşan hizmet anlayışının en açık kanıtıdır. Bu bir siyasi söylem değil sosyal devletin en net tezahürüdür. İlk Evim Arsa Projesi de işte bu büyük vizyonun devamı olarak tasarlanmıştır. Amaç, dar ve orta gelirli vatandaşlarımıza altyapısı tamamlanmış, imar planı yapılmış arsalar tahsis ederek kendi evlerini yapma imkânı sağlamaktır. Fakat bu projenin en kritik döneminde ülkemiz 6 Şubat 2023 depremleri gibi asrın felaketiyle karşı karşıya kalmıştır. 11 ilimizi etkileyen bu büyük afet sadece 50 bini aşkın canımızı bizden almakla kalmamış, şehirleşme ve konut politikalarımızın odağını doğal olarak değiştirmiştir. Devletimiz tüm gücünü deprem bölgesine yönlendirmiş ve iki-iki buçuk yıl gibi bir sürede 500 bin konutun teslimini gerçekleştirebilmek için olağanüstü bir seferberlik başlatmıştır. Bu da bazı projelerde özellikle adı geçen İlk Evim Arsa Projesi gibi yeni planlama gerektiren alanlarda kaçınılmaz gecikmelere neden olmuştur ama milletimiz şunu çok iyi bilmektedir: Biz asla yarım bırakmayız, her gecikme daha sağlam, daha güvenli, daha planlı bir Türkiye içindir.

Değerli milletvekilleri, 81 ilimizde 694 ilçemizde planlama ve imar çalışmaları yapılmış, 235 bin hak sahibi belirlenmiş ve 104 bin hak sahibi vatandaşımız için plan çalışmaları tamamlanmış, sözleşme süreçleri başlamıştır. Bakanlığımız ve TOKİ her ilde sahaya takip etmekte, vatandaşlarımızın tapu veya altyapı süreçleri birer birer ilerlemektedir. Bazı illerde tapu teslimleri de yapılmaya başlanmıştır. Bizim için önemli olan, vatandaşa günü kurtaran değil geleceği güvence altına alan bir proje sunmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Oğuz, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) - AK PARTİ iktidarları bugüne kadar her projede vatandaşına güven vermiş, sözünü tutmuştur. Bugün deprem bölgesinde, şehir merkezlerinde, kırsalda binlerce yeni konut yükseliyorsa bu, devletin gücünü gösterir. Biz milletimizin umutlarını seçim malzemesi yapmadık. İlk Evim Arsa Projesi de tamamlandığında yüz binlerce ailemiz kendi evine kavuşacak; ülkemizin şehirleri daha planlı, daha güvenli hâle gelecektir. Bu, sadece bir arsa tahsisi değil bir gelecek yatırımdır. Bu nedenle İYİ Partinin verdiği araştırma önergesini teknik gerçeklerden uzak siyasi bir hamle olarak değerlendiriyor, AK PARTİ Grubu olarak bu önergeye katılmadığımızı ifade ediyorum.

Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Oğuz, teşekkür ediyorum.

Şimdi İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Sayın milletvekilleri, Kâtip Üyeler arasında ihtilaf olduğundan dolayı elektronik cihazla oylama yapılacaktır.

Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisini okutup oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, 4 Kasım 2016'da HDP'ye yönelik yapılan siyasi operasyonların demokratik siyasette yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla, 4/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 4/11/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

4 Kasım 2025 tarihinde Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, 4 Kasım 2016'da HDP'ye yönelik yapılan siyasi operasyonların demokratik siyasette yarattığı tahribatların

araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -14767 grup numaralı- Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 4/11/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'e söz veriyorum.

Sayın Düşünmez, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir kumpas davasının yıl dönümünde sözlerime başlamadan önce, cezaevlerinde direnerek bize mücadeleyi, direnmenin, özgürleştirmenin, özgürlüğün sesini büyütenlere kucak dolusu, yürek dolusu saygılarımı, selamlarımı gönderiyorum.

Biliyorsunuz, 4 Kasım 2016'da bu Mecliste Anayasa'ya aykırı bir kararla dokunulmazlıkların kaldırılmasının ardından sevgili Eş Genel Başkanlarımız Sayın Selahattin Demirtaş ve Sayın Figen Yüksekdağ başta olmak üzere arkadaşlarımız kumpasla gözaltına alındı, ardından tutuklandılar. Devamında Kobani kumpas davasının yargılanmasına başlandı. Bu yargılamada aslında muktedirler bizim arkadaşlarımızı, yoldaşlarımızı yargılamak istediler ancak mahkemede gördük ki yoldaşlarımız mahkeme kürsüsünü bir Meclis kürsüsüne çevirdiler ve siyasi ithamların tamamını mahkûmlaştırdılar. Biliyorsunuz, o kumpas yargılamalarında mahkeme başkanı olarak görev yapan kişiler örgüt üyesi çıktı ve kendilerini aklamadıkları bir suç vuku buldu.

Sayın milletvekilleri, Değerli Başkan; Kobani kumpas davasının hukuki meşruiyetinden bahsetmeye gerek dahi duymuyoruz. Biliyorsunuz, dokuz yıldır gerek bu kürsüde gerek sokakta gerek alanlarda gerek cezaevlerinde, zindanlarda, her yerde bu kumpas davası mahkûm edildi. Biz bugünlerde hukuk devletini inşa etmeye çalışırken hukuka uygunluk denetimi yapma görevini elinde bulunduran sayın Mecliste vicdanlara seslenmek istiyorum: Bugün bir önergeyi oylamayacağız; bugün bu ülkenin aydınlık geleceğini, hukuka olan inançla, hukuk devleti miyiz değil miyiz, bunu oylayacağız. Eğer bizler bugün oy birliğiyle burada Türkiye'deki bütün kumpas yargılamalarını mahkûmlaştırmayı becerabilirsek bütün halka umut dağıtacağız, bütün halkımız ümitvar olacak, "Türkiye hukuk devleti olma yolunda emin adımlarla ilerliyor." diyecek ve içinden geçtiğimiz barış ve demokratik toplumun inşası çok daha muhtemel hâle gelecektir.

Sayın Başkan değerli milletvekilleri; bugün burada, derdest olan bir yargılama hakkında bir konuşma yapmıyoruz, derdest olan yargılamada AİHM kararıyla da sabit olduğu üzere siyasi bir yargılamayı siyasetin kalbinden eleştiriyoruz. Mademki bu dava siyasi bir davadır, bu, AİHM kararıyla da resmîleşmiştir, o zaman siyaset elini taşın altına koymalıdır ve bu hukuksuzluğu bir an önce ortadan kaldırmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, içinden geçtiğimiz dönem çok ümitvar durumlara gebe bir dönem. Sayın Bahçeli'nin bugün "Hukuk yolları artık kararını vermiştir; Demirtaş'ın tahliyesi, Türkiye için hayırlara vesile olacaktır." söyleminden anlaşıldığı üzere, artık bu yargılamanın bütün toplum kesimlerince siyasi bir yargılama olduğu ve bu yargılama sonucu ceza almış arkadaşlarımızın bir an önce tahliyelerinin gerektiği... Hepimizin vicdanında artık Kobani kumpas davası mahkûm edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 4 Kasım, bu ülkede ne yazık ki hukuksuzlukların diz boyu olduğu, aslında hukuksuz geçen bir günün de resmî adıdır. 4 Kasımda Batman, Mardin ve Halfeti Belediyelerimize kayyum atandı ve burada yine hukuksuzluğun bir resmi çizilmiş oldu; kayyum davaları, kayyum yargılamaları da Kobani kumpas davası gibi çöktü. Biliyorsunuz, hukuki meşruiyet için kayyum davalarını gerekçe gösterdiler ama sevgili Eş Başkanımız Sayın Ahmet Türk beraat aldı; kayyum yasalarının da derhâl ortadan kaldırılması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Düşünmez, lütfen tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Gelin, bugünü bir ümit günü yapaalım ve kayyumlar başta olmak üzere, Kobani kumpas yargılamalarında tutuklu bulunan sevgili Eş Genel Başkanlarımız Sayın Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve diğer bütün yoldaşlarımız başta olmak üzere, siyasi yargılamalarla tutsak edilen bütün siyasi tutsakları bugünden tezi olmadan özgürlüklerine kavuşturalım; bu, bizim vicdani sorumluluğumuzdur. Başta da belirttiğim gibi, bu bir önergenin oylanması değil Türkiye'nin hukuk devleti olup olmaması yönünde Meclisin irade beyanı olacaktır. Bizler ne olursa olsun hukuk devletini savunmaya, hukuk devletini var etmeye; ümidi, barışı, adaleti bu topraklara getirmeye; bütün bedenimizle, bütün yüreğimizle mücadeleyi büyültmeye yoldaşlarımızdan öğrendiğimiz direnme gücüyle söz ediyoruz ki bütün siyasi tutsaklar serbest bırakılana kadar mücadelemiz devam edecektir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Düşünmez, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki adaleti tek bir kelimeyle tanımlayacak olsak herhâlde ülkemizde ancak rezaletle tanımlamamız gerekir. Bugün, gerçekten, son dönemde en çok mağduriyet yaşanan husus adalet konusu. Hâlen on binlerce Covid mağduru, yüz binlerce KHK'li bu ülkede adalet bekliyor. Tam 10 defa yargı paketi çıktı, 11'inci konuşuluyor ama hiçbir derde deva değil maalesef ki milletimizin hiçbir beklentisi yok. Öyle bir adalet dönemi yaşıyoruz ki "umut hakkı" denildiğinde eğer bunu bir kişiye verirsiniz kişiye özel adalet olur. Oysa bir ülkeye barışın gelmesinin yolu umut hakkının herkese verilmesidir, KHK'liler de Covid mağdurları da başka mahkûmlar da bir şekilde yararlanmalıdır.

Ne yazık ki bugün öyle bir dönemi yaşıyoruz ki iktidar mensubu arkadaşlar tarafından, eğer bir yolsuzluk yapan belediye başkanı kendi partilerinden ise dürüst, muhalefetse yolsuz; eğer bir üye kendi üyeleri ise vatansever, rakip partidense vatan haini gibi tamamen kişiye özel düzenlemeler yapılıyor. Bu ülke, utançla, Trump'ın "Telefonla aradım, rahibi istedim ve aldım..." Bunun müteaddit defalar tekrar ettiği bir dönemi yaşıyoruz. Elbette yargının sopa olarak kullanılması, yargının siyasi konjonktüre göre yön değiştirmesi asla kabul edilemez. Bugün ülkede eğer bir belediye başkanının, bir milletvekilinin görev yapamayacağı biliniyorsa, zaten YSK aday olmasına izin vermez ama bir belediye başkan adayının ya da milletvekili adayının, aday olmasına izin verilip, seçilip,

göreve başlayıp, mazbatasını aldıktan sonra sadece muhalif belediyelerden, muhalif partilerden ise görevden alınması aziz milletimizi incitir, bugün de tam olarak yaşadığımız bu.

Evet, bugünlerde bir barış masasından söz ediliyor, böyle bir dönemde ülkede normalleşme beklenir; ülkede hukukun, adaletin hâkim olması beklenir ama heyhat, bunlar uzakta, âdeta birilerinin vereceği talimatla olayın şekillenmesi bekleniyor. Böylece de ülkede arzu edilen ortam hiçbir şekilde meydana gelmiyor. Evet, bugün bütün milletimiz biliyor ki hukuk dejenera edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Herkes biliyor ki milyonlarca dosyanın olduğu bir ülkede "Bunları nasıl ortadan kaldırırsınız? Huzuru, adaleti, barışı nasıl sağlarsınız?" bunlar yok. Bu masanın da esas amacı hepimiz biliyoruz ki siyasi bir beklenti, "Gelecek seçimlerde yeni bir denklem kurabilir miyiz? Önümüzdeki anayasal engelleri aşmaya aparat olacak bir süreç olur mu?" bunun için uğraşıyor yoksa "Ülkeye huzur getirelim, barış getirelim, mağduriyeti giderelim, hakkı teslim edelim." bunların hiçbir kitabın hiçbir yerinde, gündemin hiçbir yerinde ne yazık ki yok. Samimi olunmadığı için de işten bir bereket görülüyor, hayır görülüyor. Hiç kimse bu ülkenin yarınlarına güvenle bakmıyor. En kötüsü de sizden ya da sizin renginizden olanı gördüğünde insanlar nefretle yaklaşıyor ama bunu hiç gündeminize almıyor, anlamak bile istemiyorsunuz. Bu açıdan ülkede acilen adaleti tesis etmek gerekiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu'ya söz veriyorum.

Sayın Kavuncu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. DEM PARTİ'nin önergesi üzerine İYİ Parti Grubu adına kürsüdeyim.

Şimdi size tarihten bazı kesitler aktarmak istiyorum. Bunu herhangi bir polemik yaratmak ya da herhangi bir tartışma çıkarmak için yapmayacağım, sadece hukukun geldiği noktayı ve siyasetin yargı üzerinde nasıl etki kurduğunu anlatmak için ifade ediyorum. Bu söyleyeceklerim de uzak değil yakın tarihte verilmiş beyanlar yani ya bir yıl ya iki yıl önce. Bakın, o zamanki iktidar - isim vermiyorum, hepiniz tahmin ediyorsunuz- o günün muktedirleri muhalefet partisine şöyle sesleniyor: "İktidar olduğunuzda terörist Demirtaş'ı, Sorosçu Osman Kavala'yı serbest bırakacağınızı ifade etmişsiniz. Soruyoruz: Öcalan canisini de serbest bırakacak mısınız?" Mart 2022, herkes bu sözün sahibini biliyor. Mayıs 2023 "'Selo'yu kurtarmak istiyorsanız oyunuzu bana verin.' diyor muhalefet. Aferin sana. Bu Selo kim? Benim, Diyarbakır'da 51 Kürt kardeşimin ölümüne sebep olan kişi değil mi?" 2023 Mayıs, o günkü iktidarın söylediği cümleler. Böyle devam ediyor, 18 Mayıs 2024: "Terörist Demirtaş'ın, 6-8 Ekim olaylarını azmettiren diğer bölücülerin ceza almasına 'Hukuksuzluk.' demek, itiraz etmek bu millete hakarettir. Bunun yumuşama ortamına zarar verdiğini ileri sürmek art niyetliliktir, terör seviciliğidir ve ikiye bölücüdür." 18 Mayıs 2024, bunları siz söylediniz o zaman. Bunların hiçbirisi çok uzak bir tarih değil, daha bir yıl üzerinde ancak olmuş. Ya, mesele o kadar absürt, hukuk o kadar siyasi gündeme uygun hâle getirildi ki çok haklı bir tartışma konusu da elbette buradan çıkıyor. Ama bunu tartışırken cezaevindeki seçilmiş belediye başkanlarını -bakın, dün söyledikleriniz, bugün neredeyiz- MS hastası Tayfun Kahraman'ı, sağlık durumu her gün kötüye giden Mehmet Murat Çalık'ı, seçilmiş Milletvekili Can Atalay'ı konuşamıyoruz. Arkadaşlar, siyasi hesaplar uğruna herkese "terörist" denilen bir yerde gerçek terörist kim, sıradan vatandaş kim, siyasetçi kim? Ülkeyi getirdiğiniz nokta bu. Her şey birbirine girmiş durumda, her şey birbirine karışmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - İşine gelmeyince "Teröristsin, git." işine gelince "Canım cicim, gel." işine gelmeyince "Hapse gir." işine gelince "Hapisten çık." Böyle bir siyaset anlayışı olabilir mi, böyle bir hukuk düzeni olabilir mi? Bir insana "terörist" demenin ağırlığı ortadayken herkesi terörist ilan edip sonra da bambaşka bir tavır takınmak kabul edilebilir mi? Sizleri artık gerçeklerle yüzleşmeye davet ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'na söz veriyorum.

Sayın Tanrıkulu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 4 Kasım 2016'dan bu yana dokuz yıllık bir zaman geçti, dokuz yıl sonra tekrar burada, 4 Kasım'da gerçekleştirilen o operasyonu konuşuyoruz. Beni, bu Parlamentonun üyesi olarak, bir avukat olarak en fazla üzen mesele şudur: Bu Parlamentonun Anayasa'ya uygun davranmaması ve kendi milletvekillerinin hukukuna saygı göstermemesi. 4 Kasım'da bu olmuştur. İlk önce, 20 Mayıs 2016 tarihinde, bu Parlamento, Anayasa'ya aykırı bir biçimde, milletvekillerinin tümünün dokunulmazlığını geçici bir Anayasa maddesiyle kaldırmıştır Anayasa'ya aykırı olarak. Yani bu Parlamento, bu Anayasa'yı koruyacağına Anayasa'ya aykırı davranmıştır ve sonrasında da 4 Kasım 2016 tarihinde, bu Parlamentoda 3'üncü büyük partinin genel başkanlarına, eş başkanlarına operasyon yapmıştır; eş zamanlı yapmıştır, farklı illerde yapmıştır, aynı zamanda yapmıştır, aynı zamanda ve bunun da Ankara'dan siyasi talimatla yapıldığı çok açık bir biçimde göstere göstere, herkesin gözünün içine sokulmuştur. Bu Parlamento eğer bu zaman içerisinde bir öz eleştiri yapacaksa bu süreç bakımından, ilk önce bu kürsülerden yaptıklarımızın, o dönem yapılanların, ben kendi adıma yani bunu söyleyemem... O zaman burada da mücadele ettik bu dokunulmazlığın kaldırılması meselesi konusunda ama talimat gelmişti saraydan ve yapılacaktı o mesele, dolayısıyla böyle bir durumla karşı karşıyayız. Şimdi, yapması gereken ne? Aradan dokuz yıllık zaman geçmiş ve dokuz yıl bu Parlamentonun üyelerini hapiste tutmuşuz, dokuz yıl siyasetçileri hapiste tutmuşuz. Anayasa Mahkemesi kararları var, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları var ve sonuçta sizlerin siyasi lideri, o Anayasa Mahkemesi kararlarının ve AİHM kararlarının uygulanmayacağını söylemiş ve insanları kendi ortamlarından, kendi aile ortamlarından, kendi siyasi ortamlarından hapsetmişiz. Ben biraz sonra konuşacak Adalet ve Kalkınma Partisi temsilcisinin burada bir öz eleştiri yapmasını ve en azından kendi adına, kendi partisi adına burada özür dilemesini beklerim bu ağır durum karşısında. Gerçekten, bakın, önemli bir süreçten geçiyoruz. Eğer bu öz

eleştiri mekanizmalarını birlikte kullanmazsak, burada kullanmazsak, bu kürsüyü aynı zamanda bir yüzleşme, geçmişle hesaplaşma kürsüsü olarak kullanmazsak gerçek barışı da gerçek barışı da inşa edemeyiz.

Şimdi, dün itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Selahattin Demirtaş'la ilgili olarak sonuçta Adalet Bakanlığının yaptığı başvuruyu reddetti ve karar kesinleşti. Sizin demeniz lazım burada, bakın, Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerinin demesi lazım, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına uyulması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tanrıkulu, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Sadece Demirtaş'la ilgili değil, bu karar Demirtaş'la ilgili olabilir ama aynı zamanda o davada yargılanan herkesle ilgilidir, herkesin tutuklanmasıyla ilgilidir. Eğer siz burada yargının önünü açarsanız yargı da gerçekten dosya kapsamına göre belki karar vermek için bir adım atabilir. Bunu ama sizin söylemeniz lazım burada, Adalet ve Kalkınma Partisinin söylemesi lazım. O dokuz yıldır, altı yıldır, yedi yıldır cezaevinde olan ve bu nedenle yurt dışında sürgünde yaşayan siyasetçilerin önü bu kürsüden açılmalıdır. Bakın, onlar hukuken tutuklu değiller, siyaseten tutuklular. İlk önce siyaset burada onların tutuklanmasına karar verdi, sonra yargı tutukladı. O nedenle ilk önce siyaset kendi kararını verecek, siyaset özgürlük kararını verecek ki yargı ona uygun davransın. Ben biraz sonra Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerinden ve grubundan böyle bir tutum bekliyorum ve hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tanrıkulu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'e ait.

Sayın Yurdunuseven, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekillerimiz, hepinizin bildiği bir şeyi sadece ekranları başındaki vatandaşlarımızın da bilmesi anlamında milletvekili dokunulmazlığı nedir, kısaca bahsetmek istiyorum. Bu dokunulmazlık, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin görev yaptığı yasama dönemi boyunca cezai veya bazı hukuki soruşturmalardan muaf tutulmasını sağlayan bir mekanizma. Dolayısıyla amaç, milletvekillerinin özgürce ve baskıdan uzak bir şekilde görev yapabilmelerini sağlamak. Şu anda Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyonunda yaklaşık 937 adet fezleke bulunmakta.

Dokunulmazlığı ikiye bölebiliriz. Bir tanesi "mutlak dokunulmazlık" dediğimiz yani bizlerin, milletvekillerinin bu kürsüde konuşmaları, oy kullanmaları, sarf ettiği sözlerle ilgili...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Esasa gel, esasa! Bırak kitabı bilgileri, bırak! Konuya gel, konuya!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - ...süresiz ve ömrümüzün sonuna kadar olan bir dokunulmazlık söz konusu, buna mutlak dokunulmazlık diyoruz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Herkes biliyor Anayasa'yı!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - İkinci aşaması "yasama dokunulmazlığı" dediğimiz...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sen konuya gel!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Dinlerseniz, bir şeylerden faydalanırsınız.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Önerge hakkında ne söylersen onu söyle bize! Kitabı cümlelerle dokunulmazlığı değil...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Yasama dokunulmazlığı ise milletvekillerinin Meclis çalışması dışındaki fiilleri için görev süresi boyunca soruşturma ve ceza takibatının durdurulması anlamına gelir.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - ...önerge hakkında ne söyleyeceksen söyle? Partinin fikrini açıkla!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Yani bir milletvekili seçilmeden önce veya milletvekilliği yaptığı esnada bir suç işlerse bununla ilgili Meclisin kararı olmadan tutuklanamaz, yargılamaz, karar verilemez. Dolayısıyla burada, Anayasa'nın 83'üncü maddesiyle düzenlenen bu hükme Anayasa'nın 14'üncü maddesinde bir istisna getirilmiş, bunlardan bir tanesi, biliyorsunuz "suçüstü" dediğimiz, ağır cezalı işlerde cürümüş; bir tanesi de Türkiye Cumhuriyeti devletini, demokratik ve laik cumhuriyeti ortadan kaldırmak için yapılan faaliyetler bu yasama dokunulmazlığı içerisine girmiyor maalesef.

Şimdi, burada bir fezleke hazırlanıyor biliyorsunuz, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığı fezlekesini hazırlıyor, gönderiyor, ilgili kurullarda görüşülüyor, bir karar veriliyor ve bu karar Genel Kurulumuza gelip Genel Kuruldan bir karar çıkıyor ve bunda netice salt çoğunlukla eğer dokunulmazlık kaldırılmaya karar verilirse yargılama aşamasına geçiyor. Dokunulmazlığın kaldırılması demek ilgili milletvekilinin yalnızca yargılanmasının önünü açıyor. Bu kişi milletvekili sıfatını korumaya devam ediyor yani hakkında dava açılabilir, ifade verebilir hatta tutuklanması bile mümkün hâle gelebilir ancak mahkûmiyet de kesinleşmedikçe kendisinin milletvekilliği sona ermez.

Şimdi, grup önerisinde belirtilen Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün durumundan sizlere kısaca bahsetmek istiyorum: Kendisi silahlı terör örgütüne üye olma, terör örgütü propagandası yapma ve 2911 sayılı Kanun'a muhalefetten dolayı ilgili madde ve ceza mahkemelerinden bir karar çıkıyor ve en son 17/10/2015 tarihinde kendisi hakkında silahlı terör örgütüne üye olmak ve yardım etmek suçundan neticeten dört yıl altı ay ve terör örgütü propagandası yapmaktan dolayı da bir yıl on ay gibi bir ceza veriliyor ve bu ceza henüz kesinleşmiş değil, bunu da belirteyim.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Dokunulması olan bir vekil ama değil mi? Dokunulmazlığı kaldırılmayan birine yapılıyor değil mi?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - E, süreyi de böyle doldurdunuz, tebrik ederiz(!)

BAŞKAN - Sayın Yurdunuseven, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Çok değerli milletvekillerimiz, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde ve Cumhuriyet İttifakı'yla birlikte bir süreç girildi. Şu anda ülkemizde "terörsüz Türkiye" dediğimiz bu süreç de başlatılmış oldu. Burada amaç terörü sona erdirmek, annelerin ağlamasını durdurmak ve ülkemizde tam anlamıyla bir barışı sağlamaktır. Biraz önce DEM PARTİ konuşmacısı dedi ki: "Biz barışı sağlamak için gövdemizi koyacağız." Biz de; işte buyurun, terörsüz Türkiye, birlikte barışı sağlayalım. Bu aşamada, bu durumdayken, bu işlemler hızlı bir şekilde devam ederken böyle bir önerge verilmiş olmasını anlamak mümkün olmadı maalesef.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, şu AİHM kararına ne diyorsun ya! AİHM kararına ne diyorsun ya! İtiraf et ya! AİHM kararına ne diyorsun ya!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Hâlâ cezaevinde olan... Bakın, bunlar hâlâ cezaevinde, bu arkadaşlarımız!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Kim ne derse desin, terörsüz Türkiye'yi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde gerçekleştireceğiz ve şunu da özellikle üstüne basarak söylemek istiyorum ki şehit ve gazilerimizin gönlünü hoş tutmayacak, hoş gelmeyecek hiçbir faaliyeti yapmayacağız; terörü sona erdireceğiz, bunlara da buradaki bütün milletvekillerimizin katkısını bekliyoruz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Madde 18'den tek karar, tek karar. Tek karar var, madde 18 kolay kolay ihlal edilen bir madde değil.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hiçbir şey söylemeden konuşmak marifet mi ya!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Bir görüş açıklayın. Bir görüş versin ya.

BAŞKAN - Sayın Yurdunuseven, teşekkür ederim.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, hatip bildiğim kadarıyla hukukçu fakat ne zaman Adalet ve Kalkınma Partisinden bir hukukçu kürsüye gelse, hukuk adına ne kadar ihlal edilecek bir şey varsa onu ihlal ediyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı kesinleşti, sizin dokuz yıllık hukukunuzu tescilledi, bu hukuksuzluğa yanıt vereceğiniz yerde kalkmışınız bize "Dokunulmazlık öyle mi, dokunulmazlık böyle mi..."

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Önergede böyle bir şey yok. Önergede Berdan Bey var sadece.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ne anlatıyorsun, bize mi anlatıyorsun!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Berdan Bey var.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bize yaptığınız kumpaslarla biz yargılandık. Ne Berdan'ından bahsediyorsun!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Önergenizi okuyun o zaman, önergenizi okumaya davet ediyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarından bahset! Hukukçuluğundan utan ya!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Önce önergenizi okuyun, okuyun da gelin önce. Sayın Başkan, önergenizi okuyun da gelin, önergeye bakın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - İnsan hiç olmazsa hiçbir şey bilmiyorsa sözleşmeyi okur, Anayasa maddesini okur, öyle çıkar buraya; ayıptır, ayıp!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sizin gibi başka konularda konuşmuyoruz, önergeyle ilgili konuşuyoruz.

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Berdan Öztürk yasama dokunulmazlığı olan bir şahıs, dokunulmazlığı daha kaldırılmadı.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Hâlâ çıkmışsın, onu anlatıyorsun bize burada.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu...

37.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biraz evvel DEM Grubunun vermiş olduğu önergeyle ilgili bütün siyasi parti grupları kendi görüş ve kanaatlerini sarahaten açıkladılar.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu görüş mü? Görüş mü bu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kendileri beğenmeyebilir, onların önergelerini de biz beğenmiyoruz.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ya, görüş mü ki beğenelim!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sonuç itibarıyla, burada demokratik bir şekilde herkes kendi kanaatlerini İç Tüzük çerçevesinde saygılı bir şekilde ifade etti. Temiz bir dile hepimizin riayet etmesi gerektiğini hatırlatıyor ve bu konuda her bir grubun ve her bir milletvekilinin kendi kanaatlerini net bir şekilde, açık bir şekilde, demokratik bir şekilde açıklamasını ve değerlendirmelerini uhulet ve suhuletle takip etmemiz gerektiğini hatırlatıyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, 4 Kasım 2016'da HDP'ye yönelik yapılan siyasi operasyonların demokratik siyasette yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla 4/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Türkiye'nin hukuk devleti olmasını istemiyorsunuz demek ki.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Şu anda elinizi kaldırarak Anayasa'yı ihlal ediyorsunuz.

BAŞKAN - Şimdi diğer öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Gebze'de çöken 7 katlı binanın nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 3/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 4/11/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Gebze'de çöken 7 katlı binanın nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 3/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 4/11/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'e söz veriyorum.

Sayın Çiler, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce hepinizi sevgi, saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada gönül isterdi ki başka şeyleri konuşalım ama altı gün önce, 29 Ekim 2025 günü Gebze Mevlâna Mahallesi'nde bir bina çöktü, bugün onu konuşacağız. Binanın çökmeden önceki resmini gösteriyorum: Taban alanı 75 metrekare, 7 katlı bir binadan bahsediyoruz, 28 Ekimdeki görünümü ve bu manzara da 29 Ekimde bizler tarafından çekildi. Bugün burada bir binanın çöküşünü değil aslında bir denetimsizliğin, umursamazlığın, ihmallerin ve yıllardır süren maalesef bitmeyen metro ve sistemin çöküşünü konuşmak zorundayız. 29 Ekim 2025 sabahı, cumhuriyetimizin 102'nci yılında Kocaeli Gebze Mevlâna Mahallesi'nde bir bina kendi kendine çöktü. Bir kez daha beton yığınları arasından feryatlar yükseldi, 5 can enkaz altında kaldı. AFAD, belediye, kurtarma ekipleri ne kadar çok uğraş verseler de tüm çalışmaları sadece yirmi saatte bitirebildiler. Bilir ailesine Allah'tan rahmet, hayatta kalan Dilara kızıma da acil şifalar diliyorum. Bir kez daha kendi kendimize "Neden?" diye sorduk. Tek bir binanın çöküşünde bu yaşandıysa birkaç bina yıkılsa ne olur? Bir kez daha "Nerede bu denetim?" dedik.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, evet, deprem bölgesinde ve bizler her afetten sonra aynı cümleleri duyuyoruz yetkililerden: "Sorunlar araştırılacak." "Tedbirler alınacak." "Sizler merak etmeyin." "Yaralar sarılacak." Yıkılan yapının ruhsatı inceleniyor. Peki, ya metro inşaatını yapanlar ama sonra unutuluyor ya da unutturuluyor, dosyalar tozlu raflara kalkıyor. Pardon, sizler, bizleri yönetenler değişime ayak uyduruyor, artık dijital ortamda arşivlere kaldırıyorsunuz. Peki, o beton yığınları altında kalan Bilir ailesinin canı, onu nereye koyacaksınız? Bugün, orada çöken sadece bir bina değildir, sistem çökmüştür, sistem. Vatandaşın devlete olan güveni çökmüştür, yürekler yanmıştır. Yapı denetim sistemi kâğıt üzerinde vardır ama sahada yoktur. Müteahhit denetlenemez, belediye görmezden gelir. İlgili kurum, Ulaştırma ve Altyapı Bakanının kesinlikle istifa etmesi gerekir çünkü "Benim sorumluluğumda değil." der... (CHP sıralarından alkışlar) Tıpkı, Bolu Kartalkaya'daki yangında olduğu gibi. Sonuç Gebze'deki gibi olur ve canlarımızı kaybederiz.

Değerli arkadaşlar, bu olay sıradan bir kaza değil yetkililerin vatandaşa karşı sorumluluğunu yerine getirmediğinin bir göstergesidir. O nedenle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak çağırımız gayet nettir: Türkiye Büyük Millet Meclisinde binanın neden çöktüğünün; 21 binanın, 55 iş yerinin ve 91 bağımsız konutun tedbiren neden mühürlendiğinin ve benzeri yapı risklerinin araştırılması için bir araştırma komisyonu kurulmalıdır. Kurulacak olan komisyon, 2018'de başlayan ve yapımı hâlâ devam eden 15,4 kilometrelik Gebze-Darıca metro hattındaki yerleşkelerin bilimsel olarak incelenmesi, yapı denetim zincirindeki kopukluk, belediyelerin; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının, müteahhitlerin sorumlulukları; Gebze-Darıca metro hattı çalışmalarının yerleşim alanı üzerindeki etkilerinin şeffaf biçimde araştırılması. Vatandaş kaderine terk edilemez. Devletin görevi,

bina çöktükten sonra arama kurtarma ekibi göndermek değildir, o bina ya da o binaların çökmemesi için gerekli tedbirleri almaktır. İstedığımız, insanca yaşanacak güvenli şehirlerdir. Bizim derdimiz, ranta göre değil hayata göre şehirleşmektir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu binanın çökmesi sadece bir mühendislik hatası değildir; bir yönetim hatası, bir sistem çökmesidir. O sistemin onarılması için biz buradayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çiler, lütfen tamamlayın.

NAİL ÇİLER (Devamla) - Bu Meclisin görevi sessiz kalmak değil halkın canını koruyacak adımlar atmaktır. Yetkililere soruyorum: Bugün Mevlâna Mahallesi'nde taban alanı 75 metrekare olan 7 katlı ucube bir bina yıkıldı. 5 kişilik bir aileden geriye sadece 18 yaşındaki Dilara kızımız kaldı. Olaydan hemen sonra 21 bina, 55 iş yeri, 91 bağımsız konut tahliye edildi; yüzlerce kişinin yaşam alanı değişti, riskli yapı olarak görülen bina ve iş yerleri yetkililer tarafından mühürlendi. Neden?

Değerli arkadaşlar, vatandaşın canı ihmale kurban edilemez. Sorumluların eksiksiz şekilde tespit edilebilmesi, soruşturma yürütülürken kamunun da düzenli şekilde aydınlatılması için Gebze Cumhuriyet Savcılığına bizzat suç duyurusunda bulundum. Yasal süreçlerin elbette takipçisi olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NAİL ÇİLER (Devamla) - Ayrıca üzerimize düşenleri eksiksiz yaparak hem idare mahkemeleri hem savcılık nezdinde başvurulması gereken tüm hukuki yollara başvuruyoruz. Gebze halkı yalnız da değil, sahipsiz de değil. Tıpkı Bolu Kartalkaya'da olduğu gibi Gebze'de de hâkimler var, savcılar var, onlara güveniyoruz.

BAŞKAN - Sayın Çiler, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Birol Aydın'a ait.

Sayın Aydın, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

CHP Grubunun 29 Ekimde Gebze'de çöken binaya dair vermiş olduğu önerge üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Bilir ailesi, benim de okul arkadaşımın yeğenleriydi. 4 insanımız, kardeşimiz; anne-baba ve 2 çocukları göçük altında, binanın altında kaldılar, hayatlarını kaybettiler. Aileden bir tek Dilara kızımız sağ kurtuldu.

Değerli milletvekilleri, ilk olarak "Şu oldu, bu oldu." tartışmalarına girmeden, her şeyden önce, yetki ve sorumluluk sahibi herkesin Bilir ailesinin yerine kendisini ve ailesini koyarak empati yapması gerektiğini ifade etmek istiyorum. Bilirkişi raporu henüz çıkmadı. Onun için kesin hüküm cümlesi kullanmak istemem fakat bölgeyi iyi bilen birisi olarak söylüyorum, ihmal ihtimali küçük bir ihtimal değildir.

Değerli arkadaşlar, elbette metro yapılır, yapılmalı; yol da yapılır, maden de çıkartılır, inşaat da yapılır ancak her iş gereği gibi, titizlikle yerine getirilir. "Deprem değil bina öldürür." Bu söz hepimizin zihinlerinde kazılı değil mi? Evet, metro da öldürmez; sorumsuzluk öldürür, vurdumduymazlık öldürür, empati kuramamak, geçmiş acı tecrübelerden ders çıkartmamak öldürür bundan önce olduğu gibi. Soma'da, Çorlu'da, Gayrettepe'de, Aladağ'da, Kartalkaya'da insanı öldürdüğü gibi bu duyarsızlıklar insanı öldürür.

Değerli milletvekilleri, en temelde yatan problem ise bugünkü Türkiye'mizdeki çarpık şehircilik anlayışıdır; insanı değil rantı, çevreyi değil kendi çevresini, şehri değil cebini düşünen, geleceğe dönük değil seçime dönük proje ve yatırım yapan popülist yaklaşımlar ve yarınlar yokmuş gibi her boş santimetreye beton dökme anlayışı bugün yaşadığımız acıların, ölümlerin, kahırların nedenidir; bunu artık anlayalım. Bu hadisenin, Gebze'de olan bu hadisenin bütün yönleriyle ortaya çıkarılması, bu yönde verilen önergenin burada kabul edilip sorumlular hakkında gerekli işlemlerin yapılması ve bundan sonra başımıza böyle durumların gelmemesi için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aydın, lütfen tamamlayın.

BİROL AYDIN (Devamla) - ...YENİ YOL Grubu olarak CHP'nin önergesine destek olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'a söz veriyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Sayın Türkkan, buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün gerçekten burada yitirdiğimiz canların ardından konuşmak kolay değil. Zira biraz evvel Sayın Birol Aydın'ın dediği gibi empati yapmak lazım. Yani orada 3 evlat, 1 anne-baba... Dilara kızımız sağ olarak çıkarıldığında ben de Sayın Milletvekilim Sadettin Hülagü Bey'le başıyordum, o bile çok sıkıntılı bir süreçti. Bir de aileyi düşünmek lazım, Allah geride kalanlara sabır versin.

Şimdi, on iki yıllık bir bina bu, hiç doğal bir olay olmadan kendi kendine çöktü; deprem yok, başka bir şey yok ama o binanın altında yıllarca süren başka bir inşaat daha vardı. O da neydi? Gebze-Darıca metro hattının Akse Sapağı istasyonu inşaatı. Yani bu metro istasyonuna -sayın milletvekilim de bilir- seçim öncesi metro levhası konuldu yani sanki "Metro açıldı, gelin girin." gibi, daha inşaatı devam ediyor. Yani belediye seçimlerinde metro levhasına gittik, çukur orası, orada metro varmış gibi reklam da yapıldı ama hâlâ inşaatı devam ediyor. Bu metro projesi Büyükşehir Belediyesi borç batağına saplandığı için Ulaştırma Bakanlığına devredildi; yapamadı, beceremedi Kocaeli Büyükşehir Belediyesi; Türkiye'nin en borçlu belediyelerinden bir tanesi, beceremedi, beceremeyince Ulaştırma Bakanlığına devretti. İhalesini Kocaeli'deki birçok kaymaklı ihalede adı geçen bir firma aldı "Eze İnşaat" diye.

Siz tanırırsınız Eze İnşaatı, ben ismen bilirim, diğerlerini tanımam, siz mutlaka tanırırsınız.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - İlk metro inşaatı...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - O tünel "Avusturya yeni tünel açma metodu" denilen yüksek riskli bir yöntemle kazılmaya başlandı, zaten başlanırken çok risk taşıyordu. Yalnızca kayalık ve sağlam zeminlerde kullanılması gereken bir sistem bu. Burada

alüvyon zeminde, daha yumuşak bir zeminde, balçık olan bir zeminde bu sistemi kullandılar. 99 depremini yaşamış bir iliz biz Gebze'de, Kocaeli'de; zemin gevşek, yapısı da zayıf bir iliz; bu gerçeği hepimiz biliriz ama belli bazı müteahhitler bilmezden gelir, bazı bakanlıklar da görmezlikten gelir. Bu müteahhit, Ergün Kahraman, Gebze AK PARTİ İlçe Başkan Yardımcısı. Bu arkadaşımız BAL-GÖÇ Dernek Başkanlığı da yaptı, hatırlıyorum, ben MHP milletvekili adayırken BAL-GÖÇ'e ziyarete gittim, dernek kapısını kapattı, beni almadı MHP milletvekili adayı olarak. Ya, oranın kapısını kapattın da burada zemin etüdü yapmayı aklına getirmedin mi? İnsan zemin etüdü yapar değil mi, jeolojik olarak tespitini yapar? 2 tane şık var, Birol Bey'e katılıyorum, kimseyi suçlamak istemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Türkkkan, lütfen tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bu, ya tünel inşaatının yanlış sistem seçmesinden kaynaklı bir zemin boşalması veya da sistemin kullanılmadığını düşünüyorum, zeminin sağlam olmaması ve oturanlar, eczacı gidiyor, müteahhide haber veriyor, müteahhidin bu işten de haberi var. Şimdi, 2 tane şık var, 2 tane suçu olma ihtimali var. Birisi Adalet ve Kalkınma Partisi İlçe Başkan Yardımcısı, öbürü Bakanlık. Bakalım hangisini suçlayacaklar, onu merak ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkkkan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Özgül Saki'ye ait.

Sayın Saki, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, yine bir ölüm üzerinden konuşmak zorunda kalıyoruz burada. Ne yazık ki AKP iktidarı tüm toplumu enkaz altında bırakıyor. Gebze ilçesinde 7 katlı binada, çok dar bir taban alanı üzerinden yükselen bu binada anne, baba, 2 çocuk molozların altında kalarak yaşamını yitirdi. En az ardında kalan aile bireyleri kadar canımızın yanması lazım çünkü bu Meclis sorumlu bu ölümlerden. Niye Meclis sorumlu, biraz sonra açıklayacağım. "Bilinmeyen bir nedenle." denildi, oysa çok iyi biliyoruz. Sonradan açığa çıktı ki -demin dediğim gibi- imar açısından problemli, metro inşaat alanında ve metro inşaatının yapıldığı alanda şu anda 250 kişi "Evler başımıza çökecek." diye başka mekânlarda yaşamak zorunda bırakıldı. Peki, bu bina çökmeleri tek mi? Hayır, Gebze'de oldu, İstanbul Küçükçekmece, Diyarbakır, Trabzon, Şırnak; üst üste binalar vatandaşların üzerine çöküyor. En vahimini 6 Şubat'ta yaşadık biliyorsunuz. 6 Şubat'ta 50 binden fazla kişi molozların arasında yaşamını yitirdi, 107 binden fazla kişi yaralandı, 600 bini aşkın bina çöktü ve meslek odaları, mühendisler dediler ki: "Yüzde 70'inde yapısal kusur, kaçak kat, denetimsizlik sonucu yıkıldı bu binalar, deprem nedeniyle değil." Peki, bu nedir? Dolayısıyla sorun böyle tesadüfi binaların çökmesi, kişisel hatalar falan değil çürütülmüş bir yapı üretim rejimidir, sorun yapısaldır.

Gebze'deki bina 2012'de yapılmış. 2012 çok özel bir tarih. Nedir biliyor musunuz 2012? AKP'nin inşaatı dayalı kalkınma masalıyla, inşaatla büyüme stratejisinin en parlak dönemi idi. Kamu kaynakları TOKİ aracılığıyla betona gömüldü, kentler rant alanına çevrildi. İnşaat sektörü bir siyasi sadakat dağıtım ağıyla merkeze yerleşti. Her ruhsat bir daire değil bir çıkar ilişkisinin sembolü oldu. Denetim mekanizmaları sermayenin önünde engel sayıldı. Sermayenin önündeki engeller insanların yaşamı pahasına tek tek kaldırıldı. Meslek odalarının, mühendislerin uyarıları ise ya göz ardı edildi ya suç sayıldı ve 2012'de iki kritik yasayı ne yazık ki biz bu Mecliste engelleyemedik. Neydi onlar? Afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi. Bir başkası neydi? Planlama ve ruhsat denetiminin merkezî idareye alınarak yerel yönetimlerin denetim hakkının yok edilmesi idi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Saki, lütfen tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Dolayısıyla bu iktidarın konut projeleri diye önümüze koyduğu her bir proje yeni çökmeler, yeni molozlar altında, enkazları da bize gösteriyor.

Bakın, çok yakın bir zamanda aynı şeyi yaşayabiliriz. Nerede? Çorum'un Sungurlu ilçesi Karakaya köyünde. Köyün burnunun dibine, 50 metre mesafeye 3,5 milyon ton taşın çıkarılacağı taş ocağı yapılmaya çalışılıyor. Köylüler direniyor, ben gittim köyü gördüm. Patlamalardan hasar görenler var, daha başlamadan patlamaları yapmaya başlamışlar inşaat şirketleri. Çelikler Holding orada jandarma eşliğinde şu anda köylülerin yaşamını tehdit altına almış vaziyette. Dolayısıyla buradan direnen Karakaya köylülerine de hem selamlarımızı gönderiyorum hem de gelin, yeni katliamlar, yeni çökmeler olmasın diye bunu durduralım diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Saki, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Cemil Yaman'a aittir.

Sayın Yaman, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEMİL YAMAN (Kocaeli) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, ekranları başında bizleri izlemekte olan aziz milletim; Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyetimizin kuruluş yıl dönümü olan 29 Ekim günü sabahı ne yazık ki Gebze'mizin Mevlânâ Mahallemizde hepimizi derinden üzen, içimizi acıtan bir acı olay yaşandı. 7 katlı bir bina bilinmeyen bir sebeple çöktü ve enkazda -benim de dostlarım olan- 4 insanımızı kaybettik. Arama kurtarma ekiplerimizin olağanüstü gayretleriyle Dilara kızımız sağ olarak kurtarıldı çok şükür; Fatih Devlet Hastanesinde tedavisi devam etmekte, hayati tehlikesi yok ama tedavisi şu anda devam etmekte, kızımıza acil şifalar diliyorum. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, Bilir ailesinin ve aziz milletimizin başı sağ olsun.

Değerli milletvekilleri, olayın hemen ardında devletin tüm kurumları tam bir seferberlik anlayışıyla harekete geçmiş, Sayın Valimiz, Büyükşehir Belediye Başkanımız, Gebze Belediye Başkanımız başta olmak üzere AFAD, itfaiye, emniyet, sağlık ekipleri dakikalar içinde bölgeye ulaşmış, olay anından itibaren koordineli ve kararlı bir çalışma yürütülmüştür. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Sayın Murat Kurum Bey Bakanlık kurumlarıyla birlikte bizzat olay yerine gelmiş, süreci takip etmektedir. Ayrıca, ilk andan itibaren binanın neden çöktüğüne dair teknik değerlendirmeler ve yargı süreçleri başlatılmış olup titizlikle süreç devam etmektedir. Şu anda AFAD koordinasyonunda Kocaeli Büyükşehir Belediyemiz, Gebze Belediyemiz, TÜBİTAK MAM, 6

üniversiteden 40'tan fazla bilim insanı, 27 kurum ve kuruluş birlikte sahada çok disiplinli bir inceleme yürütmektedir. Sahada sismik yansıma dâhil 5 jeofizik ve jeolojik yöntem uygulanmaktadır hâlihazırda. Ayrıca, jeoradar sistemiyle çevredeki alanlarda bulunan binalar 7/24 takip edilmektedir. 300 metre yarıçaplı alanda bulunan tüm yapıların şu anda âdeta röntgeni ve MR'ı çekilmektedir. Başta Kocaeli Üniversitesi, İTÜ olmak üzere birçok üniversitemizin katkılarıyla zemin-yapı etkileşimi bütüncül bir biçimde değerlendirilecektir. Yapı raporu tamamlandığında boşaltılan 21 binada yaşayan vatandaşlarımız güvenle evlerine döneceklerdir. Tüm bulgular şeffaf bir biçimde kamuoyuyla mutlaka paylaşılacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yaman, lütfen tamamlayın.

CEMİL YAMAN (Devamla) - Olay anından itibaren olay yerinde bulunan Sayın Valimize, Büyükşehir Belediye Başkanımıza ve sahada canla başla çalışan tüm arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, Kocaeli'miz bugün altyapısı, planlı şehirleşmesi, afete yönelik kapasitesi ve sosyal hizmetleriyle Türkiye'de örnek bir şehirdir. Biz suçlama değil sorumluluk bilinciyle hareket etmekteyiz. Olayın tüm boyutları, ayrıntıları için teknik süreç dikkatle takip edilecek ve raporlar tamamlandığında, kimsenin endişesi olmasın, kusuru bulunanlar hakkında yasal işlemler yapılacak; bizler hep birlikte bu sürecin sonuna kadar takipçisi olacağız.

Rabbim milletimizi bir daha böyle bir afetten, böyle bir kazadan, beladan muhafaza etsin diyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yaman, teşekkür ediyorum.

Öneriyi...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN - Oylamadan önce yoklama istemi vardır.

Sayın Günaydın, Sayın Çorabatır, Sayın Karadeniz, Sayın Kış, Sayın Çiler, Sayın Yıldırım Kara, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Elçi, Sayın Çan, Sayın Alp, Sayın Öztürkmen, Sayın Becan, Sayın Genç, Sayın Uzun, Sayın Yontar, Sayın Karakoz, Sayın Avşar, Sayın Pala, Sayın Zeybek, Sayın Arslan.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapama Saati:19.39

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.29

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Gebze'de çöken 7 katlı binanın nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 3/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Önergeler

1.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, (2/2689) esas numaralı Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/117)

BAŞKAN - Şimdi, İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2689) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesi gereğince doğrudan gündeme alınmasını saygılarımla arz ederim.

Utku Çakırözer
Eskişehir

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer konuşacaktır.

Sayın Çakırözer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Başkan, size geçmiş olsun diyerek sözlerime başlamak isterim.

Bugün bu ülkenin başına gelmiş en garabet, en mantıksız uygulamalardan birini, dokuz yıldır bu iktidarın millete yaşattığı alacakaranlık eziyetini bitirelim demek için milyonlarca vatandaşımız adına karşınızdayım. Geçen hafta yaz saati uygulaması tüm dünyada sona erdi, gün ışığından faydalanmak için saatler geri alındı.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Çakırözer, bir dakika...

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda gerçekten büyük bir uğultu var, Sayın Hatibi dinlemekte zorlanıyoruz.

Lütfen, sesimizi kısarak aramızda konuşalım, kısamıyorsak kulislere davet ediyorum, orada daha yüksek sesle konuşabilirsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye'de ise alınmadı ve yediden yetmiş yediye bu millete kör karanlık dayatması sürüyor.

2016 yılından bu yana bu kürsüden defalarca çağrıda bulunuldu ama bu öylesine bir inat ki bu kör inat yüzünden çocuklarımız işte, yine karanlıkta uyanmak, gözleri kapalı okula gitmek zorunda; emekçimiz, memurumuz, esnafımız karanlıkta yarı uyur işine gitmek zorunda kalıyor. Yüz binlerce çalışan sabah karanlıkta işine gidip akşam karanlıkta evine dönüyor, gün ışığı göremiyor. Karanlıkta bıraktığınız her gün insanımızda depresyonu, obeziteyi, kalbi, dikkat eksikliğini, alzheimeri ve hatta kanseri tetikliyor. Sağlığımız böylesine tehlikeye koyulmuşken hiçbirimiz bu çağrıya duyarsız kalamayız.

Değerli arkadaşlarım, evlatlarımızın hem bedensel hem ruhsal sağlıkları ve hem de okul gelişimleri etkileniyor. Çocuklarımız sabahın kör karanlığında kalkmak, hazırlanmak, kahvaltı yapmak, okula gitmek istemiyor. Sizin çocuklarınız sormuyor mu size bu karanlıkta ben neden ayaktayım diye? Evlatlarımıza yapılan bu psikolojik baskıya karşı daha ne kadar sessiz kalacaksınız? Ülkenin dört bir yanında gün doğmadan yollara koyulmak zorunda olan kadınlar, öğrenciler, emekçiler güvenlik endişesi taşıyor. O haklı kaygıları yok sayabilir miyiz değerli arkadaşlarım?

Sayın milletvekilleri, güya yaz saatiyle enerji tasarrufu yapılacaktı ama tasarruf yok, iş verimi yok, ekonomik fayda yok, sadece büyük bir inat var. Gün ışığından yararlanamadığımız için sabah 6'da, 7'de evde, fabrikada, okulda dükkanda, her yerde aydınlatma ve ısıtılar açılıyor. Elektrik Mühendisleri Odası daha uygulamanın ilk yılında açıklamıştı: "Kalıcı yaz saati tasarrufa değil enerji tüketiminde yüzde 7 artışa yol açtı." Bunun faturalarımıza yansımaları ise bunca yılda milyarlarca lira oldu yani yok öyle bir tasarruf. Ya ne var? İşin ucunda elektrik dağıtım şirketlerine kâr üstüne kâr var değerli arkadaşlarım. Gün doğmadan yakılan her lamba onların dolar hanesine yazıyor, biz vatandaşlara da her yıl katlanarak artan astronomik fatura olarak yük biniyor. İşte, ocak başında yeni tarifeye yine faturalar yüzde 120 zamlanacak. Eskiden "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." vardı, bu AKP düzeninde ise sadece "Yandaşı yaşat yeter." anlayışı hâkim. Bakın saraya, her yer ışıl ışıl, her ay 14 bin ev kadar elektrik harcıyor, tek kuruşluk tasarruf yok ama vatandaş zifiri karanlığa mahkûm; ne kasasını dolduran dağıtım şirketlerinin ne bu kör inada saplananların umurunda.

Değerli arkadaşlarım, başta çocuklarımız ve çalışanlarımız olmak üzere vatandaşımızı zifiri karanlıkta yollara düşüren, onların sağlığını riske atan bu uygulamanın ne ekonomik ne tıbbi ne de sosyal yönden hiçbir faydası yoktur. Gelin, sağlığımızı da ekonomimizi de bozan bu garabetten, bu kör inattan bugün kurtulalım. Damat bakanınız yaptı diye bu kötü mirasa sahip çıkmaktan vazgeçin. Türkiye'nin dört bir yanında karanlıkta uyanmak; okula, işe yarı uykulu gitmek insanımızın kaderi değildir. Böyle dayatma olmaz, olamaz. İşte kanun teklifimiz; gelin, evlatlarımızın, çalışanlarımızın sağlığı için bu uygulamadan derhâl vazgeçelim ama yok, siz hâlâ bu kör karanlıkta inat ederseniz biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Türkiye'nin 1'inci partisi olarak milletimize söz veriyoruz: Yarattığınız bu karanlığı iktidara geldiğimiz gün yırtıp atacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Kalıcı yaz saati uygulamasını kalıcı olarak kaldıracacağız; sadece yaz saati karanlığına değil ekonomide, adalette, demokraside bu millete yaşattığınız tüm karanlıklara da milletimizle birlikte son vereceğiz.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çakırözer, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229) ²

BAŞKAN - Komisyon? Yerde.

23 Ekim 2025 tarihli 11'inci Birleşimde, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi kabul edilmişti. Teklifin görüşmelerine 4'üncü madde üzerindeki önerge işlemiyle devam edeceğiz.

Şimdi, 4'üncü madde üzerinde 4 ayrı önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla

Sema Silkin Ün
Denizli

Elif Esen
İstanbul

Mustafa Kaya
İstanbul

Mehmet Atmaca
Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'e söz veriyorum.

Sayın Ün, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi var Meclisimizin gündeminde. Aslında bu kanun teklifiyle vakayıadiyeden sayılan, son zamanlarda meşhur olan mülkiyet transferlerine yeni bir kapı açılmış oluyor ve kanun teklifi özetle şunu söylüyor: "Ülkedeki tüm kültür varlıkları mülkiyetinden bağımsız olarak merkezî idareye, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bir şekilde devredilecek." Belediyeler haklı olarak kendilerine ait mülklere el konulacağı gerekçesiyle itiraz ediyorlar. Kanun teklifinin savunucuları "Belediye' ibaresi geçmiyor." diyerek savunma yaparken bu türden bir el koymanın aslında yanlışlığını itiraf etmiş oluyorlar. Bu kanun teklifinin siyasi bir amaç, bir motivasyon taşıdığını anlamak için çok yakında yaşadığımız bir emsali bilmek lazım. Galata Kulesi 1855 yılından 2020 yılına gelene kadar İstanbul Belediyesinin tüzel kişiliğinin mülküydü ve bu tarihe kadar belediyenin mülkü olarak muamele gördü. Sonra bir gün duayen tarihçilerin hayret ettiği bir gelişme yaşandı, Galata Kulesi'nin tarihçilerin daha önce adını duymadığı bir vakfa ait olduğu söylendi ve bu söylenirken de Galata Kulesi Vakıflar Genel Müdürlüğüne verildi. Bu bilinmeyen vakfın ortaya çıkarılmasındaki motivasyonun ne olduğunu anlamak için alim olmaya gerek yok; rantabl bir kültür varlığı mutlaka iktidarın elinde olmalı, onun yönetiminde olmalı. Peki, sonra ne yaşandı? Galata Kulesi'ne el konulmasına karşı çıkanlara "Tarihe sahip çıkıyoruz, biz daha iyi yaparız, daha iyi bakarız." savunması yapanlar Kule ellerine geçtiğinde restorasyonda Galata Kulesi'ne hiltiyle girip zarar verdiler. Bizim açımızdan bir kültür varlığının kimin tarafından yönetildiğinin hiçbir önemi yok ama nasıl yönetildiğinin önemi var mutlaka. Mesela, geçen sene Filistin dostu arkadaşlarımız Kule'ye "Gazze'deki açlığı durdurun." pankartı açtığı için güvenlik güçleri tarafından gözaltına alındılar; bu örneği neden verdiğimi anladığınızı umuyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi vesilesiyle Selimiye Camii üzerinde başlayan bir restorasyon tartışmasına ben de değinmek istiyorum. İktidar milletvekilllerimiz iyi niyetli ancak bilgiye dayanmayan birtakım açıklamalar yapıyorlar. Bir şey sorduğumuzda "İşin uzmanları varken siz mi iyi biliyorsunuz?" diye bizi aslında hizaya çekmeye çalışıyorlar. Biz de tam olarak onu söylüyoruz aslında, işin uzmanları kim arkadaşlar? Bakanlığın restorasyon projesine atadığı, şu anki tartışmalı restorasyon projesini 3 kez reddeden bilim kurulu üyeleri işin uzmanı değil mi mesela size göre? Sonradan ortaya çıkan bürokratik tazyikle Selimiye Camii kubbesine kendi imzasını atmak isteyen uzmanlar kim mesela? Biz Bakanlık otoritesini kesinlikle kabul ediyoruz ama siz hangi otoriteyi kabul ediyorsunuz? Konulara yeterince vâkıf olmadığınızı üzülerek görüyorum ve bunu söylemek zorundayım.

Selimiye Cami restorasyonunda Bakanlığın yetkili kurullarının onayı ve denetimiyle bir restorasyon çalışması yürütülüyordu, sonra özel ilişkiler kullanılarak başka bir el değdi ve farklı bir restorasyon projesi devreye alındı. Bakanlığın kendi

kurulları dahi bu değen elin gücü karşısında itirazlarını ne yazık ki yüksek sesle ifade edemediler. Şimdi, tamamlanmış ve eserin mevcut hâlini koruyan restorasyona dair işlemler kazılarak, sözde "asla dönüş" denilerek, tezyinat minimize edilerek yeni bir restorasyon yapılmaya çalışılıyor. Burada iki sorun var arkadaşlar: Birincisi, Bakanlığın yetkili kurullarının baypas edilmesi; ikincisi, asla dönüş fikrinin kime ait olduğu. Hangi asıl? Uzmanlar "O döneme ait bir veri yok." diyorlar mesela, bu asla dönüş iddiasındaki amaç gerçekte nedir? Bir eserin asla dönüşü demek o esere siva çalınması demek midir? Önümüze geleni "Bu bana göre asla uygun değil." deyip söküp atacak mıyız mesela? Özellikle Osmanlı dönemine ait bu eserlerde tezyinat yani süslemeler zaman içerisinde diğer padişahlar döneminde de yapılmaya devam etmiştir. Evet, Mimar Sinan zamanında daha yalın bırakılmış olabilir ancak bilim insanları o döneme de ait veri olmadığını söylüyorlar. Sonrasında, yine, aynı imparatorluğun, bizim bakiyesini devraldığımız imparatorluğun padişahları devrinde daha süslü ve heybetli bir hâl almış Selimiye. Siz bunları kaldırarak sonraki dönemin estetik anlayışını, zevklerini de örtmüş oluyorsunuz, aradaki padişahları da yok saymış oluyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ün, lütfen tamamlayın.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

İki bin küsur yıllık bir tarihi silip atmak istiyorsunuz oysa tarihî eserler bir tecrübe taşırlar, o tecrübeyi yok sayarak mirasçısı olduğumuz tarihi de yok saymış olursunuz. Her şeyi tek bir bakış açısıyla almanın bu ülkeye de insanımıza da memleketimize de bir faydası yoktur. Afaki bir bakış açısıyla ele almanın hele de hiçbir faydası yoktur. Oraya girersek eğer bu zihniyet bugün Topkapı Sarayı'ndan başlayarak birçok tarihî eserin tarihini söküp atar, ülkede tarih namına bir şey kalmaz değerli arkadaşlar. Bu kutlu mirasa lütfen bunu yapmayın; tarihe, tecrübeye, dönemin padişahlarına miras aldığımız bakiye lütfen saygı duyun diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ün, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3309 esas numaralı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Çerçeve 4'üncü maddesinde yer alan 26 Haziran 1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nun ek 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesine eklenen "Bu maddede sayılan fiillerin işlendiği takvim yılı içinde tekrarı halinde en son kesilen para cezasının iki katı uygulanır, ayrıca sayılan fiillerin işlendiği takvim yılı içinde dördüncü defa işlenmesi hâlinde işletme ruhsatları iptal edilir." cümlesinde yer alan "dördüncü" ibaresinin "üçüncü" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Tahtasız
Çorum
Ömer Fethi Gürer
Niğde

Gülcan Kış
Mersin
Murat Çan
Samsun
Semra Dinçer
Ankara

Sururi Çorabatır
Antalya
Ayça Taşkent
Sakarya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Samsun Milletvekili Murat Çan'a söz veriyorum.

Sayın Çan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, üzerinde söz aldığım madde Kimlik Bildirme Kanunu'nda değişiklik öngörüyor ve turizm ve konaklama tesislerinin yükümlülükleri revize ediliyor. Zaten her zaman bütün yükümlülük turizm işletmelerinin sırtında. Sizde, Turizm Bakanlığında hiçbir zaman, hiçbir yükümlülük bulunmuyor, hiçbir sorumluluğu almıyorsunuz. En somut örnek Kartalkaya Otel katliamı. Geçen hafta yargılama bitti, Bakanlığın süttten çıkmış ak kaşık olduğu ispat edildi. Ne siyasi yönden ne idari yönden ne de hukuki yönden üzerinize hiçbir şey yapışmıyor. Olan yarısı çocuk 78 vatandaşımıza oldu.

Teklif dönecek olursak ne yapmışınız, neyi değiştiriyorsunuz bakalım. Turizm ve konaklama tesisleri kimlik bildirim sistemine anlık veri göndermezse, gerçeğe aykırı bilgi girişi yaparsa ruhsat iptali yaptırımı uygulanıyordu. Şimdi bu biraz daha zorlaştırılıyor. Bunu nasıl perdeliyorsunuz? "Tekrarlı ihlallere uygulanan idari para cezası katlamalı olarak kesilecek." kamuflejiyle.

Mevcut düzenlemede 2'nci ihlal ruhsat iptali için yeterli oluyordu, şimdi ise ihlal eşiği 4'e çıkarıldı bir takvim yılı içinde. Dolayısıyla bu esneklik yaptırımların etkinliğini, caydırıcılık gücünü dejenere edecek niteliktedir.

Tartışılması gereken, daha berraklaştırılması gereken bir diğer husus da irade dışı yaşanabilecek sistemsel aksaklıklar konusudur. KBS diye bilinen Kimlik Bilgi Sistemi iletişim sisteminde teknik sorunlar yaşanabilir ve işletme sisteme veri girişini yaptığı hâlde sistem veya yazılım hatasından kaynaklı anlık sorunlarla karşılaşabilir, yapılan bildirim kayıtlara girmeyebilir. Bunun da hiçbir mağduriyet, hak kaybı yaratmayacak biçimde tedbirlerinin alınması yerinde olacaktır. Hadi bunların hepsini yaptık diyelim, sorun ortadan kalkmış oluyor mu, güvenlik tesis edilmiş oluyor mu ona bakalım. Kesinlikle hayır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin hiçbir döneminde güvenlik ve asayiş konusunda bugünkü kadar zafiyet yaşamamıştır çünkü iktidar, ülkemizi her açıdan asayiş ve güvenlik batağının içine saplamıştır; bunu bilerek, isteyerek yapmaktadır. Bu iktidar, sınırlarımızı kevgire çevirmiş, âdeta açık kapı hâline getirmiştir. Bugün sınırlarımızdan kimlerin girip çıktığını, kimlerin burada ne amaçla bulunduğunu, hangi örgütlerin cirit attığını bilen yok. INTERPOL'ün kırmızı bültenle aradığı uyuşturucu baronları, karteller mülk edinme yoluyla ülkemize yerleşiyor, vatandaşlık alan bile oluyor. Nerede kaldı kırmızı bülteniniz? Biz onu biliyoruz. Hepsini Cumhuriyet Halk Partilileri, belediye başkanlarımızı, il başkanlarımızı takipte. İçişleri Bakanlığının tanımadığı şekilde söyleyelim: İŞİD, DEAŞ terör örgütü görüşlerini benimsemiş; 14 kişilik aile Ankara'ya geliyor, adam kaçırıyor, adamı öldürüyor, 500 kilometre ötede bir ormana gömüyor. Sizin güvenlik anlayışınız bu,

sonra hepsi birden ellerini, kollarını sallayarak Suriye'ye geri dönüyor. Siz otelcinin tepesinde kılıç salladıysanız ne fayda, ortada pimi çekilmiş el bombası dolaşıyor. Siz ona bakın, onunla uğraşın ama sizler, güvenlik ve asayiş sağlama konusunda acz içinde olanlar meşruiyetinizi 10 bin kilometre öteden arıyorsunuz. Meşruiyet, sınırı sahip çıkmakla, sınırı denetlemekle sağlanır.

Değerli milletvekilleri, milyonlarca sığınmanın kayıt dışı biçimde yıllar boyu ülkemize girmesine göz yumuldu, göz yumdunuz. Türkiye'nin sosyal dokusu, güvenlik yapısı ve kamu düzeni derinden sarsıldı. Bakın, bugün sadece sınırlarımızdan değil adaletin duvarlarından da kaçış var. Kimden bahsediyorum? Ünsal Ban. Bu iktidarın hem adalet politikalarının hem de güvenlik politikalarının geldiği çürümüşlüğü açıkça ortaya çıkaran kişi. Bu kişi yargı önünde hesap vermesi gerekirken, hadi onu da geçtik, yurt dışına çıkış yasağı varken elini kollunu sallaya sallaya bu ülkeden kaçabildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çan, lütfen tamamlayın.

MURAT ÇAN (Devamla) - Biz burada, sizler burada gece gündüz çalışıp yasa yapsak da otellere, konaklama işletmelerine kimlik bilgi sistemi bildirimi ihlali konusunda yaptırım üstüne yaptırım uygulasanız da nafiye. Ünsal Ban ve daha niceleri böyle ellerini kollarını sallayarak kaçabiliyorsa ya da başkaları aynı şekilde içeri gelebiliyorsa sorun başka yerdedir, sizdedir. Tüm bu tecrübeler bize şunu gösteriyor: İktidarın güvenlik anlayışı saraylarının etrafındaki bariyerlerle sınırlıdır. Politikalarının derinliği muhalefete, muhalefet seçmenine, milletvekillerine biber gazı sıkılacağıyla sınırlıdır. Vatandaşın evinde, sokağında güvenlik yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT ÇAN (Devamla) - Devletin güvenliği "tweet" atan gençlerle, hak arayan işçilerle değil sınırları delik deşik eden kaçak göçmenlerle, suçlularla, kollayan oligarşik mekanizmayla, akamete uğratılmış devlet erki ve sizin aklınızla ilgilidir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çan, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin Kocamaz
Mersin
Metin Ergun
Muğla

Yüksel Arslan
Ankara
Şenol Sunat
Manisa

Turan Yaldır
Aksaray

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Aksaray Milletvekili Turan Yaldır'a söz veriyorum.

Sayın Yaldır, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

TURAN YALDIR (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Vakıflar Kanunu Teklifi "vakıf" adı altında kamu kaynaklarını iktidara yakın çevrelere tahsis etmenin yolunu açmaktadır. Bu kanunla artık vakıf gelirleri kamu yararı için değil siyasi tercihler doğrultusunda yönlendirilecektir. Bu düzenlemeyle birlikte devletin kaynakları hayır işine değil yandaşlara aktarılacaktır. Köklü vakıf geleneğimiz asırlardır bu milletin dayanışmasının, vicdanının ve merhametinin sembolü olmuştur fakat bugün "vakıf" kavramı siyasetin gölgesine sokulmak istenmektedir. Bu yaklaşım hem vakıf kültürünü yozlaştırır hem de devletin adalet ilkesini ortadan kaldırır. Milletin vergileriyle oluşan her kuruluş milletin ortak menfaatine harcanmalıdır. Kamu mülkü iktidarların keyfine göre dağıtılacak bir ganimet değildir.

Sayın milletvekilleri, Ahmet Minguzzi davasını ve kararını hepimiz büyük bir üzüntüyle takip ettik. Evladımızın Türk milletinin gönlünde edindiği yer onu tüm bu sokak cinayetlerinin sembol ismi hâline getirdi. Ahmet Minguzzi'nin katilleri yirmi dört yıl ceza aldı ancak indirimlerle birlikte yalnızca beş altı yıl yatıp çıkacaklar. Bununla birlikte, verilen beraat kararları da hepimizin vicdanlarını yaraladı. Ahmet Minguzzi sokak soygarılarının ne ilk ne de son cinayeti olacak. Sokak çetelerinin saldırılarıyla her gün en az bir masum vatandaşımızı suç örgütlerine kurban veriyoruz. Sineklerle mücadele ediyoruz ama bataklık olduğu yerde duruyor. Televizyonlarda her gün mafya ve aşiret dizileri yayınlanırken; suçlular siyasetçilerin gücüne, siyasetçiler suçluların gücüne sığınırken suç oranlarının düşmesini nasıl sağlayacağız? Bu bataklığı kurutmak için çocukları kullanan suç örgütlerini bitirmek zorundayız fakat bu çatı altındaki bazı çevreler sanki her çocuk suça sürükleniyormuş ve biz de en ufak hatada ağır cezalar istiyormuşuz gibi bir "Cambaza bak!" oyununa başvuruyor. Çocukların terör ve suç örgütleri tarafından kullanılmasını örtbas etmeye çalışıyorlar. "Yaşın küçük, yatar çıkarsın." diye sırtı sıvazlanan çocukları cezaları artırmadan suçtan uzak tutmak nasıl mümkün olacak? Bu gruhun "Çocukları koruyalım." diyerek süslediği bu söylem aslında o çocukları suça, dağa, uyuşturucuya iten örgütleri koruma çabasıdır. Ülkeyi yönetenler sokaklardan öylesine bihaber ki suç makinaları sokakları yaşanmaz hâle getiriyor, Cumhur İttifakı da tıpkı masum vatandaşlar gibi izlemekle yetiniyor. Bu bataklığı kurutmak ancak bu örgütlere karşı sert ve kararlı önlemler almakla mümkün olur.

Sayın milletvekilleri, yeni yıl gelirken elektrikten doğal gaz kadar her şeye tepeden tırnağa zam yapılacak. İşçinin, memurun, emeklinin maaşı da enflasyona göre belirlenecek. TÜİK geçtiğimiz günlerde ekim ayı enflasyon verilerini yüzde 2,55 olarak açıkladı ama gerçek hayat TÜİK tablolarına sığmıyor. Vatandaşın yaşadığı enflasyon mutfakta, markette, kirada, okul kantininde. Her ay açıklanan o düşük oranlar maaş zamlarını sınırlıyor ama pazardaki, marketteki fiyatlar sınırsız biçimde artıyor. Bu çelişki milyonlarca insanı açlık sınırına itiyor. Asgari ücretle geçinen milyonlar artık sadece fakir değil borçlu hâle gelmiştir. Kredi kartı ödemesi ile maaş günü arasında yaşamaya çalışan bir toplum hâline geldik. Bu üretim ekonomisi değil hayatta kalma ekonomisidir.

Sayın milletvekilleri, bir öğretmen maaşıyla geçinemiyorsa, bir memur ikinci iş arıyorsa, bir Türk genci gelecek hayalini yurt dışında arıyorsa orada büyüme de adalet de yoktur; çöküş vardır, yozlaşma vardır. Bir ülkenin refahı borsayla, faizle ve ithalatla değil vatandaşının aldığı ekmekle, çocuğunun cebine koyduğu harçlıkla ölçülür. Bu yüzden maharet gerçekleri gizlemek değil milletin derdine derman olmaktır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yaldir, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Siirt
Hüseyin Olan
Bitlis

Zeynep Oduncu Kutevi
Batman
Vezir Coşkun Parlak
Hakkâri

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak
Yılmaz Hun
İğdir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a söz veriyorum.

Sayın Erdoğan Sarıtaş, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizleri izleyen değerli halklarımızı ve cezaevlerinde siyasi rehine olarak tutulan bütün arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bugün 4 Kasım, bundan dokuz yıl önce siyasi bir darbeye uyandığımız günün yıl dönümü. Aradan geçen zaman sadece demokratik siyasete değil ülkenin hukuk anlayışından insan haklarına birçok alanda gerilemesine neden oldu. Daha dün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sayın Selahattin Demirtaş'la ilgili kesin kararını verdi, bu da artık Sayın Demirtaş'ın bir dakika dahi içeride tutulmaması gerektiği anlamına geliyor. Dışarıda çözümünü konuşurken içeride demokratik siyaseti yargılamak tamamen tutarsızlıktır. Dolayısıyla vakit kaybetmeden, bir an önce başta Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş olmak üzere Kobane kumpas davasında yargılanan bütün arkadaşlarımız derhâl serbest bırakılmalıdır.

Değerli arkadaşlar, bugün burada görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin ilgili maddesi görünürde idari bir düzenleme gibi sunulsa da özünde yurttaşın özel hayatını, kişisel verilerini ve mahremiyetini doğrudan hedef alan tehlikeli bir gözetim maddesidir. Bu maddeyle, konaklama tesisleri, marinalar ve işletmeler "anlık veri iletimi" adı altında, konaklayan her bir yurttaşın bilgilerini kolluk sistemine aktarmakla yükümlü kılınıyor; üstelik bunu yapmayanlara kademeli cezalar ve sonunda ruhsat iptali öngörülüyor yani bir otel sahibi yurttaşın hakkını korumaya kalkarsa işini kaybedecek. Bu, açıkça bir fişleme düzenlemesidir. Bu, güvenlik bahanesiyle yurttaş potansiyel suçlu gören bir anlayıştır ve bu anlayış kişisel verilerin korunması ilkesine, Anayasa'nın 20'nci maddesine hatta insan hakları hukukunun özüne açıkça aykırıdır.

Bakın, burada "veri" dediğimiz şey kuru bir sayıdan ibaret değildir; bu veriler hepimizin kimliği, adresi, hareket bilgisi, aile yapısı, inançları ve alışkanlıkları demektir. Bir devletin yurttaşını koruması gereken şey bu verilerdir ama bu iktidar tam tersine, yurttaş gözetliyor, denetliyor ve kontrol ediyor. Buradan soruyoruz: Bu veriyi kim toplayacak, kim işleyecek; ne kadar süreyle saklayacak, hangi bağımsız denetime tabi olacak? Cevap ortada: Hiçbiri. Çünkü bu sistemin tek merkezi, tek denetleyicisi ve tek faydalananı saraydır.

Değerli milletvekilleri, biz biliyoruz ki kişisel veri toplamak bazen bir kamu güvenliği meselesidir. Evet ama veri toplamak, bireyi gözetleyen değil bireyin hakkını koruyan bir perspektifle yapılır. Toplanan veriler halkın kişisel yaşamını tehdit eden bir yerden değil tam tersine, bunu koruyan bir yerden bakılarak ele alınmalıdır. Hatırlayalım, geçtiğimiz yıl milyonlarca yurttaşın tüm kimlik bilgileri, verileri internete sızdırıldı yani bu ülkede yaşayan herkesin kişisel bilgileri satıldı, paylaşıldı; kim bilir kimlerin eline geçti! Bilgi Teknolojileri Kurumu bu skandalı gizleyemedi, Ulaştırma Bakanı da doğru olduğunu itiraf etti maalesef. Kendi yurttaşlarının verisini koruyamayan bir iktidar hangi hakla onlardan anlık veri istiyor!

Bu ülkenin milyonlarca yurttaşının verileri çalınırken "Önleyemedik." diyenler bugün konaklama tesislerini denetleyerek fişleme görevine soyunuyor. Bu, çelişki değil bir niyet beyanıdır. Bu maddeyle amaçlanan kamu güvenliği değildir; toplumu sindirmek, izlemek, kontrol altında tutmaktır. Kısacası, bu teklifin 4'üncü maddesi bir güvenlik maddesi değil bir gözetim maddesidir. Bu madde hukuken değil keyfiyetin ürünüdür, bu madde 21'inci yüzyılda inşa edilmeye çalışılan dijital gözetimin bir devamıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Teşekkürler.

En ufak bir eleştiriye dahi tahammülü olmayan ve gelen her farklı sesi yargı ve kolluk eliyle bastırmayı kendine yol edinmiş bir anlayışın insanların kişisel verilerini onların yararına kullanmayacağı gün gibi ortadadır. Bu hâliyle, bizler, söz konusu yasa teklifinin yasalaşmasını hem demokratik dengeye hem kültürel özerkliğe hem özel hayatın gizliliğine hem de kamu yararına aykırı buluyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün bu Mecliste eğer hâlâ "kişisel veri" ve "özel hayat" kavramlarının bir anlamı varsa bu madde reddedilmelidir diyor, bu Meclisin halkın gözetlendiği değil halkın korunduğu bir ülkenin teminatı olması gerekir diyor, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıtaş.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.
5'inci madde üzerinde 4 ayrı önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.
İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla
Mustafa Kaya
İstanbul

Sema Silkin Ün
Denizli
Mehmet Atmaca
Bursa

Elif Esen
İstanbul
Necmettin Çalışkan
Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz

Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a söz veriyorum.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki yine bir cümbüşle karşı karşıyayız. Adı "Vakıflar Kanunu" ama içeriği insanları fişleme kanunu, adı "kültür mirasını koruma kanunu" içeriği ihalesiz peşkeş. Acayip bir şekilde bu kadar farklı içerikleri yan yana getirmek herhâlde bu döneme mahsus bir özellik olsa gerek.

Yasayla ilgili öncelikle yine şunu belirtmek isterim ki yasanın tümünün ortak ortaya çıkardığı sonuçlardan birincisi, belediyeye ait malların vakıflara devri; ikincisi, parkların imara açılması; üçüncüsü, vakıf mallarında işletme gideri olarak yapılan kesintinin yüzde 20'den 40'a çıkarılması; dördüncüsü, yönetimin merkezileştirilmesi; beşincisi, vakıf mallarının ihalesiz kiraya verilmesi; altıncısı, yasa, kültür varlıklarını zaten Kamu İhale Kanunu kapsam dışına bırakmıştı, şimdi kültür varlıklarını ticaret konusu yapmaya başladı ve burada bir başka, yedinci husus ise döner sermayenin giderinin şeffaf olmayışı. Yani şu yasa teklifine bakan hiç kimse "Hay Allah razı olsun, vakıflarla ilgili şöyle bir sorun vardı, bu çözüldü." diyemez. Zaten -bunu esasen sorgulamamız gerekir- memleketin bu kadar çok büyük sorunları varken bütün sorunları bir kenara bırakıp şu vakıflarla ilgili giderlerin yükseltilmesi, vakıf mallarının sponsora verilmesi şeytanın aklına gelmez inanın. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ülkenin içeride ve dışarıda böyle krizde olduğu bir dönemde bu konuyu gündeme getirmek ancak "Pes!" dedirtir.

Burada önemli hususlardan biri şu, 5'inci madde: "Sponsora devir." Ya, Millî Piyango da sponsor olarak alıyor, bir taraftan da kumar bağımlılığının ülkeyi ne hâle getirdiğini görüyoruz. Belli ki burada, pek çok kanunda olduğu gibi, bir; "Kontrol edelim." iki; "Buranın gelirleriyle ilgili neler yapabiliriz?" bunlara yönelik bir düzenleme yapılmış. Yani ülkenin bütün sorunları bitti; biz bu vakıflardan keseceğimiz payı yüzde 20'den yüzde 40'a nasıl çıkarırız, onu görüyorsunuz! Bütün problemler bitti; vakıf mallarını ihalesiz kiraya nasıl veririz, ona çözüm arıyoruz! Şu arkadaşlar, şu yasaya el kaldıran arkadaşlar içeriğini okumuş olsalardı muhtemelen utanırlardı, muhtemelen vicdan azabı çekerlerdi ama belli ki içerikle ilgili hiç bilgi sahibi değiller. Ben şunu sormak istiyorum: Ya arkadaş, gerçekten boşa kürek sallamaya hiç usanmadınız mı? İki yıldan beri bekliyorum ki bir kez bu yüce heyeti şaşırtayım. "Hay Allah razı olsun, bu defa da güzel bir kanun getirdiniz, biz bunu destekliyoruz; az olmuş, daha fazlasını yapın." diyelim ama böyle bir şey hiç olmadı maalesef, bu kanunda da olduğu gibi. Bilesiniz ki vakıf malları bu milletin emanetidir. Vakıf malına dokunan çarpılır, yanar. Başka alanlarda yapılan haksızlıklara benzemez, bu daha ötesidir; bunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ne yazık ki bugün zaten bu iktidarın en çok utanması gereken konuların başında kültürle ilgili hususlar gelir. Turizm, vatandaş fişleme... "Kültür Yolu Festivali" diye bir şey yapılıyor ve maalesef ki ülkenin ahlaki yapısının ne derece bozulduğu, ne hâle geldiğimiz ortada. Ama bu kültürle ilgili husus görüşülürken gençleri eğitelim, ahlaksızlıklardan uzak tutalım, kötü alışkanlıkları önleyecek tedbirler alalım; kumar bağımlısı insanlara, alkol bağımlısı insanlara tedbir alalım; bunların hiçbirisi yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Kültürle ilgili konu görüşülürken kültürün sadece para yönü var, sadece "Kültürün para eden yönlerini nasıl kullanırız?" bu var. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu da bir ayıp olarak gerçekten yeter. Bu açıdan bu maddenin mutlaka metinden çıkarılmasını, bunun dışındaki diğer maddelerdeki sorunların da derhâl düzeltilmesini tekrar talep ediyoruz çünkü 86 milyon aziz milletimiz bu Meclisten sorunlarına çözüm bekliyor; "Vakıf malını ihalesiz nasıl kiraya verirsiniz?" buna çözüm beklemiyor, "Biz bu denetimlerimizi nasıl artırırız? Denetleyemediğimiz tek bir alan kalmıştı, onu da kontrolümüz altına alalım." bunu sizden beklemiyor. Onun için, vicdanlı hareket etmeye, kanuna "hayır" demeye davet ediyorum çünkü bu yasa bir sorunu çözmiyor. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3309) esas numaralı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 5'inci maddesinde yer alan 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "kira gelirleri" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "ile müzelere, öğren yerlerine, kültür merkezlerine, konser alanlarına, tiyatro, opera (Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenenler hariç), seminer, sempozyum, sergi, festival, kongre ve benzeri kültür etkinliklerine, kültür

varlıklarının imar, ihya ve kültür envanterine kazandırılmasına yönelik, isim hakkı, destek ve sponsorluk gelirleri" ibaresinin başına "Arkeolojik Kazı Alanları" ifadesinin eklenerek değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Tahtasız
Çorum
Ayça Taşkent
Sakarya

Gülcan Kış
Mersin
Ömer Fethi Gürer
Niğde

Sururi Çorabatır
Antalya
Semra Dinçer
Ankara

Aşkın Genç
Kayseri

Seyit Torun
Ordu

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'e söz veriyorum.

Sayın Genç, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz teklifin 5'inci maddesi 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda değişiklik yaparak Bakanlığa bağlı Döner Sermaye İşletmesinin gelir kaynaklarına isim hakkı, sponsorluk ve destek gelirlerini eklemektedir. Kültür politikalarının finansmanı açısından sıradan görünen bu değişiklik aslında kamu kaynaklarının yönetiminde denetim zafiyetini yasallaştırma tehlikesi taşımaktadır. Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Kültür ve Turizm Bakanlığı döner sermaye işletmeleriyle ilgili çok açık bir bulgu vardır. Rapora göre, Bakanlığa bağlı birimlerce yapılan tahsislerde tahsise ilişkin sözleşmelerin kontrol edilmediği, tahsis ücretlerinin hangi tahsise ait olduğunun tespit edilmeden gelir kaydedildiği, tahsis işlemlerinin yönergeye uygun yapıp yapılmadığının denetlenmediği ve en önemlisi de gelirlerin takibine yönelik bir sistem dahi kurulmadığı ne yazık ki belirtilmiştir. Yani ortada şeffaflığı kaybolmuş, hesap verilebilirliği zayıf bir gelir yönetimi vardır. Bu tabloya rağmen şimdi "İsim hakkı ve sponsorluk gibi kalemleri ekleyerek gelir çeşidini artırıyoruz." deniliyor. Oysa bu düzenleme Sayıştayın uyardığı yapısal sorunlara çözüm üretmek yerine yeni kaynakları aynı denetimsiz mekanizmaya dâhil etmektedir. Sayıştay aynı raporda, Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı net zararının 2 milyar 784 milyon TL olduğunu açıklamıştır. Bu tablo Bakanlığın döner sermaye sisteminin ekonomik sürdürülebilirliğini yitirdiğini, yapılan tahsislerin ise kamusal fayda yerine kontrolsüz gelir aktarımına dönüştüğünü göstermektedir. Hâl böyleyken isim hakkını, sponsorluk gelirini döner sermaye kapsamına almak bu denetimsiz yapıya reklam ve pazarlama ekonomisini eklemektedir. Buradan soruyorum: Kültürel mirasımız müzelerimiz, ören yerlerimiz sponsor panosuna mı dönüşecek? Toplumun ortak değerleri Bakanlığın zararını kapatmak için pazarlanabilir bir meta hâline mi getirilecektir? Sayın milletvekilleri, kültürel alanlardan gelir elde etmek onları ticarileştirmek değildir. Kültür ve sanat alanı reklam değil kamusal bilinç alanıdır. Devletin görevi bu alanları gelir kaynağına çevirmek değil kamusal hizmet olarak sürdürmektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifin bütünü teknik düzenlemelerin ötesinde açık bir siyasal niyeti de beraberinde taşımaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) Yerel yönetimleri, özellikle de Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri ekonomik, idari ve kültürel olarak kuşatma altına almak... Yerel seçimlerde milletin iradesiyle belediyelerin yüzde 65'ini kazanarak birinci parti çıkmamızı sindiremeyen iktidar önce "tasarruf tedbirleri" adı altında belediyelerimizin hareket alanını daralttı, şimdi de bu kanun teklifiyle belediyelerin mülkiyetinde veya yönetiminde bulunan kültürel alanlara el koymanın yasal altyapısını hazırlıyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi gibi, yıllarca ihmal edilmiş tarihî mekânları kamucu bir anlayışla yeniden topluma kazandıran sosyal demokrat belediyeçilik örnekleri iktidarı ne yazık ki rahatsız etmektedir. Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun, Mahir Polat gibi liyakatli bürokratların emeğiyle atıl durumdaki yapılar halkın kültür merkezi, gençlerin etkinlik alanı, bilimin ve sanatın mekânı hâline getirilmiştir. İktidar şimdi bu alanlara "mazbut vakıf" etiketi yapııştırıp tabiri caizse o kamusal kazanımlara çökmek istemektedir. Yani mesele yalnızca bir mülkiyet düzenlemesi değildir. Kültürel alanları da belediyeleri de tek merkezli bir anlayışa teslim etmek isteyen bir iktidar ile o alanları halkın hizmetine sunan kamucu belediyeçilik anlayışı karşı karşıyadır. Bu yasa bir anlamda yerel başarının cezalandırılması yasasıdır. Seçimle alınamayan belediyeler bürokratik yolla etkisizleştirilmeye çalışılmaktadır. İktidar, halkın sandıkta CHP'ye verdiği yetkiyi yasal manevralarla geri almaya kalkmaktadır. Bu düzenlemeyle belediyelerin elinden yalnızca taşınmazlar değil iradeleri de alınmaktadır. Kültürel mirasın idaresi belediyelerin değil Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bünyesine devredilmekte, yerel halkın söz hakkı fiilen sıfırlanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Genç, lütfen tamamlayın.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, unutmayalım, cumhuriyetin kültür politikası merkezden değil yerelden filizlenmiştir. Halk evleri, köy enstitüleri, belediye tiyatroları, yerel müzeler bu anlayışın ürünüdür. (CHP sıralarından alkışlar) Bugün bu yasa teklifiyle o miras tersine çevrilmek isteniyor. Kamunun değil merkezî idarenin menfaati gözetiliyor. Bu teklif yalnızca belediyelerimizi değil yerel demokrasiyi de hedef almaktadır. Bu nedenle diyoruz ki bu yasa teklifinin amacı kamusal fayda değil siyasi tahakkümdür. Bu düzenleme kültürü korumaz, tekelleştirir.

Bu anlayışla hem 5'inci maddeye hem de teklifin bütününe ret oyu vereceğimizi ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Genç, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin Kocamaz
Mersin
Yüksel Arslan
Ankara

Turan Yaldir
Aksaray
Yasin Öztürk
Denizli

Metin Ergun
Muğla
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz

Başkanım.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'a söz veriyorum.

Sayın Kocamaz, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 229 sıra sayılı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifle Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda değişiklik yapılarak döner sermaye gelirlerine, müzelere, ören yerlerine, kültür merkezlerine, konser alanlarına; tiyatro, opera, seminer, sempozyum, sergi, festival, kongre ve benzeri kültür etkinliklerine, kültür varlıklarının imar, ihya ve kültür envanterine kazandırılmasına yönelik isim hakkı, destek ve sponsorluk gelirleri eklenmek istenmektedir.

Değerli milletvekilleri, ekonomiyi rayından çıkaran ve bütçe gelirlerini bir türlü artıramayan, bütçe açıklarını kapatmakta zorlanan iktidar, hemen hemen her kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde döner sermaye kurmaya ya da mevcut döner sermayelerin gelirlerini artırmaya yönelmiştir.

Önceki hafta millî parklarla ilgili bir düzenlemeyi Komisyon'da görüştük. Orada da yine iktidar tarafından bir döner sermaye oluşturuldu ve av malzemeleri satışı ve avlanma işlemleri dâhil neredeyse uçan kuştan bu döner sermayeye gelir kaydedilmesi konusunda düzenlemeye gidildi. Bu nedenle, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Sayıştayın bir gözü ve kulağı da bundan sonra bu döner sermaye harcamalarında olmalı; hangi kurum buralardan nerelere, ne kadar harcama yapmış, bunlar kamuoyuyla şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır. Zira bu iktidar, cemaat vakıflarına kaynak aktarma konusunda sabıkalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanun teklifiyle ilgili olarak bir iki hususu daha dikkatlerinize sunmak istiyorum. Yine, torba yasa şeklinde hazırlanan ve 19 maddeden oluşan bu teklifle Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'ndan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na, Vakıflar Kanunu'ndan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu'na kadar 10 farklı kanunda ve çok fazla sayıda konuda değişiklik veya düzenlemeye gidilmektedir.

Görüşülmekte olan kanun teklifiyle Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde faaliyet gösteren seyahat acentelerinin 2025 yılına ait yıllık aidatlarının alınmaması ve geçmiş dönem borçlarının silinmesine yönelik düzenlemeyi olumlu bulmakla beraber, genişletilerek diğer illere de uygulanması talebimizi buradan iktidar yetkililerine iletmek istiyoruz. 6 Şubat depreminden yalnızca bu illerimiz etkilenmemiş; Adana, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Kayseri, Kilis, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa ve Tunceli gibi illerimiz de ağır şekilde etkilenmiştir. Bu illerin tamamı aynı kanunun geçici 7'nci maddesiyle genel hayata etkili afet bölgesi kabul edilmiş olup buradaki ticari hayat ve özellikle turizm faaliyetleri uzun süre durma noktasına gelmiştir. Seyahat acenteleri başta olmak üzere bölgedeki tüm işletmeler aylarca faaliyet gösterememiş, ciddi ekonomik kayıplara uğramıştır. Bu nedenle teklifin bu maddesi depremden ağır şekilde etkilenen ve genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen illerin tamamını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Ayrıca, yıllarca Cumhurbaşkanlığı Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı bünyesindeki saray, köşk, kasır ve diğer yapıların bakımı, restorasyonu ve taşınır taşınmaz varlıklarını meydana çıkarmak üzere araştırma, sondaj ve kazı yapma, yaptırma faaliyetlerine ilişkin yetkiler Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinden alınarak âdetâ yangından mal kaçırır gibi Cumhurbaşkanlığı Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına devredilmektedir. Böylece daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinden alınan Millî Sarayların restorasyon ve benzeri bütün yetkileri de şimdi bu düzenlemeyle Kültür ve Turizm Bakanlığından alınmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı saray, köşk, kasır ve diğer yapıların bakımı, restorasyonu ve taşınır taşınmaz varlıklarını meydana çıkarmak üzere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet Sayın Kocamaz, lütfen tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - ...araştırma, sondaj ve kazı yapma-yaptırma yetkisini bugüne kadar çok mu kötü kullanmıştır da bu nedenle midir yoksa yeni bir rant oluşturmak için mi Millî Saraylar İdaresine yeni yetki devri yapılmaktadır? Restorasyon ve kazı yapma gibi konularda Kültür ve Turizm Bakanlığına güvenemeyeceksek kime, hangi konularda güveneceğiz? Bu konuyu da sayın iktidarın dikkatine sunuyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "yer alan" ibaresinin "bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Zeynep Oduncu Kutevi
Batman

Vezir Coşkun Parlak
Hakkâri

İbrahim Akın
İzmir

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

Hüseyin Olan
Bitlis

Semra Çağlar Gökalp
Bitlis

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Katılamıyoruz

Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'e söz veriyorum.

Sayın Gökalp, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kanun teklifinin Kültür ve Turizm Bakanlığının döner sermaye kaynaklarına ilişkin olan 5'inci maddesi üzerine partim adına söz aldım.

Konuşmama başlamadan önce, 4 Kasım 2016'da halkın iradesine darbe vurularak tutuklanan Eş Genel Başkanlarımız Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve Kobani kumpas davasında cezaevlerinde tutsak edilen tüm arkadaşlarımızı sevgi, saygı ve direnişle selamlıyorum. Onların özgürlük ve barış mücadelesi bugün de demokratik siyasetin yolunu aydınlatmaya devam ediyor. Dün AIHM tarafından bir kez daha verilen karar, bu hukuksuzlukların artık son bulması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu kararın gereği olarak tüm yoldaşlarımız bir an önce özgür bırakılmalı ve barışın, eşitliğin, demokratik siyasetin önu açılmalıdır çünkü barış, halkların ortak geleceğini kurmanın, özgürlük ise yeni bir yaşam inşa etmenin tek yoludur.

Sayın milletvekilleri, iktidar, kanun teklifinin 5'inci maddesinin gerekçesinde, artan maliyet ve giderler, azalan gelirler sebebiyle yatırım ve destekleme giderlerinin karşılanabilmesi olarak göstermektedir oysa bizim gördüğümüz bambaşka bir fotoğraf var. Kültür ve Turizm Bakanlığının döner sermaye kaynakları hâlihazırda kamu yararı yerine giderek piyasa mantığına hizmet eden bir yapıya dönüşmüştür. Kültürel üretim, toplumsal fayda ve yerel mirasın korunması için kullanılması gereken bu gelirler ihaleler, tanıtım anlaşmaları ve protokoller aracılığıyla merkezi ve ticari faaliyetlere yönlendirilmektedir. Özellikle müzelerden, ören yerlerinden ve kültürel etkinliklerden elde edilen gelirler taşra teşkilatlarına ya da sivil kültür kurumlarına adil biçimde aktarılmamakta, merkezde biriken bütçe sermaye odaklı turizm projelerine harcanmaktadır. Bu durum kültürün kamusal niteliğini zayıflatmakta, yerel toplulukları karar süreçlerinden dışlamakta ve kültürel eşitsizliği finansal düzeyde yeniden üretmektedir.

Sayın Başkan, Kültür ve Turizm Bakanlığı ne yazık ki genel politikalarında da halkların kültürel varlığını inkâr eden bir araç hâline gelmiştir. Bu Bakanlık kaynaklarını çok dilli, çok kültürlü toplumsal yapıyı güçlendirmeye değil tek kimlikli bir kültürel yapının inşasına harcamaktadır. Bugün "tarihî mekânların restorasyonu" adı altında yapılan çalışmalar aslında hafızanın silinmesine, isimlerin Türkçeleştirilmesine, tarihin çarpıtılarak yeniden yazılmasına hizmet etmektedir. Her taşına bu coğrafyada yaşayan farklı halkların ve kimliklerin emeği, acısı ve direnişi sinmiş köyler, hanlar, camiler ve kalıntılar Selçuklu ya da Osmanlı mirası gibi lanse edilmekte, coğrafyanın çok kültürlü kimliği törpülenmektedir. Özellikle Bitlis'in Ahlat ilçesi bu politikaların somut örneklerinden bir tanesidir. Ahlat, tarih boyunca Kürt, Ermeni, Süryani, Arap ve Türkmen halklarının birlikte yaşadığı, çok katmanlı bir hafızanın mekânıdır. Fakat Ahlat'ta sadece Selçuklu mirası ön planda tutulmakta, bu kapsamda büyük kaynaklar aktarılmakta, Selçuklu dönemi öncesi medeniyetler ve uygarlıklara ait tarihî miras görmezden gelinerek yok edilmek istenmektedir. Eski Ahlat'ın kadim tarihî mirası yok sayılarak buradaki çok kimlikli tarih sistematik bir biçimde silinmektedir. Ahlat, bir fetih anlatısının vitrini hâline getirilmiş, tarih, bu çerçevede yeniden ve ideolojik bir bakış açısıyla tekrar yazılmak istenmektedir. Bu, sadece tarihsel bir çarpıtma değil aynı zamanda hafızasız bırakma ve kültürel bir gasptir. Bu hafızasız bırakma politikasına araç olan Bakanlığın uygulamaları, bölgede barajlarla yapılan kültürel ve tarihî tahribat olarak, Ege ve Akdeniz'deyse sermayeye peşkeş çekilen tarihî alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu zihniyetin bir sonucu olarak Mardin Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu hem Cizre'nin Çağlayan köyüne birinci derece arkeolojik sit alanı kararını verip hem de aynı alanın baraj suları altında bırakılmasına açık açık onay verebiliyor. Yine, bu zihniyet, Antalya'da Phaselis Antik Kenti'ne otel yapılmasına göz yumarak tarihî mirası sermayeye peşkeş çekmeye yeltenebiliyor.

Değerli arkadaşlar, bir coğrafyanın kültürüne değil tek tipleşmeye yatırım yapan bir Bakanlık kültürün değil asimilasyonun temsilcisi olur. Biz bu ülkenin eşit yurttaşları olarak kültürün yalnızca saray duvarlarında, heykellerde, törenlerde değil halkların hafızasında, dilinde yaşadığını biliyoruz. Eğer bu ülke gerçekten demokratikleşecekse, eğer bu topraklarda adalet kök salacaksa, eğer ortak yaşam kurulacaksa Kültür Bakanlığının politikaları halkların kültürel haklarını tanıyan çok kültürlü bir tarihsel mirası ve eşit temsiliyeti esas alan bir anlayışla yeniden şekillenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gökalp, lütfen tamamlayın.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Devamlı) - Kültür, egemenin elinde bir silah değil halklar arasında bir köprüdür. Bu köprü bin yıl önce Ahlat'ta zaten inşa edilmiştir, bu köprüyü yıkmaya çalışan her politika barışı ve birlikte yaşam umudunu da yıkmaktadır. Biz DEM PARTİ olarak, bu coğrafyanın tüm renklerinin görünür olduğu, her dilin yankılandığı, her kimliğin onurla yaşadığı özgür bir gelecek istiyoruz. Ne Ahlat kimliksizleştirilmeli ne Botan sessizleştirilmeli ne de Mezopotamya, Antik Yunan, kadim Ermeni kültürünün sesi susturulmalıdır.

Bin yıl önce Ahlat'ta halklar arasında kurulan köprü barış ve demokratik toplum şiarıyla yeniden onarılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gökalp, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeyi aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla
Mustafa Kaya

Elif Esen
İstanbul
Mehmet Atmaca

Sema Silkin Ün
Denizli

İstanbul

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İNCİ (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'ya söz veriyorum.

Sayın Kaya, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni müzakere ediyoruz. Tipik bir torba kanun fakat vakıf gibi, bizim medeniyetimizin çok önemli değerlerinden bir terimi getirip de böyle bir torba kanunun başına yerleştirmek -kamuoyunda takip edildiği gibi- vakıflara yapılacak en büyük kötülüktür. Vakıf yardımlaşmayı, vakıf dayanışmayı, vakıf birlikte hareket edebilmeyi, vakıf aynı zamanda yetimi, yoksulu gözetmeyi hedefler ama biz burada maalesef vakfın ruhuna aykırı maddeleri tartışmakla meşgulüz. Genel gerekçede diyor ki toplumsal, ekonomik, teknolojik gelişmelere paralel olarak kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde yürütülmesi amacıyla hazırlandı bu kanun tekli. Aynı zamanda, bu kanun tekli Cumhurbaşkanlığı orijininde idari, merkezî yapıyı güçlendirmeyi hedefliyor.

Değerli arkadaşlar, bazen "Devlet akli nedir?" diye kendi aramızda konuştuğumuzda aslında verilebilecek cevaplardan biri ne biliyor musunuz? Kurumsal akıl devlet akıldır. Bu sistemde yapılan en büyük yanlışlık, siz devletin kurumlarının akıllarını maalesef bireylerin akıllarıyla sınırlı hâle getirdiniz ve bu durumla birlikte biz sizlerin hiçbir zaman iktidardan gitmeyecekmiş gibi davrandığınızı görüyoruz.

(AK PARTİ sıralarından "İnşallah!" sesi)

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Ve bu yetkilerin sadece sizin elinizde kalacağına dair bir inanca sahipsiniz.

Bana şu anda "İnşallah." diyerek oradan söz atan arkadaşımız, seçim sonuçları ortaya çıktığında inşallah tekrar yüz yüze geliriz.

Ama şunu söyleyeyim: Biz, "vakıf" dendiğinde, "kurumsal akıl" dendiğinde bu sistemle beraber neleri kaybettiğimizi maalesef görüyoruz; kamu servetini daha az şeffaf kanallara aktarmayı, devletin gözetim kapasitesini genişletmeyi, yargısal denetimi sistematik olarak etkisizleştirmeyi hedefleyen tutarlı bir projenin farklı bir boyutu olduğunu görüyoruz bu torba kanunun.

Geçtiğimiz hafta burada iktidar adına lehte konuşan sayın milletvekili maddeyle ilgili, 6'ncı maddeyle ilgili değerlendirme yaparken dedi ki: "Bu madde benim çok sevdiğim bir madde. Malumunuz olduğu üzere, bizim yaşayan hazinelerimiz abdallar, abdalların korunmasına dönük bir madde." Fakat sayın milletvekili zannediyorum şunu atlamış: Bu maddeyle beraber sadece 72 sanatçının hukuku korunuyor. Bu, adaletsizlik değil mi? Aynı zamanda, Hacı Bektaş Veli ne diyor biliyor musunuz? Sayın vekile buradan ifade etmek istiyorum: "Abdal, Hakk'a hayran olandır. Adalet, her işte Hakk'ı bilmektir." 72 kişiyle sınırlı bir madde nasıl olacak da adaleti sağlayacak değerli arkadaşlar? Aynı zamanda, burada sadece Bakanlık içinde dar bir idari sorunu çözmekle hedefe ulaşmaya çalışılan bir madde olduğunu görüyoruz. Ayrıca, torba yasadaki dar ve ilgisiz maddeler koleksiyonunun tipik bir örneği de yine bu maddenin içerisinde.

Değerli milletvekilleri, devletin, kültür politikalarını ve kamu kaynaklarını yönetirken şeffaflık, hesap verebilirlik, eşitlik ilkelerinden taviz vermemesi gerekir. Kültürel adaleti gözetmeyen, merkezî ve keyfî uygulamalara imkân tanıyan düzenlemeler, sanata ve topluma hizmet etmek yerine dar ve bürokratik siyasi çıkarlar doğrultusunda hareket etme riskini artırır. Bu nedenle, kanun teklifinin bu maddeleri hem mali yönetim hem de personel düzenlemesi açısından yeniden mutlaka gözden geçirilmelidir. Kamu yararı ve adalet anlayışı çerçevesinde liyakat, şeffaflık ve eşitlik kriterleri açıkça belirlenmelidir.

Değerli arkadaşlar, İslam tarihinde vakfın öneminin ne olduğunu biliyorsunuz: "Vakfa dokunan yanar." denir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamam.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Hazreti Peygamber'in vakıflara verdiği önemin ne derece önemli olduğunu bilirsiniz. Hatta bir insan adaletsiz bir şekilde davrandığında, vakıf malına olması gerektiği gibi riayet etmediğinde vakıf malının o senedi çerçevesinde kendisine nasıl muamele edileceğine dair de hangi uyarıların yapıldığını biliyorsunuz. Dolayısıyla burada bu "Vakıf Kanunu" adı altında getirdiğiniz bu maddelerin son tahlilde vakfın ruhuna uygun olmadığını ve bu ruha aykırılık neticesinde en başta sizin karşı çıkmanız gerektiğini yoksa yarın bu önünüze getirildiğinde "Biz bunu yapmamıştık." deme lüksünüzün olmadığını buradan ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3309) esas numaralı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesinde yer alan 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'na eklenen geçici maddede yer alan "Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğünün memur veya işçi kadrolarında bulunup, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünün koro ve toplulukları ile İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri bünyesindeki Müzik Toplulukları emrinde ses ve saz sanatçısı olarak" ibaresinden sonra gelmek üzere "filen en az bir yıldır" ifadesinin eklenerek değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülcan Kış
Mersin
Mehmet Tahtasız
Çorum
Serkan Sarı

Semra Dinçer
Ankara
Ömer Fethi Gürer
Niğde

Sururi Çorabatır
Antalya
Ayça Taşkent
Sakarya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İNCİ (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın

Başkan.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'ya söz veriyorum.

Sayın Sarı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Kanun teklifinin 6'ncı maddesinde, döner sermayeye bağlı olan sanatçılarımızın kadroya alınmasıyla ilgili önerge üzerine konuşuyorum. Alınmış olan karar gayet yerinde, doğru bir karar ama yirmi dört yıl gecikmiş bir karar. Bu sanatçılarımız 2001 yılından beri sözleşmeli olarak çalıştırılıyor ve haklarının mahrumiyetini yaşıyorlar.

Sözleşmeli personel olarak başlayan 83 DÖSİMM'li sanatçının ne yazık ki 11'i bu geçen süreç içerisinde umutlarını yitirerek, size olan inançlarını kaybederek ya istifa etmiş ya emekli olmuş ve bu kadroları bırakmışlardır. Şu anda 72 personelin döner sermayeden kadroya geçerek özlük haklarını almak üzere bir değişiklik yapıyoruz. Bu yapılan değişikliğin öncelikle bu hakların geriye dönük olarak verilmesini ve görevi bırakan, emekli olan 11 sanatçımızın da haklarının iade edilmesini talep ederek konuşmama başlamak istiyorum. Alınan karar DÖSİMM'li sanatçıların hakkını savunmakla beraber yarım kalmış eksik bir karardır. Bugün devlet sanatçısı olarak çalışan, figüran kadrosunda çalışan 4/B'li, sözleşmeli olarak çalışan sanatçılarımız da bu hakları almak zorundadır. Bir işi yapıyorsunuz ama ne yazık ki her zaman olduğu gibi doğru düzgün bir işi toparlamayı beceremiyorsunuz. Devlet sanatçısı olarak çalışan kadrolarda 72 vatandaşımızın, arkadaşımızın kadro işini çözdünüz. Peki, figüran kadrosunda çalışan, başrol alan, sanatçılık görevini layıkıyla yapan figüran kadrosundaki sanatçılarımızın, 150 sanatçının sorununu niçin çözümüyorsunuz? Peki, 450'ye yaklaşan 4/B statüsünde çalışan sözleşmeli sanatçıların sorunları niye çözülüyor? Kim var 72 sanatçı içinde? Sizin için ayrıcalık sağlayan birileri var belli ki. Eğer bir sorunu çözmekse, devlet sanatçısı sorununu çözmek, kadro vermekse bu ayrımcılık niye? Her zaman yaptığınız gibi gene ayrımcı bir anlayışla ne yazık ki sanatçılarımızı da bölüyorsunuz, kutuplaştırıyorsunuz. Yazıklar olsun size! Bunu çözmek çok basit; bugün verdiğimiz önergeyle -buyurun, teklif ediyorum size- 4/B'li sanatçılarımızı, figüran kadrosundaki sanatçılarımızı 657 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesine ek bir bent ekleyerek bu sorunu çözebiliriz, bu Meclis bunu yapabilir. Yapıyor musunuz? Yapmıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Sanatçılarımızı da ayrıştırıyor, onları da kutuplaştırıyorsunuz. Yazıklar olsun size!

Tabii, bu bizim sadece sanatçılarda yaşadığımız bir sorun değil, AKP iktidarının göreve geldiği günden beri kamu çalışanlarında, memurlarda yapmış olduğu ayrımcılığın ta kendisi. Yirmi dört yıllık iktidarınızda ne yazık ki kamu çalışanlarını sözleşmeli çalışmaya itirdiniz. 2015 yılında kamu kadrolu personele göre sözleşmeli personel oranı yüzde 5'ti. Aradan geçen yıllar içerisinde, 2022'de bu oran yüzde 22'ye çıktı. 2023 yılında ne oldu? Bu oran geriledi yüzde 12,6'ya. Niye? 2023'te seçim var, seçim kaybetme korkusuyla hemen taviz veriyorsunuz değil mi? Korkunuz sandık ama o sandık gelecek, kaybedeceksiniz. Hakkını yediğiniz o personel size bunun hesabını sandıkta soracak, merak etmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Yazıklar olsun size!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Her zamanki gibi kazanacağız.

SERKAN SARI (Devamlı) - Bugün, gelmiş 2025, yüzde 12,6 sözleşmeli personel oranı var, yaklaşık 2,5 kat sözleşmeli personel oranı arttı. Niçin sözleşmeli personel olarak çalıştırıyorsunuz, hepimiz çok iyi biliyoruz bunları. Onları disipline etmek, onları korkutmak, onları tehdit etmek için sözleşmeli olarak çalıştırıyorsunuz. Çalışma barışını bozdunuz, kamuda çalışma barışını bozdunuz; devlet memuru, devlet liyakatini yaktınız, yerle yeksan ettiniz ama o devlet kadroları size yeri geldiğinde cevabını vermesini bilecek. Korkuyla, zulümle, tehditle memurumuzu teslim alamazsınız, bu memleketi de teslim alamayacaksınız! Bugün kamu personelinin neye göre belirliyoruz? Siyasi sadakatine ve itaat kültürüne göre amma velakin onları aileleriyle, çocuklarıyla, geleceğiyle tehdit ediyorsanız, bu da sizin vicdanınıza sığıyorsa helal olsun size be! AKP kadrolarında oturan bu milletvekillerine, helal olsun size! Bu işçiyi, emekçiyi tehdit ederek, zulmederek baskı altında tutuyorsunuz ya; yüreğiniz buna yetiyorsa tebrik ediyorum sizleri. Devlet, güvencesiz büyüdükçe, liyakatsiz büyüdükçe kaybeder ve siz devletimize, kadrolarına kaybettiriyorsunuz, bu emekçilerimizi yok sayıyorsunuz.

Bugün, yaklaşık yarım milyona yakın sözleşmeli devlet memuru ve aileleriyle beraber 1 milyondan fazla aile ne yazık ki sizin bu zulmünüz karşısında mağdur olmuş durumda. Sizlere çağrıda bulunuyorum: Madem 82 DÖSİMM'li sanatçıya kadro verebiliyoruz, 500 bini bulan sözleşmeli kamu personeline de kadro talep ediyorum sizden. Var mısınız kadroya geçirmeye bütün memurlarımızı? (CHP sıralarından alkışlar) Tabii, sizin bunları disipline edip, korkutarak, zulüm altında tutarak iktidarınızı korumak için bundan geri adım atmayacağınızı biliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sarı, lütfen tamamlayın.

SERKAN SARI (Devamlı) - İşte burada, hodri meydan! İşte burada Meclis, elleriniz havaya kalkarsa buyurun, 500 bin kamu çalışanımızın sorununu çözelim. Var mısınız AKP kadrolarında oturan arkadaşlar? Cumhuriyet İttifakı'nın paydaşları, var mısınız, kamu personelinin sözleşme sorununu çözelim. Gelin, hepsini devlet memuru yapalım ama yok, siz seçimi bekleyin, az daha sıkışın, az daha bunalın, o zaman vereceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Sizden atama bekleyen doktorlar, hemşireler, ebeler, sağlık teknisyenleri, sağlık lisans mezunları var ve birçok farklı kurumda çalışan veteriner ve öğretmenlerimiz sizden atama bekliyor. Gençler sizden umut bekliyor. Siz atamalarını vermediğiniz için çocuklarımız hayatına kıyıyor. Utanın artık! Bu çocukları işsiz güçsüz, ekmeksiz bıraktınız, açsız bıraktınız! Bunun bedelini gençler ödetecek size!

Hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sarı, teşekkür ediyorum.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Çok iyi şov yaptın! Çok iyi şov yaptın!

SERKAN SARI (Devamla) - Buyur gel, hodri meydan!

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Hadi oradan!

SERKAN SARI (Devamla) - Buyur gel, hodri meydan! Çık gençlerin önünde konuş!

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Hadi oradan! Hadi oradan!

BAŞKAN - Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

İzmir

Turan Yaldir

Aksaray

Burhanettin Kocamaz

Mersin

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Yüksel Arslan

Ankara

Metin Ergun

Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İNCİ (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'a söz veriyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifi üzerine söz aldım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada yalnızca bir yasa teklifini değil Meclisin asli görevinden nasıl uzaklaştırıldığını, yerel yönetimlerin nasıl sistematik biçimde etkisizleştirildiğini ve kamu mülkiyetinin nasıl sessizce el değiştirdiğini konuşmak zorundayız. Bu teklifin doğal adresi İçişleri Komisyonudur ancak iktidar bu Komisyonu devre dışı bırakmış, görüşmeleri Bayındırlık Komisyonuna yönlendirmiştir. Neden? Cevabı çok açık aslında çünkü İçişleri Komisyonu bilinçli olarak çalıştırılmıyor, çünkü orada sorular sorulur ve gerçekler ortaya dökülür diye; bu Komisyonun Başkanı -biliyorsunuz- eski İçişleri Bakanıdır. Bu zamana kadar yalnızca bir kez toplanan İçişleri Komisyonunun görev alanına giren düzenlemelerin başka komisyonlara yönlendirilmesi teknik bir tercih değil siyasi bir manevra, siyasi bir kaçıştır. Bu kaçış, denetimden, tartışmadan ve kamuoyunun vicdanından uzak durma çabasıdır. Bu Komisyonun çalışmaması sadece bir usul hatası değil bu halkın temsil hakkının gasbidir.

Değerli milletvekilleri, bu teklif, vakıf taşınmazlarının kira sürelerinin uzatılmasından kültürel mirasın devrine, depremzede esnaf arasında ayırım yapılmasından kamu taşınmazlarının rekabetsiz biçimde dağıtılmasına kadar birçok düzenlemeyi içeriyor.

Görüştüğümüz 6'ncı maddeyle ise Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğünde görevli memur ve işçilerden fiilen Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünde ses ve saz sanatçısı olarak çalışan 72 kişinin sözleşmeli sanatçı kadrosuna atanması öngörülmektedir. Ancak düzenlemenin gerekçesinde bu ihtiyacın neden doğduğu açıklanmamıştır? Ayrıca, atama sayısının 72 kişiyle sınırlandırılması ve yalnızca Müdürlük çalışanlarını kapsamaması kanunların genellik ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir.

Her ne kadar teklifte olumlu karşıladığımız bazı maddeler bulunsa da akla, tecrübeye ve hukukun açık hükümlerine uymayan maddeler de vardır. Mesela, kültürel mirasın korunması gibi uzmanlık ve köklü bir birikim gerektiren bir alanda yılların birikimine sahip Kültür ve Turizm Bakanlığı devre dışı bırakılmıştır; yerine, bu alanda tecrübesi olmayan bir Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı getirilmektedir. Bakanlığın saf dışı bırakılması sadece mantıksız değil aynı zamanda kültürel mirasımız için de ciddi bir tehdittir.

Değerli milletvekilleri, yalnızca bir mülkiyet düzenlemesi olmayan bu teklifte, sandıkta kaybedilen belediyelere ait varlıklara kanun kisvesi altında el konulmak istenmektedir yani yerel demokrasinin altı oyulmaktadır. Bir binaya geçmişte yapılan küçük bir bağış, bir onarım, bir kiralama ilişkisiyle artık o bina vakıf kültür varlığı sayılabilir ve devredilebilir. İzmir'de de bu devredilme riski taşıyan tarihî yapılar var. Örneğin, restorasyonları Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış olan Kemeraltı Çarşısı içindeki tarihî hanlar ve bedestenler, Hisar Camisi ve çevresindeki taşınmazlar, Kestane Pazarı Medresesi ve çevresi, Konak ilçesindeki Ayşe Hanım Konağı, tarihî Asansör Binası çevresindeki taşınmazlar, Basmane bölgesindeki tescilli konaklar ve oteller ve Alsancak'ta bulunan İzmir İktisat Kongresi Binası gibi yüzlerce taşınmazın devri. Yerel yönetimlerin sosyal hizmet, kültür ve turizm alanlarında kullandığı bu yapılar merkezî idarenin kontrolüne geçerek halkın erişiminden uzaklaştırılabilir.

Değerli milletvekilleri, bu teklif, hukukun sınırlarını zorlamaktan öte, onu bilinçli bir şekilde aşındıran bir iktidar mühendisliğinin ürünüdür. Bu Meclis vitrin değil millet iradesinin temsil edildiği yerdir. Bizlerin bu hukuksuzluğu, bu keyfiliği, bu sessiz tasfiyeyi kabul etmediğimizi bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Van

Hüseyin Olan

Bitlis

Zeynep Oduncu Kutevi

Batman

Nevroz Uysal Aslan

Şırnak

İbrahim Akın

İzmir

Vezir Coşkun Parlak

Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İNCİ (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyığıt'e söz veriyorum.

Sayın Sayyığıt, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Sayın Başkan, tekrar şifa diliyorum size.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "Vakıflar Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması" ifadesi üzerinden de anlaşılacağı gibi siyasi iktidar maalesef bu dönemde de torba yasa teklifini hız kesmeden devam ettirecek, sevdası bu dönem de devam edecek. Ben de kanun teklifinin 6'ncı maddesi üzerinden güncel gelişmeler çerçevesinde söz kuracağım.

Sözlerime başlamadan önce, ekranları başında bizleri izleyen herkesi, en çok da yüreği barış için atanları saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sizleri bundan dokuz yıl önceye, geriye götüreceğim; bugün arkadaşlarımız da ifade etti, 4 Kasım gitmemiz gerekiyor. Neden mi? Çünkü aydınlık bir geleceği kurmanın yolu karanlık zamanları doğru anlamaktan ve yeni yollarla korkmadan yüzleşmekten geçmekte. Dokuz yıl önce 4 Kasım'da, önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Sayın Figen Yüksekdağ ve Sayın Selahattin Demirtaş yoldaşımız birçok arkadaşımızla birlikte gözaltına alındı ve tutuklandılar. 95 belediyemize kayyum atandı, onlarca belediye eş başkanımız haksız ve hukuksuz bir şekilde tutuklandı. Bütün bunlar mücadele tarihimize 4 Kasım darbesi olarak geçti. Yine, geçen yıl bugün Mardin, Batman ve Halfeti Belediyelerimize yine mevcut iktidar tarafından kayyumlar atandı. Zaman artık bu antidemokratik uygulamalardan sıyrılmanın zamanı, hukuk bunu emrediyor ve barış bunu gerektiriyor. AİHM'in Selahattin Demirtaş kararı 3 Kasım'da yani dün kesinleşti; bunun gereği de gecikmeden yapılmalı, Edirne Cezaevinin kapıları amasız fakatsız, en kısa süre içerisinde açılmalıdır. Tıpkı dün sevgili Semra Güzel gibi tüm yoldaşlarımızı aramızda görmek istiyoruz.

Sayın milletvekilleri, gönül isterdi ki Vakıflar Kanunu'nda halkların ortak kültürel mirasının korunmasında söz ve yetki sahibi olduğu bir düzenleme yapılsın, keşke kültürel mirasın korunmasında aşırı merkezleşme yerine yerelin de inisiyatif sahibi olduğu bir sistemden bahsedelim. Maalesef yine bunu göremiyoruz çünkü her başlıkta yetkiyi merkeze toplayan, kültürel mirası ticarileştiren ve yereli görmeyen bir anlayışla, bir akılla karşı karşıyayız.

Demokratik dengelenmenin olmadığı bir yerde ancak ve ancak otoriter merkezleşme hayat bulur; bununla yurttaş yaşadığı kentin öznesi olmaktan çıkarılır ve tamamen kültürel mirasa yönelik sorumlulukları da ortadan bizzat kaldırılmış olur. Kültürel miras bürokrasiyle, güvenlikle değil ancak ve ancak demokratik toplumla korunur. Orta Doğu'da değişen dengeler, ülkemizde yaşanan gelişmeler, politikadan ekonomiye, sosyal yaşamdan kültürel varlığa herkesi yeni bir bakış açısına zorluyor çünkü sorunlar, sorunları üreten bilinçle şimdiye kadar çözülmedi, bundan sonra da çözülmeyecektir.

Bugün barışa doğru yol alabiliyorsak bunu en çok yeni bir bilinç düzeyine borçluyuz. Sayın Abdullah Öcalan'ın ortaya koyduğu demokratik toplum ve barış perspektifi sadece Kürt sorununda çözümün anahtarını sunmuyor, bizlere aynı zamanda halkların bir arada yaşamasının pusulasını da gösteriyor. Ağrı'dan Edirne'ye, Trabzon'dan Diyarbakır'a; Kürt, Türk, Arap, Laz, Çerkez, Alevi, Sünni, Ezidi demeden tüm halkların geleceğe birlikte yürüyeceği bir eşikteyiz bugün. Bunun için de silahların devreden çıktığı negatif barış aşamasının ötesine geçmek bizler için artık zaruridir. Her türlü çatışma ve gerilimin, gerilim olasılığının ortadan kaldırılması ancak ve ancak pozitif barışla mümkün olabilir. Bunun halkımızın dilindeki karşılığı da onurlu ve kalıcı bir barıştır. Bizler DEM PARTİ olarak anneler, çocuklar, kadınlar, gençler ve emekçiler için barışta ısrarcıyız ve bunu mutlaka ama mutlaka başaracağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kürt sorunu en nihayetinde varlığın yok sayılması sorunu. İnkârın aşılması, varlığın tanınması tabii ki önemlidir ama bununla yetinmek devletin temel sorumluluklarından kaçması anlamına da gelmektedir. Her halkın varlığının nişaneleri vardır ve her halk ancak bunlarla varlığını gelecek kuşaklara aktarabilir. Bunun yegâne aracı da şüphesiz ana dildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sayyığıt, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Devamla) - Uluslar, halklar ana dillerini korumak koşuluyla varlıklarını sürdürebilir ama ana dili yoksa o halk da maalesef yok olup gider. Bir insanın hatta bir bitkinin dahi yok olup gitmesi karşısında ürperen insanlık, bir ana dilin ölüp gitmesi karşısında da ürpermelidir bizce.

Sonuç itibarıyla, Kürt ontolojisinin kilit taşı Kürtçedir çünkü ana dil, kültürün imzasıdır, gelecek kuşaklara da açılan yegâne kapıdır. Bu sebeple, Kürtçe, Kurmanci ve Zazaca egemenlikçi telkinlerle vazgeçeceğimiz bir şey değil, mümkün de değil bu. Artık ana dillere de yeni bir bilinç penceresinden bakmanın, her dili en az kendi dilimiz kadar sahiplenmenin zamanıdır çünkü barış dilde başlar ve dilde yaşar.

"...3"

(DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sayyığıt, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.02

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

----- 0 -----

3. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.
229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 5 Kasım 2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:22.03